

Jaarverslag
Annual Report

2019

Evangelische Theologische Faculteit, Leuven

Jaarverslag
Annual Report

2019

Inhoud

01	Inleiding	8
02	Bestuur	10
2.1	Structuur	12
2.2	Samenstelling	14
03	Onderwijs	16
3.1	Inleiding	18
3.2	Globale beleidslijnen	18
3.2.1	Opdracht en algemene doelstelling	18
3.2.2	Specifieke doelstellingen van de opleidingen	18
3.2.3	Onderwijsvisie	20
3.2.4	Onderwijscommissie	20
3.3	Aanbod opleidingen	20
3.3.1	Opleidingen en toelatingsvoorwaarden	20
3.3.2	Permanente vorming	22
3.3.3	Onderwijsvernieuwing	24
3.4	Onderwijskwaliteitszorg	26
3.4.1	Interne kwaliteitszorg	26
3.4.2	Externe kwaliteitszorg	28
3.5	Onderwijs- en examenregeling	28
3.5.1	Onderwijsregeling	28
3.5.2	Examenregeling	30
3.6	Studenten	32
3.6.1	Input	32
3.6.2	Output	32
3.7	Samenwerking en internationalisering	34

04	Onderzoek	40
4.1	Inleiding	42
4.2	Globale beleidslijnen	42
4.2.1	Onderzoekopdracht academisch personeel	42
4.2.2	Kwaliteitsbeleid onderzoek	42
4.2.3	Onderzoekscommissie	44
4.3	Onderzoeksprogramma's	44
4.3.1	Onderzoek binnen vakgroepen	44
4.3.2	Instituten en onderzoekscentra	54
4.4	Doctoraatsprogramma	56
4.4.1	Inleiding	56
4.4.2	Jaarlijks colloquium en promoties	56
4.4.3	Evolutie aantal doctoraatsstudenten	58
4.4.4	Doctoraatscommissie	58
4.5	Onderzoeksoutput	58
4.5.1	Inleiding	58
4.5.2	Overzicht publicaties	60
4.5.3	Wetenschappelijke conferenties en academische lezingen	60
4.6	Extern gefinancierd onderzoek	64
4.6.1	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)	64
4.6.2	Overig extern gefinancierd onderzoek	64
4.7	Samenwerking en internationalisering	66
4.7.1	Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)	66
4.7.2	Center for Excellence in Reformed and Evangelical Theology (CERET)	68
4.7.3	Evadoc	68
4.7.4	Overige onderzoekssamenwerking	68

Contents

01	Introduction	9
02	Governance	11
2.1	Structure	13
2.2	Composition	15
03	Education	17
3.1	Introduction	19
3.2	General Policy	19
3.2.1	Assignment and General Objective	19
3.2.2	Specific Objectives of the Programs	19
3.2.3	Vision on Education	21
3.2.4	Education committee	21
3.3	Educational Offerings	21
3.3.1	Programs and Conditions of Admission	21
3.3.2	Continuing Education	23
3.3.3	Educational Renewal	25
3.4	Quality Control	27
3.4.1	Internal Quality Control	27
3.4.2	External Quality Control	27
3.5	Education and Examination Regulations	29
3.5.1	Education Regulations	29
3.5.2	Examination Regulations	31
3.6	Students	31
3.6.1	Input	31
3.6.2	Output	33
3.7	Cooperation and Internationalization	35
04	Research	41
4.1	Introduction	43
4.2	General Policy	43
4.2.1	Research Assignments of the Academic Personnel	43
4.2.2	Quality Policy for Research	43
4.2.3	Research Committee	45
4.3	Research Program	45
4.3.1	Research within the Departments	45
4.3.2	Institutes and Research Centers	55
4.4	Doctoral Program (PhD)	57
4.4.1	Introduction	57
4.4.2	Annual Colloquium and Promotions	57
4.4.3	Evolution of the Number of Doctoral Students	59
4.4.4	Doctoral Committee	59
4.5	Research Output	59
4.5.1	Introduction	59
4.5.2	Overview of Publications	61
4.5.3	Scholarly Conferences and Academic Lectures	61
4.6	Externally Funded Research	65
4.6.1	Research Foundation Flanders (FWO)	65
4.6.2	Other Externally Funded Research	67
4.7	Cooperation and Internationalization	67
4.7.1	Netherlands School for Advanced Studies in Theology and Religion (NOSTER)	67
4.7.2	Center of Excellence in Reformed and Evangelical Theology (CERET)	69
4.7.3	Evadoc	69
4.7.4	Other Research Cooperation	69

05 Dienstverlening 72

5.1	Inleiding	74
5.2	Dienstverlenende activiteiten	74
5.3	Leuven Center for Christian Studies (LCCS)	76
5.3.1	Algemeen	76
5.3.2	Enkele belangrijke activiteiten	76
5.4	Samenwerkingen	78

06 Personeel 80

6.1	Inleiding	82
6.2	Interne kwaliteitszorg	82
6.3	Interne communicatie	82
6.4	Directie	82
6.5	Academisch personeel	84
6.5.1	Vakgroep Oude Testament	84
6.5.2	Vakgroep Nieuwe Testament	84
6.5.3	Vakgroep Historische Theologie	84
6.5.4	Vakgroep Systematische Theologie	86
6.5.5	Vakgroep Praktische Theologie	86
6.5.6	Vakgroep Godsdienstwetenschappen en Missiologie	86
6.5.7	Lerarenopleiding en didactische ondersteuning	86
6.5.8	Pensioenleeftijd personeel	86
6.6	Administratief en technisch personeel	88
6.7	Diversiteit	88

07 Voorzieningen 90

7.1	Inleiding	92
7.2	Infrastructuur	92
7.2.1	Huisvesting	92
7.2.2	Bibliotheek	94
7.3	Begeleiding	94
7.3.1	Gemeenschapsvorming	94
7.3.2	Studiebegeleiding	96
7.3.3	Begeleiding van de instroom	96
7.3.4	Ombudsfunctionaris	96
7.4	Studentenactiviteiten	96
7.4.1	Studentenraad	96
7.4.2	Studentenvereniging	96
7.4.3	Introductieweekend	98
7.4.4	Jongerenactiviteiten	98
7.5	Marketing en communicatie	98
7.6	Automatisering	98

08 Financiën 100

8.1	Inleiding	102
8.2	Resultatenrekening	102
8.3	Balans	104
8.4	Financiering	104

09 Bijlage 01 106

Goedkeurende verklaring bedrijfsrevisor	106
---	-----

05	Service	73
5.1	Introduction	75
5.2	Service-Oriented Activities	75
5.3	Leuven Center for Christian Studies (LCCS)	77
5.3.1	General	77
5.3.2	Several Important Activities	77
5.4	Collaborations	79

06	Personnel	81
6.1	Introduction	83
6.2	Internal Quality Control	83
6.3	Internal Communication	83
6.4	Executive Administration	83
6.5	Academic Personnel	85
6.5.1	Department of Old Testament	85
6.5.2	Department of New Testament	85
6.5.3	Department of Historical Theology	85
6.5.4	Department of Systematic Theology	87
6.5.5	Department of Practical Theology	87
6.5.6	Department of Religious Studies and Missiology	87
6.5.7	Teacher Training and Didactical Support	87
6.5.8	Retirement Age of Personnel	87
6.6	Administrative and Technical Personnel	89
6.7	Diversity	89

07	Facilities	91
7.1	Introduction	93
7.2	Infrastructure	93
7.2.1	Housing	93
7.2.2	Library	95
7.3	Guidance	95
7.3.1	Community Building	95
7.3.2	Study Guidance	97
7.3.3	Enrollment Guidance	97
7.3.4	Ombuds Service	97
7.4	Student Activities	97
7.4.1	Student Council	97
7.4.2	Student Association	99
7.4.3	Introductory Weekend	99
7.4.4	Youth Activities	99
7.5	Marketing and Communication	99
7.6	Automation	99

08	Finances	101
8.1	Introduction	103
8.2	Statement of Revenue and Expenditures	103
8.3	Balance Sheet	105
8.4	Financing	105

09	Appendix 01	107
	Declaration by Auditor	107

01

Inleiding

De ander helpen beter te worden, samen leren en gericht zijn op gemeenschapsvorming: dit zijn drie belangrijke kenmerken van een goede academische onderwijs- en onderzoeksgemeenschap. Deze kenmerken kwam ik op het spoor door het onderzoek van mijn Amerikaanse collega Sarah Tauber. Zij ontdekte deze kenmerken in het werk van rabbi's met diverse leergroepen in hun synagoges. De context van een synagoge is een geheel andere dan de context van een academische faculteit; toch reikt het onderzoek van Sarah Tauber ons een perspectief aan van waaruit het werk van de Evangelische Theologische Faculteit Leuven is te typeren. In één woord: *teamwork*.

De ETF Leuven is een academische instelling voor onderwijs en onderzoek in de theologie en religiewetenschappen. Wij willen een plek van ontmoeting zijn, waar kwaliteitsvolle academische arbeid gepaard gaat met aandacht voor gemeenschapsvorming en spiritualiteit. Wij doen dat vanuit een protestants-evangelische identiteit. De ETF Leuven heeft een sterk internationaal profiel en werkt denominatie-overstijgend. Zo helpen we de ander beter

te worden: als student, als collega of als partner in het werkveld. Het jaarverslag dat voor u ligt laat zien wat de opbrengsten zijn van dit gezamenlijk leerproces in 2019.

Naast opbrengsten in onderwijs, onderzoek en dienstverlening vestigt het jaarverslag de aandacht op de mensen van de ETF Leuven. Academische arbeid is *teamwork*. We

“In één woord:
teamwork.”

melden diverse personele ontwikkelingen in het afgelopen verslagjaar. Op deze plek wil ik het licht in het bijzonder laten schijnen op drie collega's. Ik wil collega prof. dr. Andreas Beck bedanken die in het academiejaar 2018-2019 het rectoraat van de ETF Leuven heeft waargenomen; en dat naast zijn verantwoordelijkheid als decaan. Ik bedank ook de collega's dr. Maria Verhoeff en dr. Jelle Creemers die in diezelfde periode als vice-decanen in een cruciale fase de directie versterkten.

Doorheen het jaarverslag ziet u een faculteit met ontzettend veel bedrijvigheid. Het is een vreugde en zegen om daarin te mogen werken en studeren. Niet in de laatste plaats zijn het de studenten die de faculteit tot een prachtige plek aan de rand van de stad Leuven maken. Aan het eind van het verslagjaar stond de teller van het totaal aantal studenten op 222. Te midden van alle bedrijvigheid is het zaak koers te houden. Met het oog daarop is in het afgelopen verslagjaar gewerkt aan het formuleren van een nieuw strategisch beleidsplan voor de periode 2020-2024. In dat beleidsplan loopt een rode draad die ook al door het werk van 2019 liep: academische arbeid is *teamwork*: een kwestie van de ander helpen beter te worden, samen leren en bouwen aan gemeenschap.

Prof. dr. Jos de Kock
Rector ETF Leuven

01

Introduction

Helping the other to become better, learning together and focusing on community building: these are three important characteristics of a good academic education and research community. I discovered these characteristics through the research of my American colleague Sarah Tauber. She discovered these characteristics in the work of rabbis with various learning groups in their synagogues. The context of a synagogue is completely different from the context of an academic faculty; yet Sarah Tauber's research provides us with a perspective from which the work of the Evangelische Theologische Faculteit Leuven can be characterized. In one word: teamwork.

ETF Leuven is an academic institution for education and research in theology and religious studies. We want to be a place of encounter, where quality academic work goes hand in hand with attention to community building and spirituality. We do this from a Protestant Evangelical identity. ETF Leuven has a strong international profile and works across denominations. In this way we help others to become better: as students, as colleagues or as partners

in the field. The annual report in front of you shows the results of this joint learning process in 2019.

In addition to gains in education, research and services, the annual report draws attention to the people of ETF Leuven. Academic work is teamwork. We report on various personnel developments over the past year. At this point I would like to highlight three colleagues in particular. I would like to thank my colleague Prof. Dr. Andreas Beck, who assumed the rectorate of ETF Leuven in the 2018-2019 academic year; and this in addition to his responsibility as Academic Dean. I would also like to thank my colleagues Dr. Maria Verhoeff and Dr. Jelle Creemers who, as Academic Vice-Deans, reinforced the Executive Administration in a crucial phase during the same period.

Throughout the annual report you will see a faculty with a lot of activity. It is a joy and a blessing to be able to work and study at ETF. Last but not least, it is the students who make the faculty a beautiful place on the outskirts of the

city of Leuven. At the end of the reporting year, the total number of students stood at 222. In the midst of all the hustle and bustle, it is important to stay on course. To this end, during the reporting year we worked on formulating a new strategic policy plan for the period 2020-2024. A common thread runs through this policy plan as it did for the work of 2019: academic work is teamwork: a matter of helping the other become better, as together we learn and build community.

Prof. Dr. Jos de Kock
Rector ETF Leuven

“In one word:
teamwork.”

02

—
Bestuur
Governance

02

Bestuur

2.1 Structuur

De Evangelische Theologische Faculteit, Leuven (ETF) is een instelling voor hoger onderwijs en is gevestigd aan de Sint-Jansbergsesteenweg 97 in Heverlee (Leuven). De faculteit is georganiseerd als een vereniging zonder winstoogmerk (vzw), wat betekent dat er twee bestuurlijke organen zijn.

Ten eerste is dat de algemene vergadering. Deze benoemt bestuurders, kan statuten aanpassen en keurt de begroting goed. De algemene vergadering komt één keer per jaar samen. In het verslagjaar was dat op 11 april.

Het tweede orgaan is de raad van bestuur. Deze raad is onder meer bevoegd om de directie en het academisch personeel te benoemen en om het huishoudelijk reglement en het onderwijs- en examenreglement te wijzigen. In de raad van bestuur zijn ook de studenten vertegenwoordigd. De raad van bestuur vergadert in principe vier keer per jaar. In het verslagjaar vergaderde de raad van bestuur op 14 februari, 11 april, 13 juni en 13 november.

De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding en bestaat uit de rector, de decaan en de administratief directeur. In het academiejaar 2018-2019 bestond de directie echter uitzonderlijk uit de rector/decaan, de vicedecaan

onderwijs, de vicedecaan onderzoek en de administratief directeur, en werd vanaf augustus aangevuld met een administratief directeur ad interim. In het academiejaar 2019-2020 bestaat de directie uit de rector, de decaan, de administratief directeur en de administratief directeur ad interim. De vicedecaan participeert met adviserende stem bij de vergaderingen van de directie. De directie is aanwezig bij de vergaderingen van de algemene vergadering en de raad van bestuur met adviserende stem.

De faculteit heeft zes vakgroepen. Naast de indeling in vakgroepen zijn er nog drie belangrijke organen te onderscheiden: de onderwijscommissie, de onderzoekscmissie en de faculteitsraad. De onderwijscommissie bestaat uit de vakgroepvoorzitters, de vicedecaan, de decaan en de rector (zie § 6.4). Deze commissie coördineert alle activiteiten die betrekking hebben op de ontwikkeling van

het onderwijs. Analoog aan deze onderwijscommissie is er een onderzoekscmissie waarin de vakgroepvoorzitters, de vicedecaan, de decaan en de rector zitting hebben. Zij coördineren alle activiteiten die betrekking hebben op de ontwikkeling van het onderzoek. Zowel de onderwijs- als onderzoekscmissie kunnen studenten uitnodigen voor agendapunten die hen direct aangaan.

De faculteitsraad bestaat uit al het residentieel academisch personeel dat minimaal een halftijdse opdracht aan de ETF heeft, een vertegenwoordiging van het administratief en technisch personeel en een of meerdere vertegenwoordigers vanuit de studenten (ten minste 10% van de faculteitsraad). Deze raad moet zijn instemming geven bij alle belangrijke besluiten die aan de ETF genomen worden.

Een uitgebreide omschrijving van de samenstelling en bevoegdheden van de verschillende organen is te vinden in het huishoudelijk reglement van de ETF. Omdat de ETF de belangen van de studenten hoogacht, hanteert zij het medebestuurmodel. Dit betekent dat er studentenparticipatie is op het hoogste bestuursniveau, in de raad van bestuur. Daarnaast zijn de studenten ook vertegenwoordigd in de faculteitsraad en, bij relevante agendapunten, in de onderwijscommissie. 26 november is voor het eerst een lunchontmoeting georganiseerd tussen de studenten en de directie waar de studenten direct zijn geïnformeerd over het beleid van de ETF en waar knelpunten zijn besproken. Dit zal jaarlijks worden herhaald.

Sinds 18 januari 2018 reflecteert een werkgroep 'visie & strategie' over de visie en positionering van de ETF met als doel een duidelijke strategie voor de jaren 2020-2024 te formuleren. De staf en studenten werden in 2019 actief betrokken bij dit proces. Begin 2020 zal het beleidsplan in haar definitieve vorm worden voorgesteld aan de raad van bestuur.

02

Governance

2.1 Structure

The Evangelische Theologische Faculteit, Leuven (ETF) is an institution of higher education, located at Sint-Jansbergsesteenweg 97 in Heverlee, Leuven. The faculty is organized as a non-profit organization with two governing bodies.

The first is the General Assembly. This body appoints trustees, amends statutes, and approves the budget. The General Assembly meets once a year. For this reporting year they met on April 11.

The second is the Board of Trustees. Alongside other responsibilities, this board is authorized to appoint academic staff and the Executive Administration. It also has the authority to amend the Internal Regulations and the Education and Examination Regulations. Students also have representation on this board. The board meets four times a year. In the reporting year, the Board of Trustees met on February 14, April 11, June 13 and November 13.

The Executive Administration is responsible for the daily administration and consists of the Rector, the Academic Dean, and the Administrative Director. For the 2018-2019 academic year, however, the Executive Administration consisted of the Rector/Academic Dean, the Academic

Vice-Dean of Education, the Academic Vice-Dean of Research and the Administrative Director, and was supplemented from August onwards with an Acting Administrative Director. In the 2019-2020 academic year, the Executive Administration consists of the Rector, the Academic Dean, the Administrative Director and the Acting Administrative Director. The Academic Vice-Dean participates in the executive meetings to offer advice. The Executive Administration is present at the meetings of the General Assembly and the Board of Trustees to offer advice.

The faculty has six departments. In addition to these departments, there are three important organs: the Education Committee, the Research Committee, and the Faculty Council. The Education Committee consists of the chairmen of the six departments, the Academic Vice-Dean, the Academic Dean, and the Rector (see § 6.4). This committee coordinates all activities regarding development of the educational programs. The Research Committee, like the Education Committee, consists of the chairmen of the six departments along with the Academic Vice-Dean, the Academic Dean, and the Rector. This committee coordinates all activities related to the development of research. Both the Education and Research Committees can invite students for agenda items that directly concern them.

The Faculty Council consists of all resident academic personnel who have at least a half-time assignment at ETF, representatives of the administrative and technical staff, and one or more student representatives (at least 10% of the Faculty Council). All important decisions at ETF need to be agreed on by this council.

More complete information regarding the composition and powers of the different bodies can be found in the Internal Regulations of ETF. Since ETF highly values interests of students, it applies the co-management model. This

means student participation at the highest level of governance, the Board of Trustees. In addition, students are also represented in the Faculty Council and, for relevant agenda items, in the Education Committee. On November 26 a first-time lunch meeting was organized between students and the Executive Administration during which the students were directly informed about the policy of ETF and various difficult issues were discussed. This will be repeated annually.

Since January 18, 2018 a working group 'vision & strategy' has been reflecting on the vision and positioning of ETF in order to formulate a clear strategy for the years 2020-2024. Staff and students were actively involved in this process in 2019. At the beginning of 2020, the policy plan will be presented in its final form to the Board of Trustees.

2.2 Samenstelling

Raad van bestuur

Dr. Gottlieb Blokland, Koen Celis, dr. Filip De Cavel (voorzitter), prof. dr. Henk Jochemsen (vicevoorzitter), Sarah Morton, Jef Saenen (tot 2 september), Chris Sebrechts, dr. Richard Toes, Anne van Olst (vanaf 13 juni) en studentenvertegenwoordiger(s). De directie participeert met adviserende stem.

Algemene vergadering

Dr. Gottlieb Blokland, Koen Celis, dr. Filip De Cavel (voorzitter), Diederick Eikelboom, prof. dr. Henk Jochemsen (vicevoorzitter), Michael Künnemann, Hans Maat, Sarah Morton, prof. dr. Phil Roberts, Jef Saenen (tot 2 september), Chris Sebrechts, Jean-Claude Thienpont, dr. Richard

Toes, Anne van Olst (vanaf 11 april), Kees van Velzen en studentenvertegenwoordiger(s). De directie participeert met adviserende stem.

Regeringscommissaris

In 2014 heeft de Vlaamse Regering een regeringscommissaris aangewezen om toe te zien op de besteding van de overheidsmiddelen en het nakomen van de regelgeving van de overheidsopdrachten, dr. Jozef De Cuyper (tot 30 juni), Marleen Deputter (vanaf 1 juli). De regeringscommissaris woont de vergaderingen van de raad van bestuur en de algemene vergadering bij.

Directie

Prof. dr. Jos de Kock (rector vanaf 23 september), prof. dr. Andreas Beck (tot 22 september als rector/decaan,

decaan vanaf 23 september), dr. Jelle Creemers (vice-decaan onderwijs tot 22 september), dr. Maria Verhoeff (vice-decaan onderzoek tot 22 september en vice-decaan vanaf 23 september), Gerson Veldhuizen (administratief directeur) en Jeroen Le Jeune (administratief directeur ad interim vanaf 1 augustus). De vice-decaan participeert met adviserende stem.

Onderwijs- en onderzoekscommissies

Prof. dr. Jack Barentsen, prof. dr. Andreas Beck (voorzitter vanaf 23 september), dr. Jelle Creemers (als vice-decaan onderwijs voorzitter van de onderwijscommissie tot 22 september), prof. dr. Jos de Kock (vanaf 23 september), prof. dr. Jacobus (Kobus) Kok, prof. dr. Ronald Michener, dr. Koert van Bekkum en dr. Maria Verhoeff (als vice-decaan onderzoek voorzitter van de onderzoekscommissie tot 22 september en als vice-decaan lidmaatschap gecontinueerd).

Faculteitsraad

Dr. Bosco Bangura (vanaf 1 juli), prof. dr. Jack Barentsen, prof. dr. Andreas Beck (voorzitter tot 22 september), dr. David Courey, dr. Jelle Creemers, prof. dr. Jos de Kock (voorzitter vanaf 23 september), dr. Philip Fisk, prof. dr. Jacobus (Kobus) Kok, Matthias Mangold, dr. Creighton Marlowe, prof. dr. Ronald Michener, prof. dr. Patrick Nullens, dr. Jeremy Otten, dr. Koert van Bekkum, dr. Steven van den Heuvel, , dr. Jermo van Nes, Bernard Vantieghem, Gerson Veldhuizen, dr. Maria Verhoeff, prof. dr. Martin Webber, Elsie Wilms, en twee studentenvertegenwoordigers.

Werkgroep 'visie en strategie'

De werkgroep bestaat uit prof. dr. Henk Jochemsen (namens de raad van bestuur), prof. dr. Andreas Beck, dr. Jelle Creemers, prof. dr. Jos de Kock (vanaf 23 september), Gerson Veldhuizen en dr. Maria Verhoeff.

2.2 Composition

Board of Trustees

Dr. Gottlieb Blokland, Koen Celis, Dr. Filip De Cavet (chair), Prof. Dr. Henk Jochemsen (vice-chair), Sarah Morton, Jef Saenen (until September 2), Chris Sebrechts, Dr. Richard Toes, Anne van Olst (since June 13), and student representative(s). The Executive Administration participates in an advisory capacity.

General Assembly

Dr. Gottlieb Blokland, Koen Celis, Dr. Filip De Cavet (chair), Diederick Eikelboom, Prof. Dr. Henk Jochemsen, Michael Künnemann, Hans Maat, Sarah Morton, Prof. Dr. Phil Roberts, Jef Saenen (until September 2), Chris Sebrechts, Jean-Claude Thienpont, Dr. Richard Toes, Anne van Olst (since April 11), Kees van Velzen, and student representative(s). The Executive Administration participates in an advisory capacity.

Government Commissioner

In 2014 the Flemish government appointed a government commissioner to oversee spending of government funds and compliance with the regulations of government procurement, Dr. Jozef De Cuyper (until June 30), Marleen Deputter (since July 1). The government commissioner attends the meetings of the Board of Trustees and the General Assembly.

Executive Administration

Prof. Dr. Jos de Kock (Rector since September 23), Prof. Dr. Andreas Beck (until September 22 as Rector/Academic Dean, Academic Dean since September 23), Dr. Jelle Creemers (Academic Vice-Dean of Education until September 22), Dr. Maria Verhoeff (Academic Vice-Dean of Research until September 22 and Academic Vice-Dean since September 23), Gerson Veldhuizen (Administrative

Director) and Jeroen Le Jeune (Interim Administrative Director since August 1). The Academic Vice-Dean participates in an advisory capacity.

Education and Research Committees

Prof. Dr. Jack Barentsen, Prof. Dr. Andreas Beck (chair since September 23), Dr. Jelle Creemers (chair of the Education Committee as Academic Vice-Dean of Education until September 22), Prof. Dr. Jos de Kock (since September 23), Prof. Dr. Jacobus (Kobus) Kok, Prof. Dr. Ronald Michener, Dr. Koert van Bekkum, and Dr. Maria Verhoeff (chair of the Research Committee as Academic Vice-Dean of Research until September 24 and continued membership as Academic Vice-Dean).

Faculty Council

Dr. Bosco Bangura (since July 1), Prof. Dr. Jack Barentsen, Prof. Dr. Andreas Beck (chair until September 22), Dr. David Courey, Dr. Jelle Creemers, Prof. Dr. Jos de Kock (chair since September 23), Dr. Philip Fisk, Prof. Dr. Jacobus (Kobus) Kok, Matthias Mangold, Dr. Creighton Marlowe, Prof. Dr. Ronald Michener, Prof. Dr. Patrick Nullens, Dr. Jeremy Otten, Dr. Koert van Bekkum, Dr. Steven van den Heuvel, Dr. Jermo van Nes, Bernard Vantieghem, Gerson Veldhuizen, Dr. Maria Verhoeff, Prof. Dr. Martin Webber, Elsie Wilms and two student representatives.

Working group 'vision and strategy'

The working group consists of Prof. Dr. Henk Jochemsen (on behalf of the Board of Trustees), Prof. Dr. Andreas Beck, Dr. Jelle Creemers, Prof. Dr. Jos de Kock (since September 23), Gerson Veldhuizen and Dr. Maria Verhoeff.

03

Onderwijs
Education

03

Onderwijs

3.1 Inleiding

De ETF biedt academisch onderwijs aan op drie niveaus: bachelor, master en doctoraat. De programma's zijn erkend door de Vlaamse Gemeenschap, Codex Hoger Onderwijs (CHO), art. II.105, en geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

De ETF biedt haar opleidingen niet aan als een zuiver theoretische wetenschap in een neutraal vacuüm, maar zoekt steeds naar de verbinding met de (beroeps)praktijk.

Dit gebeurt onder meer doordat in de colleges op vakspecifieke kennis wordt gereflecteerd vanuit hedendaagse maatschappelijke vraagstukken die vanuit de docent, student en het werkveld worden aangeleverd.

De gebruikte leervormen en onderwijsmiddelen willen aansluiten bij de drie kernwaarden van het onderwijsconcept: (1) gradueel leerproces, (2) belang van diversiteit en (3) leren in dialoog. Daarbij wordt er niet enkel naar gestreefd studenten breed over de disciplines van de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen te informeren, maar ook een exemplarische en methodische benadering aan te leren met aandacht voor inzicht en mogelijke toepassingen.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de globale beleidslijnen met betrekking tot het onderwijs (§ 3.2), het opleidingsaanbod (§ 3.3), de kwaliteitszorg in het onderwijs (§ 3.4), de onderwijs- en examenregeling (§ 3.5), de studenten (§ 3.6) en de samenwerking met andere opleidingen en internationalisering (§ 3.7).

3.2 Globale beleidslijnen

3.2.1 Opracht en algemene doelstelling

De Vlaamse Gemeenschap erkent de ETF om in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs de graden van bachelor, master en doctor te verlenen (CHO, art. II.105). De opleidingen zijn opgenomen in het Hogeronderwijsregister (www.hogeronderwijsregister.be).

Naast het verlenen van hoger onderwijs wordt wetenschappelijk onderzoek verricht en maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening verzorgd, zoals dit ook geldt voor de universiteiten. De ETF wil studenten theologisch bekwaam tot dienst in kerk en samenleving, onder meer predikanten of voorgangers, met name van kerken aangesloten bij de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België, en leraren Protestantse-Evangelisch godsdienstonderwijs, met name voor scholen ingericht door de Vlaamse overheid.

De ETF heeft de bevoegdheid om in haar studiegebied een specifieke lerarenopleiding aan te bieden totdat zij een educatieve masteropleiding organiseert (CHO, art. II.400 §3). Momenteel werkt zij aan de voorbereidingen voor een educatieve masteropleiding.

3.2.2 Specifieke doelstellingen van de opleidingen

De specifieke doelstellingen van de verschillende opleidingen worden vermeld in het onderwijsreglement (§ 2.1, art. 12 bis, 13 bis, 13 quater en 15 bis) en in de studiegids. In 2013 vond een onderwijsvisitatie plaats, waarbij de recentelijk herziene opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) van de ETF-opleidingen werden getoetst aan de domeinspecifieke leerresultaten bachelor en master in de godgeleerdheid die in 2012 op Vlaams niveau zijn vastgelegd. De OLR's werden daarbij als 'goed' beoordeeld. Herziene OLR's zijn van kracht sinds het academiejaar 2013-2014.

De doelstellingen van de specifieke lerarenopleiding zijn in 2012 door de visitatiecommissie positief beoordeeld. In de loop van het academiejaar 2015-2016 is een beperkte herziening doorgevoerd, waardoor de specifieke doelstellingen de algemene basiscompetenties van de leraar beter aanvullen.

03

Education

3.1 Introduction

ETF offers academic education on three different levels: Bachelor, Master and Doctor. These programs are recognized by the Flemish Community, Codex Higher Education (Codex), Art. II.105, and accredited by the Accreditation Organization of the Netherlands and Flanders (NVAO).

ETF does not offer its programs as purely theoretical scholarship in a neutral context, but rather strives for a connection between theory and (vocational) practice.

One way this occurs is through reflection in a classroom setting on subject-specific knowledge related to current societal issues raised by the lecturers, students and those in the field.

The methods used in teaching and the educational resources are intended to connect with the three core values of the educational concept: (1) gradual learning process, (2) importance of diversity, and (3) learning in dialogue. The aim thereby is not only widely to inform students about the disciplines of theology and religious studies but also to teach an exemplary and methodical approach with attention to understanding and potential applications.

The following sections will expand more on the general policy (§ 3.2), educational offerings (§ 3.3), quality control (§ 3.4), Education and Examination Regulations (§ 3.5), students (§ 3.6) and cooperation with other educational institutions and internationalization (§ 3.7).

3.2 General Policy

3.2.1 Assignment and General Objective

The Flemish Community recognizes ETF as an officially registered institution of higher education, able to award the degrees of Bachelor, Master and Doctor in the field of Theology and Religious Studies (Codex Art. II.105). The programs are included in the Higher Education Register (www.hogeronderwijsregister.be).

In addition to providing higher education, academic research is carried out and academic services are provided, which is also true for other institutions of higher education. ETF wants to train students theologically to qualify for ministry in church and society, such as becoming ministers, particularly in denominations connected to the Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België [Federal Synod of Protestant and Evangelical Churches in Belgium] and teachers of Protestant Evangelical Religious Education, particularly for schools organized by the Flemish government.

ETF is authorized to offer a specific teacher training program in its field of study until it organizes a Master of Teaching program (CHO, art. II.400 §3). It is currently working on the preparations for a Master of Teaching program.

3.2.2 Specific Objectives of the Programs

The specific objectives of each program are mentioned in the education regulations (§ 2.1, art. 12 bis, 13 bis, 13 quater and 15 bis) and in the Study Guide. In 2013 an educational assessment took place, during which the recently revised program learning outcomes (OLR) of the ETF programs were tested against domain specific learning outcomes (DLR) for Bachelor's and Master's in Theology and Religious Studies as established by Flanders in 2012. The OLRs were thereby evaluated as 'good'. Revised OLRs have been in force since the 2013-2014 academic year.

In 2012 the objectives of the teacher training program were assessed positively by the external assessment panel. During the 2015-2016 academic year a limited revision in the program was implemented, as a result of which the specific objectives better complement the general core competencies of the teacher.

3.2.3 Onderwijsvisie

Het onderwijsconcept verwoordt de visie van de ETF op onderwijs in functie van de ontwikkeling van een academisch werk- en denkniveau van de student. Het concept vertaalt zich door naar verschillende niveaus, van de organisatie van de gehele opleiding tot en met de vormgeving van individuele colleges. Het onderwijsconcept van de ETF is te raadplegen in de studiegids.

De ETF hecht veel belang aan leren in een context van diversiteit. Een internationaal team van vakexperts met aandacht voor interdisciplinaire input zorgt voor de begeleiding van de studenten. Didactische modellen die in kern- en hulpdisciplines worden aangereikt, dragen ertoe bij dat het kritisch denken op verschillende wijzen en niveaus wordt gestimuleerd en dat de student genuanceerd eigen standpunten leert bepalen.

De zes vakgroepen op het terrein van theologie en godsdienstwetenschappen beogen niet in eerste instantie de diverse disciplines zo volledig mogelijk af te dekken (“kennis als doel”), maar veeleer een exemplarische en methodische benadering met de nodige aandacht voor inzicht en mogelijke toepassingen (“kennis als gereedschap”).

Als academische opleiding verbindt de ETF het onderwijs rechtstreeks aan voortgaande ontwikkelingen in wetenschappelijk onderzoek. Er wordt hierbij zowel gebruik gemaakt van eigen ETF-onderzoek als van ander onderzoek dat relevant is voor religiestudie en voor de protestants-evangelische beweging in Vlaanderen, Nederland en Europa.

Studenten worden gestimuleerd om in het onderzoek te participeren, waarbij ze in de latere jaren van de studie een

zelfstandige onderzoekersrol kunnen krijgen in een team met de docent als coach.

3.2.4 Onderwijscommissie

De onderwijscommissie ontwikkelt de curricula van de opleidingsprogramma's, aanvaardt studenten, stelt de programma's van de individuele studenten vast, hierbij inbegrepen het verlenen van vrijstellingen en van goedkeuringen om een vak of semester aan een andere instelling te volgen en evalueert de onderwijsactiviteiten van het academisch personeel. In het verslagjaar werden er overeenkomstig het huishoudelijk reglement vier vergaderingen gehouden.

Zoals gebruikelijk heeft de commissie de werkzaamheden die individuele studenten betreffen uitbesteed aan de subcommissie bachelor en master ('administratieve commissie').

3.3 Aanbod opleidingen

3.3.1 Opleidingen en toelatingsvoorwaarden

Bacheloropleiding

Gedurende het academiejaar 2018-2019 bood de ETF, conform de accreditatie van de NVAO, de driejarige academisch gerichte bacheloropleiding aan met de volgende drie afstudeerrichtingen: 'Bijbel en Theologie', 'Kerk en Pastoraat' en 'Godsdienst en Onderwijs'.

Het bachelorprogramma, met onderwijs in het Nederlands, omvat 180 studiepunten en leidt tot een academische Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen. Een uitgebreide omschrijving van het programma is te vinden in de studiegids.

“Een internationaal team van vakexperts met aandacht voor interdisciplinaire input zorgt voor de begeleiding van de studenten.”

“An international team of specialists in their own fields with attention for interdisciplinary input gives the students guidance.”

3.2.3 Vision on Education

The educational concept articulates the vision of ETF on education as it relates to the development of academic thinking and work of students. The concept is applied at various levels, from the organization of the overall program to the design of individual courses. The educational concept of ETF can be consulted in the Study Guide.

ETF greatly values learning in a context of diversity. An international team of specialists in their own fields with attention for interdisciplinary input gives the students guidance. Didactic models offered in core and auxiliary disciplines help ensure that critical thinking is stimulated in different ways and levels and that students learn to define their own positions in a nuanced way.

The six departments in the field of Theology and Religious Studies do not primarily attempt to cover their respective subject areas comprehensively ('knowledge as goal'), but rather to provide an exemplary and methodical approach with the necessary emphasis on insight and possible application ('knowledge as tool').

As an academic institution, ETF directly links education to continuing developments in academic research. For this, use is made of ETF's own research, as well as external research relevant to the study of religion and to the Protestant Evangelical movement in Flanders, the Netherlands and Europe.

Students are encouraged to participate in research projects. During the later years of their studies they can get an independent researcher's role in a team, coached by a professor.

3.2.4 Education Committee

The Education Committee develops the curricula of the educational programs, accepts students, establishes the programs for individual students, including granting exemptions and approval to follow a course or semester at a different institution, and evaluates the educational activities of academic personnel. In the reporting year, four meetings were held in accordance with the internal regulations.

As usual, the committee delegated activities that concern individual students to the Bachelor's and Master's subcommittee ('administrative committee').

3.3 Educational Offerings

3.3.1 Programs and Conditions of Admission

Bachelor

During the 2018-2019 academic year, ETF offered a three-year academic Bachelor's program accredited by the NVAO. The Bachelor's program has three specializations: Bible and Theology, Church and Pastoral Ministries, and Religion and Education.

The Bachelor's program, with lectures presented in Dutch, consists of 180 credits and leads to an academic Bachelor of Arts in Theology and Religious Studies. A complete description of the program can be found in the Study Guide.

New students, along with those continuing or joining the Master's program, meet the conditions of the Codex Art. II.178-II.183. The conditions of admission can be found in the Education Regulations of ETF available in the Study Guide and on the ETF Virtual Campus.

De instromende studenten, evenals de door- en instromende cohorten van de masteropleidingen, voldoen aan de criteria van CHO, art. II.178-II.183. De toelatingseisen staan ook beschreven in het onderwijsreglement van de ETF, dat beschikbaar is in de studiegids en op de ETF Virtual Campus.

Een deel van de bacheloropleiding wordt meer flexibel aangeboden via 'ETF Open University' (zie § 3.3.3).

Masteropleiding

Gedurende het academiejaar 2018-2019 bood de ETF, conform de accreditatie van de NVAO, de tweejarige masteropleiding met de volgende drie afstudeerrichtingen aan: 'Bible and Theology', 'Church and Pastoral Ministries' en 'Religious Studies and Education'. Deze afstudeerrichtingen sluiten aan op de Nederlandstalige equivalenten van de hierboven genoemde bacheloropleiding.

Het masterprogramma, met onderwijs in het Engels en met de mogelijkheid om de examens in het Nederlands af te leggen, omvat 120 studiepunten en leidt tot een Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen. Een uitgebreide omschrijving van het programma is te vinden in de studiegids.

Een groot deel van het masterprogramma wordt meer flexibel aangeboden via de 'ETF Open University' (zie § 3.3.3).

Doctoraatsopleiding

Het doctoraatsprogramma van de ETF duurt in de regel drie à vier jaar bij voltijdse studie. Het doctoraatsprogramma bestaat uit twee fasen. In de examenfase worden onderzoeksvaardigheden aangescherpt en wordt een specifiek onderzoeksvoorstel uitgeschreven. In de dissertatiefase wordt het proefschrift geschreven op basis van origineel onderzoek. Een aantal doctoraatsstudenten is

residentieel aan de ETF verbonden als assisterend academisch personeel (AAP) of met een onderzoeksbeurs.

De toelatingseisen en andere relevante informatie staan beschreven in het onderwijsreglement (§ 2.1, art. 10 en 10bis) en het PhD Handbook. Beide zijn te vinden op de website, www.etf.edu.

Academische lerarenopleiding

Gedurende het academiejaar 2018-2019 bood de ETF een academische lerarenopleiding aan voor studenten die willen werken in het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs. Deze Nederlandstalige specifieke lerarenopleiding (SLO, 60 stp) wordt aangeboden in het studiegebied godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen. Het theoretische gedeelte (30 stp) kan als afstudeerrichting volledig geïntegreerd worden in het masterprogramma; de praktijkcomponent (30 stp) staat hier los van. Meer informatie is te vinden in de studiegids. In de tweede

helft van het verslagjaar zijn de voorbereidingen gestart voor het omvormen van de SLO naar een educatieve masteropleiding die naar verwachting zal worden aangeboden vanaf academiejaar 2021-2022 en die (blijvend) voorziet in de behoefte om leraren op te leiden voor het protestants-evangelische godsdienstonderwijs op hoger secundair niveau (2de en 3de graad). In april bevestigde het comité PEGO, de door de overheid erkende instantie voor het protestants-evangelisch onderwijs, de erkenning van de toekomstige educatieve master.

3.3.2 Permanente vorming

De ETF biedt verschillende soorten permanente vorming aan. In het kader van levenslang leren kan iedere geïnteresseerde die aan de toelatingsvereisten voldoet, zich aanmelden om opleidingsonderdelen te volgen onder creditcontract.

De ETF Summer Colloquia zijn uitermate geschikt voor permanente educatie: studenten en docenten van diverse achtergronden ontmoeten er elkaar voor een intensieve studieweek (zie § 3.3.3).

In 2017 is in overleg met de inrichtende instantie voor het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs in Vlaanderen, comité PEGO, een basispakket 'academische theologische vorming (PEGO)' uitgewerkt. Dit pakket bevat zeven bachelorvakken. (Aspirant)-leerkrachten PEGO, die geen erkend diploma in theologie en/of godsdienstwetenschappen bezitten, kunnen op basis van dit pakket van het comité PEGO een 'certificaat PEGO' ontvangen, dat voor de ontvanger geldt als bewijs van een vakinhoudelijke vorming.

Jaarlijks worden verschillende professionele studiedagen georganiseerd. De meeste studiedagen aan de ETF staan

Part of the Bachelor's program is offered in a more flexible format via the ETF Open University (see § 3.3.3).

Master

During the 2018-2019 academic year ETF offered a two-year Master's program in accordance with its accreditation by the NVAO. The Master's program has three specializations: Bible and Theology, Church and Pastoral Ministries, and Religion and Education. These specializations correspond to the Dutch language equivalents in the Bachelor's program mentioned above.

The Master's program, with lectures presented in English and the option of taking examinations in Dutch, consists of 120 credits and leads to a Master of Arts in Theology and Religious Studies. An exhaustive description of the program can be found in the Study Guide.

A large part of the Master's program is offered in a more flexible format via the ETF Open University (see § 3.3.3).

Doctorate (PhD)

The doctoral program of ETF usually takes between three and four years of full time study. The program consists of two phases. In the examination phase research skills are sharpened and a specific research proposal is worked out. In the dissertation phase the dissertation is written based on original research. A number of doctoral students are residential and connected to ETF as assistant academic personnel (AAP) or through a research grant.

Conditions of admission and other relevant information can be found in the Education Regulations (§ 2.1, art. 10 and 10bis) and the PhD Handbook. Both can be found on the website, www.etf.edu

Teacher Training

During the 2018-2019 academic year, ETF offered an academic teacher training program for students wanting to pursue a career in Protestant Evangelical Religious Education. This program, with lectures presented in Dutch, consists of 60 credits and is specifically adapted for the field of Theology and Religious Studies. The theoretical aspect (30 credits) can be fully integrated into the Master's program; however, the practical component (30 credits) can only be done as an addition to the Master's program. Further information concerning this program can be found in the Study Guide. In the second half of 2019, preparations started for transforming the teacher training program

into a Master of Teaching program that is expected to be offered from the 2021-2022 academic year and that will (continue to) meet the need to train teachers for Protestant Evangelical Religious Education for upper secondary level (2nd and 3rd stage). In April, the PEGO committee, the state-recognized agency for Protestant Evangelical Religious Education, confirmed its recognition of the future Master of Teaching program.

3.3.2 Continuing Education

ETF offers continuing education in different forms. In the context of 'lifelong learning' anyone who is interested and meets the requirements may register to follow courses under a credit contract.

The ETF Summer Colloquia are particularly well suited for continuing education: students and teachers from various backgrounds meet for an intensive study week (see § 3.3.3).

In 2017 in consultation with the governing body for Protestant Evangelical Religious Education in Flanders, the PEGO committee, a Basic Package Academic Theological Education (PEGO) was developed. This package contains seven Bachelor's courses. (Prospective) teachers PEGO who do not have a recognized degree in theology and/or religious studies can receive a 'PEGO certificate' from the PEGO committee on the basis of this package, which serves as proof of professional training for the recipient.

Every year various professional study days are organized. Most study days at ETF are open to interested parties who wish to further develop in their work and/or church practice. On May 11 a study day was held on artificial intelligence (see § 5.2 Study Days). Specifically for our students, on November 28 the Student Council in cooperation with

open voor geïnteresseerden, die zich willen professionaliseren in de werk- en/of kerkpraktijk. Zo vond er op 11 mei een studiedag plaats met als titel: “Artificiële intelligentie: bedreiging of hoopgevend?” (zie § 5.2 Studiedagen). Speciaal voor onze studenten werd op 28 november door de studentenraad in samenwerking met de vakgroep Praktische Theologie een pastorale trainingsdag georganiseerd over bevrijdingspastoraat, met medewerking van hulpverlener Bruno Sebrechts. Ook ETF Open University studenten en externe gasten namen hieraan deel. De ETF organiseert daarnaast samen met de verschillende kerkelijke denominaties studienamiddagen voor hun leiders over actuele onderwerpen (zie § 5.2).

Tot slot werden er evenementen georganiseerd door het Institute of Leadership and Social Ethics (ILSE). Dit instituut stelt zich als doel om professionals, academici en studenten samen te brengen voor gezamenlijke reflectie. Haar activiteiten staan beschreven in § 4.3.2.

3.3.3 Onderwijsvernieuwing

Curriculumherzieningen

De huidige bachelor- en mastercurricula zijn in het academiejaar 2009-2010 geïmplementeerd en in 2014-2015 lichtelijk herzien. Conform het kwaliteitshandboek wordt in de komende academiejaren het onderwijsprogramma opnieuw geëvalueerd en een bijkomende herziening overwogen, voorafgaand aan de volgende onderwijsvisite.

ETF Open University

De ETF Open University biedt een flexibele variant van een groot deel van het residentiële bachelor- en masterprogramma aan. De ETF Open University richt zich op studenten die reeds een andere studie hebben afgerond en al een baan hebben. Bij het onderwijs wordt gebruik gemaakt van blended learning, waarbij elektronische

hulpmiddelen op het gebied van online opleiden via de ETF Virtual Campus worden gecombineerd met traditionele onderwijsvormen.

Van het bachelorprogramma wordt de afstudeerrichting ‘Bijbel en Theologie’ volledig via ETF Open University aangeboden. Van de masteropleiding wordt naast deze afstudeerrichting ook de afstudeerrichting ‘Church and Pastoral Ministries’ via ETF Open University aangeboden.

Tijdens het academiejaar 2018-2019 werden vier trainingsdagen ingericht voor de deeltijdse masteropleiding; voor de deeltijdse bachelorvariant werden acht trainingsdagen

georganiseerd. Voor de studenten van beide opleidingen vond van 19 tot en met 24 augustus het ETF Summer Colloquium plaats, een intensieve studieweek met een divers aanbod aan keuzevakken, gedoceerd door interne en externe specialisten. Dit jaar werden er opnieuw 3 cursussen aangeboden. David Beldman (Redeemer University, Hamilton, ON, Canada) verzorgde een college-reeks getiteld “Hearing the Book of Judges Today”. Steven van den Heuvel verzorgde de cursus “Moral Discernment in an Age of Complex Technology”. Een derde reeks werd verzorgd door Jos de Kock, getiteld “Faith Learning – Learning Faith”. In totaal waren er 29 deelnemers, onder wie zes gasten.

the Department of Practical Theology organized a pastoral training day on deliverance ministry, involving pastoral counselor Bruno Sebrechts. ETF Open University students and external guests also took part. Together with various denominations, ETF also organizes study afternoons for their leaders on current issues (see § 5.2).

Additional events were organized by the Institute of Leadership and Social Ethics (ILSE). The aim of this institute is to bring together professionals, academics, and students for joint reflection. Its activities are described in § 4.3.2.

3.3.3 Educational Renewal

Curricular Revisions

The current curricula of the Bachelor's and Master's programs were implemented in the 2009-2010 academic year and slightly revised in 2014-2015. In accordance with the Quality Manual, the educational programs will be re-evaluated in the coming academic years and an additional revision will be considered prior to the next educational assessment.

ETF Open University

The ETF Open University offers a flexible variant of a large part of the residential Bachelor's and Master's programs. The ETF Open University focusses on students who have already completed another degree and have a job. The education is organized as blended learning, using electronic aids for online training via the ETF Virtual Campus combined with traditional teaching methods.

In the Bachelor's program the specialization Bible and Theology is offered entirely via ETF Open University. In the Master's program this specialization as well as the specialization Church and Pastoral Ministries is offered through ETF Open University.

During the 2018-2019 academic year four training days were held for the part-time Master's program; eight training days were held for the part-time Bachelor's variant. For students of both programs a Summer Colloquium was held from August 19 to 24. This is an intensive study week with a diverse range of elective courses, taught by internal and external specialists. This year once again three courses were offered. David Beldman (Redeemer University, Hamilton, ON, Canada) presented a series of lectures entitled "Hearing the Book of Judges Today" and Steven van den Heuvel provided the course "Moral Discernment in an Age of Complex Technology." A third series was given by Jos de Kock, entitled "Faith Learning – Learning Faith." In total there were 29 participants, including six guests.

Electronic Learning (e-learning) Environment

In addition to traditional forms of education, staff and students use an electronic learning environment: ETF Virtual Campus. This learning environment is not merely used as a possibility to distribute documents, submit assignments and post announcements. Teachers also use learning paths, videos, videoconferencing and forums, especially for the ETF Open University.

Language Education

In 2017, under the leadership of Jermo van Nes, a revision of the educational approach to Hebrew and Greek languages was proposed. All teachers of these language courses are involved. During the reporting year new teaching modules were developed and online videos were produced. The project is expected to be completed in the summer of 2020.

Transferable skills

The concept of crash courses was introduced to help students develop leadership skills in addition to studying theology. On March 8 Chris Start, former CEO and coach,

presented a course on mission and vision. There were six participants.

Internationalization

ETF believes in the importance of learning processes taking place in dialogue with others, outside its own context. That is why ETF also participates in the "Brains on the Move" program (including the European Erasmus+) of the Flemish government to promote international student mobility. Staff mobility also takes place, in particular through the Erasmus+ exchange program (see § 3.7).

Elektronische leeromgeving

Naast traditionele onderwijsvormen wordt door staf en studenten gebruik gemaakt van een elektronische leeromgeving: ETF Virtual Campus. De functie van dit leerplatform is niet enkel ondersteunend als mogelijkheid om documenten te verspreiden, papers in te leveren en aankondigingen naar studenten te sturen. Docenten maken eveneens gebruik van leerpaden, video's, videoconferenties en fora, in het bijzonder voor de ETF Open University.

Taalonderwijs

In 2017 is onder leiding van Jermo van Nes een revisie van het onderwijsmodel van de talen Hebreeuws en Grieks voorgesteld. Alle lesgevers van de taalvakken zijn hierbij betrokken. Er zijn in het verslagjaar onder andere nieuwe onderwijsmodules ontwikkeld en online video's gemaakt. Het project wordt naar verwachting in de zomer van 2020 afgerond.

Transferable skills

Om studenten naast de studie theologie ook te helpen in het ontwikkelen van leiderschapsvaardigheden werd het concept van crash courses ontwikkeld. Op 8 maart gaf Chris Start voormalig CEO en coach, een cursus over "Mission and Vision". Er waren zes deelnemers.

Internationalisering

De ETF vindt het belangrijk om de leerprocessen in dialoog met anderen te laten plaatsvinden en niet alleen vanuit de eigen context. Daarom participeert de ETF ook in het "Brains on the Move"-programma (waaronder het Europese Erasmus+) van de Vlaamse overheid om internationale studentenmobiliteit te bevorderen. Ook docentenuitwisseling vindt plaats, met name via het Erasmus+ uitwisselingsprogramma (zie § 3.7).

3.4 Onderwijskwaliteitszorg

3.4.1 Interne kwaliteitszorg

Beleid en kwaliteitshandboek

De kwaliteitsbewaking van het onderwijs aan de ETF vindt plaats binnen geijkte kaders en steunt op de evaluatie van de resultaten van het onderwijsproces. Voor deze evaluatie bevraagt de ETF alle betrokken partijen. Uit deze evaluatie volgt eventueel bijsturing en hernieuwde planvorming.

Het draagvlak van de verschillende betrokkenen, zoals de studenten, het werkveld, de docenten, het administratief en technisch personeel en deskundigen op het gebied van onderwijs en theologie, is belangrijk. Zij zijn dan ook betrokken bij het kwaliteitssysteem. Het is van belang dat het systeem op adequate en efficiënte wijze informatie oplevert, zodat sturing en optimalisatie vloeiend plaatsvindt.

De procedures rond de interne kwaliteitszorg zijn beschreven in het kwaliteitshandboek van de ETF. Deze is voor alle personeelsleden te raadplegen via de ETF Virtual Campus.

In het kader van de interne kwaliteitszorg participeert de ETF ook in netwerken die bijdragen aan de kwaliteitsbewustwording en de organisatie van kwaliteitssystemen.

Inbreng studentenraad

De studentenraad heeft een belangrijke rol in de kwaliteitszorg binnen de ETF. Zo wordt de curriculumbewaking voor een groot deel door de studentenraad gedaan, in samenwerking met de onderwijsadministratie. In het verslagjaar heeft de studentenraad opnieuw de studielast van alle vakken gecontroleerd. De cursusevaluaties zijn besproken tijdens een brugoverleg met een afvaardiging van de directie en de administratie. Samen met de onderwijscommissie zijn de cursusevaluaties ook kritisch geëvalueerd en aangepast.

Vier keer per jaar vindt een brugoverleg plaats waarin de bevindingen van de studentenraad worden besproken met de directie en de onderwijsadministratie. Met name de integratie van internationale masterstudenten in de ETF-gemeenschap was tijdens het verslagjaar een punt van aandacht. Een concept van het nieuwe strategische beleidsplan 2020-2024 was onderwerp van gesprek tijdens het laatste brugoverleg van het verslagjaar. De studentenraad is in de faculteitsraad gerepresenteerd en participeert actief in de onderwijs- en onderzoekscommissies (zie § 2.1).

Onderwijskundige vorming voor academisch personeel

Tijdens het verslagjaar vonden verschillende trainingsnamiddagen plaats voor het onderwijzend personeel. Op uitnodiging gaf Marina van den Broeck op 16 januari samen met een acteur door middel van casussen praktische uitleg

3.4 Quality Control

3.4.1 Internal Quality Control

Policy and Quality Manual

The quality control of education at ETF takes place within traditional frameworks and is based on an evaluation of the results of the learning process. For this evaluation, ETF questions all parties involved. Changes are implemented and plans adjusted following the results of this evaluation.

The support base of various stakeholders - such as students, representatives of Christian organizations, lecturers, administrative and technical staff and experts in the field of education and theology - is important. They are all involved in the process of maintaining quality. It is important that this process delivers information adequately and efficiently so that the information gained can be optimized and respective adjustments can be made smoothly.

Procedures used to maintain quality are described in the Quality Manual of ETF. All staff can consult this manual via the ETF Virtual Campus.

In the context of the internal quality assurance, ETF also participates in networks that contribute to quality awareness and organization of quality systems.

Student Council Contribution

The Student Council plays an important role in quality assurance at ETF. Monitoring of the curriculum is done mainly by the Student Council in collaboration with the Academic Secretariat. During the reporting year the Student Council once again checked the study load of each course. Course evaluations were discussed in a meeting with the Academic Secretariat and delegates of the Executive Administration. Together with the Education Committee the course evaluations were critically evaluated and adjusted.

Four times a year a joint meeting takes place in which any concerns raised by the Student Council are discussed with the Executive Administration and the Academic Secretariat. The integration

of international Master's students into the ETF community received particular attention during the reporting year. A draft version of the new strategic policy plan 2020-2024 was discussed during the last meeting of the reporting year.

The Student Council is represented in the Faculty Council and participates actively in the Education and Research Committees (see § 2.1).

Didactic Formation of the Academic Personnel

During the reporting year, several training sessions were

held for academic personnel. On January 16, Marina van den Broeck and an actor used case studies to give practical advice on how to lead motivational talks with students. Given the theme, several administrative staff also participated. Greet Gevaert, internal educational expert at ETF, gave a training session on June 5 entitled "Creating a Stimulating Learning Environment." On December 11 Jeremy Otten gave an interactive seminar on the theme "Teaching from a Microcosm." In the reporting year it was also decided that in the future Jos de Kock and Jeremy Otten will focus more specifically on optimizing the didactic skills of academic personnel.

Field Consultation Flanders and the Netherlands

Field consultations are held every other year, alternately in Flanders and the Netherlands. On May 21 a consultation took place with 22 representatives from churches, organizations and education in Flanders. During this consultation developments in the theological and educational landscape as well as strengths, weaknesses, challenges and opportunities of ETF in education, research and services were discussed. Thought was also given to the relationship between supply and demand in the context of internship, which is an important part of the Bachelor's program at ETF.

3.4.2 External Quality Control

Educational Assessments and Accreditations

The three specializations offered in the Bachelor's and Master's Programs of ETF are accredited by the Accreditation Organization of the Netherlands and Flanders (NVAO). The accreditation report of October 2014, based on a rigorous screening, puts ETF at the top of academic theology programs in the Dutch language area, together with the programs of Theology and Religious Studies at KU Leuven. The external assessment panel judged every

over het voeren van motiverende gesprekken met studenten. Gezien het thema participeerden daarin ook enkele leden van het administratief personeel. Greet Gevaert, intern onderwijskundige van de ETF, verzorgde op 5 juni een trainingsnamiddag getiteld “Creating a Stimulating Learning Environment”. Op 11 december gaf Jeremy Otten een interactief seminar met als thema “Teaching from a Microcosm”. In het verslagjaar werd tevens besloten dat Jos de Kock en Jeremy Otten zich in de toekomst meer specifiek zullen gaan bezighouden met de optimalisering van de didactische kwaliteiten van het onderwijzend personeel.

Overleg werkveld Vlaanderen en Nederland

Om het jaar vindt er een werkveldoverleg plaats, afwisselend in Vlaanderen en Nederland. Op 21 mei vond er

een overleg plaats met 22 vertegenwoordigers uit kerken, organisatie en het onderwijs in Vlaanderen. Tijdens dit overleg werd nagedacht over de ontwikkelingen in het theologisch en onderwijslandschap en over de sterktes, zwaktes, uitdagingen en mogelijkheden van de ETF inzake onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Ook werd nagedacht over de verhouding tussen vraag en aanbod in het kader van de stage, die een belangrijk onderdeel is van het bacheloronderwijs aan de ETF.

3.4.2 Externe kwaliteitszorg

Onderwijsvisitaties en accreditaties

De drie afstudeerrichtingen van de bachelor- en masteropleiding van de ETF zijn geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Het accreditatierapport van oktober 2014 plaatst de ETF op basis van een nauwgezette screening aan de top van de academische theologieopleidingen in het Nederlands taalgebied, samen met de theologieopleidingen van de KU Leuven. De visitatiecommissie beoordeelde elke kwaliteitswaarborg met ‘goed’ en gaf de ETF ook de algemene beoordeling ‘goed’. De huidige accreditatie voor de bachelor- en masteropleiding geldt voor de periode 2015-2016 tot en met 2022-2023.

De specifieke lerarenopleiding (SLO) van de ETF heeft in het rapport van december 2015 na een hervisiteatie een positief eindoordeel gekregen. Aan deze visitatie was geen accreditatie gekoppeld.

In de tweede helft van het verslagjaar zijn de voorbereidingen gestart voor het omvormen van de SLO naar een educatieve masteropleiding die naar verwachting zal worden aangeboden vanaf academiejaar 2021-2022. Hiervoor zal een Toets Nieuwe Opleiding worden ondergaan.

3.5 Onderwijs- en examenregeling

3.5.1 Onderwijsregeling

Studiegelden

De studiegelden die de ETF vraagt, staan vermeld in de studiegids. Er wordt bij voltijds onderwijs een onderscheid gemaakt tussen residentiele en ETF Open University studenten en tussen studenten afkomstig uit België, Nederland en andere EER-landen.

Voor het academiejaar 2018-2019 werden de tarieven als volgt gehanteerd:

	BE student betaalt	NL student betaalt	EER student (incl. CH) betaalt	Niet-EER student betaalt
BA/MA residentieel	€ 922,30	€ 1.630	€ 2.320	€ 6.160
BA/MA ETF Open University	€ 238,30 + € 11,40/stp	€ 238,30 + € 23,20/stp	€ 238,30 + € 23,20/stp	€ 238,30 + € 98,70/stp
Doctoraat	€ 1.530	€ 1.530	€ 2.250	€ 5.050

De ETF ontvangt een beperkte subsidie voor haar onderwijs- en onderzoeksactiviteiten. Ze ontvangt geen investerings-subsidies voor huisvesting of bijdragen voor de studenteninfrastructuur. Om toch een sluitende begroting te krijgen, worden voor buitenlandse EER-studenten nog steeds iets hogere studiegelden dan gebruikelijk gehanteerd. De directie en het bestuur van de ETF vinden deze situatie ongewenst, maar zien vooralsnog geen andere mogelijkheid om de exploitatie sluitend te maken. Voor Belgische beurs- en bijna-beursstudenten geldt een wettelijk bepaald verlaagd tarief. Middels particuliere giften aan het George en Dora Winstonfonds wordt dit mogelijk gemaakt.

quality guarantee as “good” and also assessed ETF overall as “good.” The current accreditation of the Bachelor’s and Master’s program covers the period 2015-2016 to 2022-2023.

The teacher training program of ETF received a positive assessment in the report of December 2015, following a reevaluation. No accreditation was attached to this assessment.

In the second half of the reporting year preparations began for transforming the teacher training program into a Master of Teaching program that is expected to be offered from the 2021-2022 academic year. This will be subject to an Initial Accreditation.

3.5 Education and Examination Regulations

3.5.1 Education Regulations

Tuition Fees

ETF’s tuition fees are listed in the Study Guide. With full-time education, a distinction is made between residential and ETF Open University students and between students from Belgium, the Netherlands and other EEA countries.

For the 2018-2019 academic year, the following rates applied:

	Belgian Student Rate	Dutch Student Rate	EEA Student Rate (incl. CH)	Non EEA-Student Rate
Fulltime BA/MA	€922.30	€1,630	€2,320	€6,160
BA/MA ETF Open University	€238.30 + €11.40/credit	€238.30 + €23.20/credit	€238.30 + €23.20/credit	€238.30 + €98.70/credit
Doctorate (PhD)	€1,530	€1,530	€2,250	€5,050

ETF receives a limited subsidy for its educational and research activities but receives no investment subsidies for housing or contributions for student infrastructure. To achieve a balanced budget, slightly higher tuition fees than usual are still applied for foreign EEA students. The Executive Administration and the Board of Trustees of ETF are not pleased with this situation, but up to now they see no other possibility to finance operations. A legally determined reduced rate applies to Belgian scholarship and near-scholarship students. This is made possible through private donations to the George and Dora Winston Fund.

Entry Requirements

Entry requirements are described in the Education Regulations (Study Guide, Education and Examination Regulations § 2.1, art. 7, 8, 9, 9bis, 10 and 10bis). In line with the Codex, Art. II.177 different admission requirements may apply in specific situations.

Student Recruitment

ETF held three “Open Days,” each on a Wednesday, during the 2018-2019 academic year for potential residential students. These open days were recorded in the Academic Calendar and announced through the website, social media and newsletters. For the ETF Open University variant, five open days were held throughout the academic year, including one during the Summer Colloquium in August. The ETF also organizes day visits for prospective students, during which they can shadow an ETF student for a day and spend a night on campus.

Study Guide and PhD Handbook

The Study Guide contains information regarding the work of ETF as an academic institution of higher education and a detailed description of the programs as well as each course offered. The Study Guide is available in two languages, Dutch and English. The PhD Handbook is published separately. Both the Study Guide and the PhD Handbook are available on the website and the ETF Virtual Campus.

Study Guidance

ETF places a high value on adequate study guidance. More information regarding study guidance can be found in § 7.3.

Internship Year

From the field a wish was expressed to arrange an internship or seminar year as preparation for church practice,

Toelatingsvoorwaarden

De toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in het onderwijs- en examenreglement, § 2.1, art. 7, 8, 9, 9bis, 10 en 10bis. In lijn met CHO, art. II. 177, kunnen afwijkende toelatingsvoorwaarden gelden in specifieke situaties.

Studentenwerving

In het academiejaar 2018-2019 hebben er drie open dagen plaatsgevonden voor potentiële residentiële studenten, telkens op een woensdag. Deze open dagen stonden vastgelegd in de academische kalender en werden bekend gemaakt via de website, sociale media en de nieuwsbrief. Voor de ETF Open University variant werden er doorheen het academiejaar vijf open dagen gehouden, waarvan één tijdens het Summer Colloquium in augustus. Tevens organiseert de ETF zogenaamde meeloopdagen voor prospectieve studenten, waarbij zij een nacht op de campus kunnen doorbrengen.

Studiegids en PhD Handbook

In de studiegids is informatie beschikbaar over de werking van ETF als instelling voor hoger academisch onderwijs en worden niet alleen alle opleidingen, maar ook alle opleidingsonderdelen gedetailleerd beschreven. De studiegids is beschikbaar in twee talen, het Nederlands en het Engels. Het PhD Handbook wordt apart uitgegeven. Zowel de studiegids als het PhD Handbook zijn beschikbaar op de website en de ETF Virtual Campus.

Studiebegeleiding

De ETF hecht grote waarde aan een adequate studiebegeleiding. Meer informatie over studiebegeleiding is te vinden in § 7.3.

Stagejaar

Vanuit het werkveld is de wens geuit om een stage- of seminariejaar in te richten als voorbereiding op de

kerkelijke praktijk zoals gebruikelijk is in de protestantse opleidingen tot predikant. Na gesprekken met verschillende vrije kerken en met gevestigde kerken is een aanbod van stage- of seminariejaren na de master uitgewerkt voor studenten die in de gemeentepraktijk aan de slag willen gaan. Studenten kunnen ook in het buitenland een stage na hun bachelor of master doen met steun van Erasmus+.

Studievoortgangbewaking

Het onderwijssecretariaat draagt zorg voor de bewaking van de studievoortgang. Zij maakt daarbij gebruik van het administratiesysteem BaMaFlex. Dit systeem bevordert een eenduidige administratieve vastlegging. De voortgang en de meeste vragen van studenten kunnen efficiënt en via vaste protocollen worden gecontroleerd en afgehandeld.

Flexibele jaarprogramma's

In lijn met de CHO biedt de ETF aan studenten de mogelijkheid om een diplomacontract met deeltijds studietraject af te sluiten. Naast de voltijdse en deeltijdse modeltrajecten van een diplomacontract kunnen studenten in overeenstemming met het flexibiliseringsdecreet ook kiezen voor een credit- of examencontract. In het verslagjaar is door studenten van nagenoeg alle contractvormen en modeltrajecten gebruik gemaakt, met uitzondering van de examencontracten (zie § 3.6.1).

3.5.2 Examenregeling

Onderwijs- en examenreglement

Het onderwijs- en examenreglement is opgenomen in de studiegids en is voor zowel studenten als personeel via de ETF Virtual Campus te raadplegen. Tijdens het verslagjaar werden op verzoek van het decanaat en met goedkeuring van de faculteitsraad en raad van bestuur enkele wijzigingen doorgevoerd in het reglement.

“Er is een aanbod van stage- of seminariejaren na de master uitgewerkt voor studenten die in de gemeentepraktijk aan de slag willen gaan.”

“The possibility of an internship or seminary year after the Master’s program was developed for students wanting to work in churches.”

as is customary in protestant training programs for ministers. Following discussions with various free churches and established churches, the possibility of an internship or seminary year after the Master’s program was developed for students wanting to work in churches. Students can also do an internship abroad after completing their Bachelor’s or Master’s degrees with the support of Erasmus+.

Evaluation of Study Progress

The Academic Secretariat is responsible for monitoring student progress through use of the software program BaMaFlex. This system promotes unequivocal administration. Student

progress and most issues can be monitored and dealt with more efficiently based on set protocols.

Flexible Programs

In line with the Codex, ETF offers students the option to agree to a diploma contract with a part-time study plan. In addition to the set full-time and part-time degree courses, students can also opt for a credit or examination contract (in conformity with the Flexibility Decree). Almost all possible contracts or model trajectories were used by various students during the reporting year with the exception of examination contracts (see also § 3.6.1).

3.5.2 Examination Regulations

Education and Examination Regulations

The Education and Examination Regulations can be found in the Study Guide, and can also be consulted by all staff and students via the ETF Virtual Campus. During the reporting year, at the request of the Academic Dean and with approval of the Faculty Council and Board of Trustees, a number of changes were made to the regulations.

3.6 Students

3.6.1 Input

Numbers

The total number of students (223) for the new 2019-2020 academic year is divided as follows (as of October 15):

	2019-2020	2018-2019
Bachelor	99 (65 m / 34 f)	98 (66 m / 32 f)
Master	85* (63 m / 22 f)	79* (62 m / 17 f)
Teacher Training	3 (3 m)	5* (4 m / 1 f)
PhD	36 (30 m / 6 f)	36 (31 m / 5 f)

* 28 are (partly) following the Linking or Preparatory Program

** 35 were (partly) following the Linking or Preparatory Program

*** 3 non-primary enrollments

The number of students has increased in 2019-2020, in both the Bachelor’s and Master’s programs. The number of students who continue from the Bachelor’s to the Master’s program remains limited. Dutch students in particular, for personal reasons, choose to return to the Netherlands after completing their Bachelor’s studies.

3.6 Studenten

3.6.1 Input

Aantallen

Het totaal aantal studenten (223) aan het begin van het nieuwe academiejaar 2019-2020 (15 oktober) is als volgt verdeeld:

	2019-2020	vgl. 2018-2019
Bachelor	99 (65 m / 34 v)	98 (66 m / 32 v)
Master	85* (63 m / 22 v)	79* (62 m / 17 v)
Lerarenopleiding	3 (3 m)	5* (4 m / 1 v)
Doctoraat	36 (30 m / 6 v)	36 (31 m / 5 v)

* 28 volgen (deels) een schakel- of voorbereidingsprogramma

** 35 volgden (deels) een schakel- of voorbereidingsprogramma

*** 3 niet-hoofdschrijvingen

Het aantal studenten is in 2019-2020 gestegen, in zowel het bachelor- als het masterprogramma. Het aantal studenten dat doorstroomde van het bachelor- naar het masterprogramma blijft beperkt. Met name Nederlandse studenten kiezen er om persoonlijke redenen voor om na de bacheloropleiding terug te keren naar hun thuisland.

Op 31 december van het verslagjaar was een op de vier studenten een vrouw. In totaal participeren er studenten van 24 nationaliteiten uit vijf continenten in de verschillende programma's.

Contracten

De meeste studenten stonden tijdens het academiejaar 2018-2019 ingeschreven met een diplomacontract. Deze

contractvorm past dan ook het beste bij het normtraject (de voltijdse bachelor- en masteropleiding). Een aantal studenten koos voor meer flexibele creditcontracten, die later kunnen worden omgezet in een diplomacontract. Er waren in het academiejaar 2018-2019 geen studenten ingeschreven met een examencontract.

Fondsen voor Belgische studenten

Het George en Dora Winstonfonds is opgericht in 2008 om Belgische studenten een steuntje in de rug te geven. Het wordt met name gebruikt om Belgische beurstariefstudenten en bijna-beursstudenten van de wettelijke vermindering van studiegelden te voorzien. Daarnaast kunnen ook voor andere doelen Belgische studenten aanvragen tot steun bij het fonds indienen. In 2019 hebben drie studenten van het fonds gebruik kunnen maken.

3.6.2 Output

Diploma's

Op zaterdag 9 november vond de jaarlijkse diploma-uitreiking plaats van de bachelor- en masterdiploma's en de diploma's van leraar die zijn behaald in het academiejaar 2018-2019. Daarnaast werden er in het verslagjaar doctoraatsdiploma's uitgereikt op de verschillende promoties (zie § 4.4.2). Zesentwintig afgestudeerden ontvingen een diploma, waarvan één student zowel een masterdiploma als een diploma van leraar (SLO):

Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen	10
Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen	11
Diploma van leraar (SLO)	2
Doctor in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen	4

Opvolging alumni en tewerkstelling

Oud-studenten van de ETF worden via e-mail en sociale media op de hoogte gehouden van conferenties, studiedagen en de oud-studentendag die door de faculteit worden georganiseerd.

De ETF verstuurt een enquête onder de alumni die twee jaar of vijf jaar daarvoor zijn afgestudeerd en blijft zo onder meer op de hoogte van de perspectieven op werk die de studie biedt. Deze informatie is belangrijk voor de huidige studenten. De oud-studenten zijn onder andere werkzaam als predikant of voorganger van een kerkelijke gemeente, docent aan een instelling voor hoger onderwijs, godsdienstleerkracht (PEGO), jongerenwerker, hulpverlener, pastoraal medewerker en ontwikkelingswerker (NGO).

On December 31 one in four students was female. In total, students of 24 nationalities from five continents participate in the various programs.

Contracts

Most students in the 2018-2019 academic year were enrolled with a diploma contract. This form of contract best suits the norm (fulltime Bachelor's and Master's students). A number of students opted for more flexible

credit contracts, which can later be converted to a diploma contract. In the 2018-2019 academic year there were no students with examination contracts.

Funds for Belgian Students

The George and Dora Winston Fund was established in 2008 to help support Belgian students. This fund is mainly used to provide Belgian scholarship students and near-scholarship students with a statutory reduction in

tuition fees. In addition, Belgian students can also apply for support from this fund for other purposes. In 2019, three students were able to use the fund.

3.6.2 Output

Graduation

The annual graduation ceremony took place on Saturday, November 9 for students who had completed their Bachelor's, Master's or teacher training programs in 2018-2019 academic year. Doctoral diplomas were presented during several promotion ceremonies throughout the reporting year (see § 4.4.2). Twenty-six graduates received a diploma, of which one received both a Master's and a teacher's diploma:

Bachelor of Arts in Theology and Religious Studies	10
Master of Arts in Theology and Religious Studies	11
Teacher Trainings	2
Doctor in Theology and Religious Studies	4

Follow up of Alumni and Employment

ETF alumni are informed by e-mail and social media of conferences, seminars and the alumni day organized by the faculty.

ETF sends out a survey to alumni who graduated two years or five years earlier, to gain further insight into prospective work opportunities. This information is important for current students. Alumni generally work as pastors, church leaders, lecturers at an institution for higher education, teachers of religion (PEGO), youth-workers, care givers, pastoral workers and development aid workers (NGO).

3.7 Samenwerking en internationalisering

Gedurende de verslagperiode was er vanuit de ETF een interuniversitaire samenwerking met zowel Vlaamse als buitenlandse universiteiten en hogescholen.

(Inter)nationale samenwerking

De ETF heeft momenteel overeenkomsten met de volgende erkende instellingen voor hoger onderwijs:

- Asia Center for Theological Studies and Mission (Zuid-Korea)
- Augustana-Hochschule (Duitsland)
- Aurel Vlaicu University of Arad (Roemenië)
- Christelijke Hogeschool Ede (Nederland)
- Durham University (Verenigd Koninkrijk)
- Erasmus Universiteit Rotterdam (Nederland)
- Ewangelikalna Wyzsza Szkola Teologiczna (Polen)
- Facultéit voor Protestantse Theologie en Religiestudies (België)
- Freie Theologische Hochschule Giessen (Duitsland)
- Handong Global University (Zuid-Korea)
- Highland Theological College at the University of the Highlands and Islands (Schotland, VK)

- Institut Protestant de Théologie – Faculté de Montpellier (Frankrijk)
- Institutul Teologic Baptist din Bucuresti (Roemenië)
- Korea Theological Seminary (Zuid-Korea)
- Kosin University (Zuid-Korea)
- KU Leuven (België)
- MF Det Teologiske Menighetsfakultet (Noorwegen)
- National Pedagogical Dragomanov University (Oekraïne)
- Noordwes-Universiteit (Zuid-Afrika)
- Protestantse Theologische Universiteit (Nederland)
- Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg (Duitsland)
- Staatsunabhängige Theologische Hochschule Basel (Zwitserland)
- Theologische Universiteit Kampen (Nederland)
- Universitatea din Bucuresti (Roemenië)
- Université Catholique de Lyon (Frankrijk)
- University of Edinburgh (Schotland, VK)
- Universiteit van of Pretoria (Zuid-Afrika)
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Polen)
- Univerzita Mateja Bela (Slowakije)
- VID vitenskapelige høgskole (Noorwegen)
- Vrije Universiteit Amsterdam (Nederland)
- Yale University (Verenigde Staten)

Samenwerking KU Leuven

De bestaande contacten met de KU Leuven werden gecontinueerd en geïntensiveerd. Er is opnieuw overleg geweest tussen de directie van de ETF en het rectoraat van de KU Leuven over meer vormen van samenwerking, alsook met de decaan van de faculteit theologie en religiewetenschappen. Er is regelmatig contact tussen hoogleraren van beide instellingen en collega's nodigen elkaar uit voor gastcolleges. In het verslagjaar volgden alle eerstejaarsstudenten opnieuw ten minste één vak aan de KU Leuven, namelijk Godsdiensstige Ontwikkelingspsychologie. Studenten uit de overige bachelorjaren en masterstudenten hebben eveneens gebruik gemaakt van de mogelijkheden om keuzevakken te volgen aan de KU Leuven.

Samenwerking TU Kampen

De samenwerking met de TU Kampen bestaat al geruime tijd op het gebied van docentenuitwisseling. Ook in het verslagjaar zijn er over en weer bijdragen geweest op studieconferenties en in colleges, en participeerden docenten van de TU Kampen aan de jaarlijkse doctoraatsweek aan de ETF. Ook binnen het gezamenlijk opgerichte Center of Excellence for Reformed and Evangelical Theology (CERET) vonden verschillende activiteiten plaats (zie § 4.7.2).

3.7 Cooperation and Internationalization

In the reporting year, ETF was involved in inter-university collaboration with other Flemish and international universities and institutions for higher education.

(International) Cooperation

At this moment, ETF has agreements with the following accredited institutions of higher education:

- Asia Center for Theological Studies and Mission (South-Korea)
- Augustana-Hochschule (Duitsland)
- Aurel Vlaicu University of Arad (Romania)
- Christelijke Hogeschool Ede [Christian University of Applied Sciences] (The Netherlands)
- Durham University (United Kingdom)
- Erasmus University Rotterdam (The Netherlands)
- Evangelical School of Theology (Poland)
- Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies (Belgium)
- Giessen School of Theology (Germany)
- Handong Global University (South Korea)
- Heidelberg University (Germany)
- Highland Theological College at the University of the Highlands and Islands (Scotland, UK)
- Institut Protestant de Théologie – Faculté de Montpellier (France)
- Institutul Teologic Baptist din Bucuresti (Romania)
- Korea Theological Seminary (South-Korea)
- Kosin University (South-Korea)
- KU Leuven (Belgium)
- Lyon Catholic University (France)
- Matej Bel University (Slovakia)
- MF Norwegian School of Theology (Norway)
- National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine)
- North-West University (South Africa)
- Protestant Theological University (The Netherlands)
- Staatsunabhängige Theologische Hochschule Basel (Switzerland)
- Theological University in Kampen (The Netherlands)
- University of Bucharest (Romania)
- University of Cardinal Stefan Wyszyńskiego (Poland)
- University of Edinburgh (Scotland, UK)
- University of Pretoria (Zuid-Afrika)
- VID Specialized University (Norway)
- Vrije Universiteit Amsterdam (The Netherlands)
- Yale University (USA)

Cooperation KU Leuven

Existing contacts with KU Leuven were continued and intensified. Another consultation took place between the Executive Administration of ETF and the Rectorial Offices of KU Leuven about more forms of cooperation, as well as with the Academic Dean of the Faculty of Theology and Religious Studies. There is regular contact between professors from both institutions and colleagues invite each other for guest lectures.

Samenwerking Vrije Universiteit Amsterdam (VU)

De samenwerking tussen de ETF en de VU richt zich enerzijds op het faciliteren van gezamenlijke doctoraatsprojecten. Anderzijds is er samenwerking op het gebied van onderzoeksprojecten, in het bijzonder in het kader van het Jonathan Edwards Center Benelux.

Samenwerking Protestantse Theologische Universiteit (PThU)

Er is goede samenwerking met de PThU, de predikantsopleiding van de Protestantse Kerk in Nederland op het gebied van onderwijs, onderzoek en doorstroming van studenten. Aan de ETF afgestudeerde bachelors (Bijbel en Theologie) kunnen sinds het academiejaar 2017-2018

rechtstreeks beginnen aan de PThU-predikantsmaster, en studenten met een masterdiploma (Bijbel en Theologie) van de ETF kunnen flexibel instromen in de PThU-predikantsmaster. In dit kader is ook besloten om vanaf 2018 jaarlijks een ETF Summer Colloquium door een PThU-docent te laten verzorgen (zie § 3.3.3 ETF Open University).

Mobiliteitsprogramma's

De ETF participeert in het Erasmus+ programma, zowel voor studie als voor stage. Studenten en staf worden aangemoedigd om van dergelijke uitwisselingsprogramma's gebruik te maken. In het tweede en derde jaar van de bacheloropleiding en in het eerste jaar van de masteropleiding zijn er mogelijkheden om een (deel van

het) academiejaar in het buitenland te studeren. In het academiejaar 2018-2019 hebben vier studenten gebruik gemaakt van deze uitwisselingsmogelijkheid. Twee studenten volgden een studieperiode in het buitenland en twee mobiliteiten betroffen een stage. Er waren geen inkomende Erasmus+ studenten. Op het gebied van stafmobiliteit zijn drie uitgaande mobiliteiten gerealiseerd naar Polen, Roemenië en Nederland. Drie lesgevers uit partnerinstellingen hebben middels Erasmus+ de ETF bezocht voor gastcolleges. Twee nieuwe KA107-uitwisselingsprojecten werden aangevraagd voor samenwerking met instellingen in Oekraïne en Malawi. Beide projecten werden goedgekeurd en zullen worden uitgevoerd in 2020 en 2021. Voor de periode februari tot en met juni 2019 werden vijf doctoraatsstudenten van de National Pedagogical Dragomanov University in Kiev (Oekraïne) geselecteerd voor een onderzoeksverblijf aan de ETF.

Andere uitwisselingen en contacten

In het verslagjaar werd deelgenomen aan diverse studiedagen en colloquia die interuniversitaire samenwerking of uitwisseling als thema hadden. Specifieke institutionele samenwerkingen werden besproken en/of geïntensiveerd, zoals:

- Jermo van Nes en David Van Acker bezochten op 1 februari in het kader van het taalonderwijs aan de ETF een vergadering in Utrecht van de klankbordgroep van het DaDEL-project, een gezamenlijk initiatief van de VU en de PThU wat erop gericht is een open access en online onderwijstool te ontwikkelen voor studenten Bijbels Grieks en Hebreeuws.
- Andreas Beck heeft op 11 februari overleg gehad met vertegenwoordigers van onder andere Handong Global University, Zuid-Korea over de mogelijkheden om academische uitwisselingen met Koreaanse theologische instellingen te bevorderen.

In the reporting year all of the first-year Bachelor's students again took at least one module at KU Leuven, namely Godsdienstige Ontwikkelingspsychologie [Developmental Psychology of Religion]. Other Bachelor's and Master's students have also used the possibility of taking elective modules at KU Leuven.

Cooperation Theological University in Kampen (TU Kampen)

Collaboration with TU Kampen has existed for some time, mainly in the area of lecturer exchange. In the reporting year there were reciprocal exchanges at conferences and in course lectures and professors of TU Kampen participated in the doctoral colloquium at ETF. Various activities also took place within the co-founded Center of Excellence for Reformed and Evangelical Theology (CERET) (see § 4.7.2).

Cooperation Vrije Universiteit Amsterdam (VU Amsterdam)

On the one hand cooperation between ETF and VU Amsterdam focuses on facilitating joint doctoral projects. On the other hand, there is cooperation in research projects, in particular within the framework of the Jonathan Edwards Center Benelux.

Cooperation Protestant Theological University (PThU)

There is good cooperation with PThU, the official institution for the education and training of ministers of the Protestant Church in the Netherlands, in terms of education, research and student transfers.

Since the 2017-2018 academic year, ETF Bachelor graduates (Bible and Theology) can start the 'PThU-predikantsmaster' directly and students with an ETF Master's degree (Bible and Theology) have more flexibility entering

the 'PThU-predikantsmaster'. In this context, it was also decided to invite a PThU professor to give one of the annual ETF Summer Colloquium courses starting in 2018. (see § 3.3.3 ETF Open University).

Mobility Programs

ETF participates in the Erasmus+ program, both for study and for internships. Students and staff are encouraged to make use of such exchange programs. In the second and third years of the Bachelor's program and the first year of the Master's program there are opportunities to study abroad for (part of) the academic year.

During the 2018-2019 academic year, four ETF students made use of this exchange opportunity. Two students studied abroad and two mobilities involved an internship. There were no incoming Erasmus+ students. In terms of staff mobility three cases of outgoing mobility were realized to Poland, Romania and the Netherlands. Three teachers from partner institutions visited ETF for guest lectures through Erasmus+.

Two new KA107 exchange projects were requested for cooperation with institutions in Ukraine and Malawi. Both projects were approved and will be implemented in 2020 and 2021. For the period February to June 2019, five doctoral students from the National Pedagogical Dragomanov University in Kiev (Ukraine) were selected for a research stay at the ETF.

Other Exchanges and Contacts

During the reporting year, there was participation in various seminars and colloquiums on the theme of inter-university cooperation or exchange. Specific institutional collaborations were discussed and/or intensified, such as:

- On February 1 Jermo van Nes and David Van Acker visited a meeting in Utrecht of the sounding board group of the DaDEL project, a joint initiative of the VU Amsterdam and the PThU aimed at developing an open access and online educational tool for students of Biblical Greek and Hebrew.

“De ETF heeft voor het uitreiken van studiebeurzen aan talentvolle studenten het Johannes Husfonds (studenten uit Oost- en Centraal-Europa) en het Augustinusfonds (studenten uit de regio Midden-Oosten en Afrika).”

- Van 19-21 februari bezocht Jelle Creemers de jaarlijkse CEEAMS conferentie, ditmaal in Osijek (Kroatië), met als titel “Spirituality matters! Insights in the spiritual dimension of mission theologies and grassroots missionary practice in Central and Eastern Europe”. Hij gaf daar onder meer twee lezingen met het oog op het rekruteren van geïnteresseerde doctoraatsstudenten.
- Net zoals voorgaande jaren ontving de ETF van 10 tot 21 juni een aantal ordinands van Cranmer Hall, Durham University (Verenigd Koninkrijk) voor een Mission Study Bloc. Een aantal ETF docenten waren deels betrokken bij het programma.
- Andreas Beck voerde meerdere gesprekken met de Staatsunabhängige Hochschule (STH) in Basel (Zwitserland) over verdere academische samenwerking.
- Tijdens het verslagjaar was er verschillende keren overleg met vertegenwoordigers van de Faculté Libre de Théologie Évangélique in Vaux-sur-Seine (Frankrijk) ter verkenning van eventuele samenwerking op het gebied van doctoraten.
- Op 23 september werd een overeenkomst gesloten met de Freie Theologische Hochschule (FTH) in Giessen (Duitsland) met betrekking tot samenwerking op het gebied van doctoraten. Ook zat Andreas Beck tweemaal de wetenschappelijke adviesraad van de FTH voor tijdens het verslagjaar.
- Bosco Bangura bezocht een door de Europese Unie gesteunde bijeenkomst in Brussel over internationale samenwerking op het gebied van hoger onderwijs tussen instellingen in Afrika en Europa.
- Van 19-22 november bezochten Jelle Creemers en Veerle Groeneveld de University of Helsinki (Finland) en spraken met beleidsmakers, hoogleraren en een communicatieverantwoordelijke over studentenwerfing. Deze universiteit slaagt er in een seculiere context in jaarlijks honderden studenten aan te trekken voor de theologieopleiding.

Studenten uit ontwikkelende economieën

In het academiejaar 2018-2019 studeerden zeventien studenten afkomstig uit dertien verschillende landen met ontwikkelende economieën (IMF) aan de ETF. Een aantal studenten kreeg hiervoor een beurs van of middels de ETF terwijl anderen zelf in hun onderhoud voorzagen.

De ETF heeft voor het uitreiken van studiebeurzen aan talentvolle studenten het Johannes Husfonds (studenten uit Oost- en Centraal-Europa) en het Augustinusfonds (studenten uit de regio Midden-Oosten en Afrika). De studiebeurscommissie kent de beurzen toe en volgt de beursstudenten op. In 2018-2019 hebben tien studenten een studiebeurs ontvangen vanuit deze fondsen.

De ETF heeft ruime ervaring in het opleiden van studenten uit Oost- en Centraal-Europa, mede omdat een aantal van haar docenten daar regelmatig lesgeeft. Alle studenten zijn na afloop van hun studie teruggekeerd naar hun land van herkomst om daar een carrière als theoloog te beginnen of voort te zetten.

Financiële bijdragen aan studiefondsen worden volledig aan de beurzen besteed. De bedrijfsrevisor controleert jaarlijks de boekhouding van deze fondsen. Donateurs en relaties van een fonds worden via de ETF-nieuwsbrief geïnformeerd.

De ETF heeft strategische samenwerkingen met onder andere Overseas Council International (OCI) en Langham Partnership. Zij zien de ETF als een belangrijke partner voor leiderschapsontwikkeling in Europa en de wereld en bevelen de programma's van de ETF aan bij hun partnerinstellingen. Zo maakte de Langham Partnership het mogelijk dat van 30 maart tot en met 12 april een groep postdoctorale onderzoekers uit Afrikaanse hoger onderwijsinstellingen te gast was aan de ETF om de mogelijkheden voor een toekomstig onderzoeksverblijf te verkennen.

- On February 11 Andreas Beck met with representatives from Handong Global University, South Korea and others to discuss possibilities of promoting academic exchanges with Korean theological institutions.
- From February 19-21 Jelle Creemers visited the annual CEEAMS conference, this time in Osijek (Croatia), entitled “Spirituality matters! Insights in the spiritual dimension of mission theologies and grassroots missionary practice in Central and Eastern Europe.” He gave two lectures there aimed at recruiting interested doctoral students.
- As in previous years, ETF received a number of ordinands from Cranmer Hall, Durham University (United Kingdom) from June 10-21 for a Mission Study Bloc. A few ETF lecturers were involved in the program.
- Andreas Beck had several discussions with the Staatsunabhängige Hochschule (STH) in Basel (Switzerland) about further academic cooperation.
- During the reporting year there were several consultations with representatives of the Faculté Libre de Théologie Évangélique in Vaux-sur-Seine (France) to explore possibilities of cooperative doctorates.
- On September 23 an agreement was signed with the Giessen School of Theology (FTH) (Germany) with regard to cooperative doctorates. Andreas Beck also chaired the scholarly advisory board of the FTH twice during the reporting year.
- Bosco Bangura visited a meeting in Brussels supported by the European Union on international cooperation in higher education between institutions in Africa and Europe.
- From November 19-22, Jelle Creemers and Veerle Groeneveld visited the University of Helsinki (Finland) and spoke to policy makers, professors and a communications manager about student recruitment. In a secular context, this university succeeds in attracting hundreds of students each year for theology programs.

Students from Developing Economies

In the 2018-2019 academic year 17 students from 13 different countries with emerging and developing economies (IMF) studied at ETF. A number of these students received a scholarship from or via ETF while others provided their own fees.

ETF has the John Hus Fund (students from Eastern and Central Europe) and the Augustine Fund (students from the Middle East and Africa) for awarding scholarships to talented students. The scholarship committee grants scholarships and monitors the scholarship students. In the 2018-2019 academic year ten students received scholarships through these funds.

ETF has much experience in training and educating students from Eastern and Central Europe, partially because a number of ETF’s lecturers teach regularly in the area. Upon completion of their studies all these students returned to their home countries and started or resumed their careers as theologians.

Financial donations to study funds are entirely used for scholarships. The auditor annually examines these accounts. Donors (both financial and otherwise) of the funds are informed through the ETF newsletter.

ETF has strategic collaborations with, among other organizations, Overseas Council International (OCI) and Langham Partnership. They see ETF as an important partner for leadership development in Europe and around the world, and recommend ETF programs to their partner institutions. Accordingly the Langham Partnership made it possible for a group of postdoctoral researchers from African institutions of higher education to visit ETF from March 30 till April 12 to explore possibilities for a future research stay.

“ETF has the John Hus Fund (students from Eastern and Central Europe) and the Augustine Fund (students from the Middle East and Africa) for awarding scholarships to talented students.”

04

—
Onderzoek
Research

04

Onderzoek

4.1 Inleiding

Met haar onderzoek wil de ETF een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de theologische wetenschap. Een instelling voor hoger academisch onderwijs kan haar opdracht immers niet vervullen zonder degelijk onderzoek. Het onderzoek gebeurt in voortdurende wisselwerking met onderwijs en dienstverlening: het onderzoek geeft hiervoor de nodige expertise, maar wordt hierdoor ook gestimuleerd. In dit hoofdstuk zullen achtereenvolgens de globale beleidslijnen (§ 4.2), de onderzoeksprogramma's met inbegrip van de drie onderzoeksinstituten van de ETF (§ 4.3), het doctoraatsprogramma (§ 4.4), een overzicht van de onderzoeksoutput in het verslagjaar (§ 4.5), extern gefinancierd onderzoek (§ 4.6) en samenwerking en internationalisering (§ 4.7) aan de orde komen.

4.2 Globale beleidslijnen

4.2.1 Onderzoeksopdracht academisch personeel

De vakgroepvoorzitters leveren jaarlijks een beschrijving in van de verschillende vakgroepen en het beschikbare academisch personeel. Op basis van de jaarplanning stelt de directie samen met de betreffende vakgroepvoorzitter een ontwikkelingsplan op voor de vakgroep. Hieruit vloeien

de individuele jaaropdrachten voort. Het academisch personeel heeft een onderzoeksopdracht, in de meeste gevallen omvat dit dertig à veertig procent van de totale werktijd. De ETF streeft ernaar de onderzoekstijd in grotere mate aan onderzoeksprestaties te koppelen, te meten aan kwaliteit, kwantiteit en met name de onderzoeksoutput.

Het academisch personeel wordt gestimuleerd om op internationaal niveau samen te werken met onderzoekers van andere instellingen voor hoger academisch onderwijs. Het personeel krijgt de mogelijkheid om een gehele of gedeeltelijke tegemoetkoming in de kosten van bezoek van wetenschappelijke conferenties aan te vragen. Deze verzoeken worden zoveel mogelijk gehonoreerd als eigen onderzoek wordt gepresenteerd dat later ook wordt gepubliceerd.

4.2.2 Kwaliteitsbeleid onderzoek

De jaarlijkse evaluatiegesprekken met het academisch personeel worden gevoerd aan de hand van de individuele jaaropdrachten en vormen een onderdeel van het integraal kwaliteitsbeleid. Bij die gelegenheid bespreken de (vice) decaan en desgevallend de vakgroepvoorzitter met de personeelsleden de prestaties op het gebied van onderzoek, onderwijs, en academische dienstverlening. Vaak biedt zo'n gesprek een goede aanleiding om het academisch personeel te stimuleren zich op bepaalde onderdelen verder te ontwikkelen.

Wat betreft het onderzoek zijn tijdens de evaluatiegesprekken de onderzoeksoutput van de afgelopen vijf jaar (met bijzondere aandacht voor het academiejaar 2018-2019) en de jaaropdracht besproken.

De directie en het bestuur hebben in overleg met de onderzoekers heldere eisen rondom onderzoeksoutput

geformuleerd en gecommuniceerd. De raad van bestuur verbindt consequenties aan het niet realiseren van vooropgestelde criteria voor het zelfstandig academisch personeel (ZAP).

Naast de evaluatiegesprekken en andere contactmomenten met (vice)decaan en vakgroepvoorzitter is ook de onderzoekscommissie van groot belang voor de interne kwaliteitsbewaking van het onderzoek. De vicedeecaan ondersteunt de decaan in het stimuleren en faciliteren van kwaliteitsvol onderzoek aan de faculteit. Ook het stimuleren en begeleiden van het schrijven van aanvragen voor externe onderzoeksfondsen vormt hier een belangrijk onderdeel van.

04

Research

4.1 Introduction

In regard to research, ETF wants to contribute to the development of theological scholarship. An institution of higher education cannot fulfil its purpose without the support of solid research. This research happens in constant interaction with education and service: research provides the expertise for both, but is also stimulated by both. This chapter covers General Policy (§ 4.2), research programs, including the three research institutes of ETF (§ 4.3), the doctoral program (§ 4.4), an overview of the research output in the reporting year (§ 4.5), externally funded research (§ 4.6) and cooperation and internationalization (§ 4.7).

4.2 General Policy

4.2.1 Research Assignments of Academic Personnel

Each year the department chairmen produce descriptions of their respective departments, noting available academic personnel. Based on these annual reports the Executive Administration forms a developmental plan for each department in collaboration with the chairmen. This results in the individual annual assignments. Academic personnel have a research assignment, in most cases involving

30-40% of their total work time. ETF strives to connect the time spent on research to a greater extent with results, especially as measured in relation to both quality and quantity.

Academic personnel are encouraged to collaborate on an international level with researchers from other institutions of higher education. They have the opportunity to request

full or partial compensation of expenses of attending academic conferences. These requests are granted as far as possible if personal research is presented that is later also published.

4.2.2 Quality Policy for Research

Annual evaluation meetings with academic personnel are conducted using the individual yearly assignments and are part of the overall Quality Policy. At these meetings the Academic (Vice-)Dean along with the respective department chairman discuss with personnel results and achievements in the areas of research, education and academic service. The meetings are often a good starting point to stimulate academic personnel to grow in certain areas.

Regarding research, research output of the preceding five years (with special attention to the 2018-2019 academic year) and annual assignments were discussed during the evaluation meetings.

In consultation with researchers, the Executive Administration and the Board of Trustees have formulated and communicated clear demands regarding research output. The Board of Trustees attaches consequences to independent academic personnel who fail to achieve predetermined criteria.

In addition to the evaluation meetings, and other forms of contact with the Academic (Vice-)Dean and department chairmen, the Research Committee is another important component for guarding the quality of research. The Academic Vice-Dean supports the Academic Dean in promoting and facilitating quality research at the faculty. Encouraging and guiding the writing of applications for external research funds is an important part of this.

Met het oog op het creëren van een goede onderzoekscontext voor tweedejaars masterstudenten, promovendi, academisch personeel van de ETF en gastonderzoekers (junior en senior) is er in 2017 vanuit het decanaat een initiatief genomen voor Into Religion Talks als pilot project. Het betrof wekelijkse ontmoetingen van een uur met presentaties en gezamenlijk interactie met het oog op een verbreding van perspectieven op geloof en theologie; het creëren van een platform voor uitwisseling en feedback op lopend onderzoek (intern en extern); en het bieden van een openruimtedialogoog in een academische context over thema's buiten het eigen onderzoek. Dit project is succesvol en werd in het verslagjaar opnieuw gecontinueerd.

Om haar onderzoek verder te verbeteren heeft de ETF een onderzoeksevaluatie geïnitieerd, waarbij drie externe experts het onderzoek van de faculteit zullen evalueren. Dit staat gepland voor 6 maart 2020. Tijdens het verslagjaar heeft het decanaat in nauw overleg met de vakgroepvoorzitters en leden van de onderzoekscommissie ter voorbereiding een concept van een zelfevaluatierapport opgesteld, waarin een algeheel onderzoeks-narratief is geformuleerd en de toekomstige onderzoekslijnen van de verschillende onderzoeksinstituten en vakgroepen van de ETF nader zijn uitgewerkt.

4.2.3 Onderzoekscommissie

De onderzoekscommissie stimuleert en coördineert het onderzoek in de faculteit en evalueert de onderzoeksactiviteiten van het academisch personeel.

Tijdens het verslagjaar werden er overeenkomstig het huishoudelijk reglement vier vergaderingen gehouden. De commissie hield zich bezig met een inventarisatie van de bestaande onderzoeksexpertise en met de verdere ontwikkeling van de onderzoeksprogramma's. Ook het

onderzoek rondom de masterproeven werd door de commissie gecoördineerd, terwijl de coördinatie van de doctoraatsprojecten ook in het verslagjaar grotendeels werd uitbesteed aan een subcommissie, de doctoraatscommissie (zie § 4.4.4).

4.3 Onderzoeksprogramma's

4.3.1 Onderzoek binnen vakgroepen

Het overgrote deel van het onderzoek binnen de ETF vindt plaats in het kader van de zes vakgroepen: (1) Oude Testament, (2) Nieuwe Testament, (3) Historische Theologie, (4) Systematische Theologie, (5) Praktische Theologie, en (6) Godsdienstwetenschappen en Missiologie. Hieronder worden per vakgroep de hoofdlijnen van het onderzoek aangegeven en een aantal significante resultaten van het verslagjaar vermeld.

Oude Testament

De vakgroep Oude Testament houdt zich bezig met onderzoek naar de Hebreeuwse Bijbel en de omgevende culturen. De Bijbelteksten worden in hun oorspronkelijke Nabije Oosterse context bestudeerd, waarbij een breed scala aan historische, literaire en taalkundige methodes toegepast wordt. Vraagstukken die gerelateerd zijn aan het gebruik van de oudtestamentische teksten in de context van de Bijbel als geheel en met betrekking tot de huidige tijd maken integraal deel uit van de activiteiten van de vakgroep. Het uitgangspunt van elk onderzoek is de canonieke vorm van de teksten, maar ook vragen over de voorgeschiedenis ervan worden behandeld. Waar van toepassing wordt er gebruikgemaakt van zienswijzen uit andere wetenschappelijke gebieden zoals de sociologie en de vergelijkende godsdienstwetenschappen. Ook wordt er aandacht gegeven aan meer recente benaderingen, zoals liberale, psychologische of feministische interpretaties. Naast studie van de Hebreeuwse Bijbel wordt er onderzoek gedaan naar teksten en culturen uit het oude Nabije Oosten. Een andere focus van de vakgroep zijn de vroege vertalingen en interpretaties van de Hebreeuwse Bijbel zoals beschreven in de Septuagint en de Targumim, alsook de interpretaties uit rabbijnse en vroegchristelijke bronnen.

Tijdens het verslagjaar nam Koert van Bekkum de leiding van de vakgroep over van Mart-Jan Paul, die als interim vakgroep voorzitter fungeerde.

Creighton Marlowe publiceerde bij Wipf & Stock het boek *Other Voices in Old Testament Interpretation: Untraditional Explanations of Selected Popular Old Testament Texts and Topics*. Markus Zehnder was als co-redacteur betrokken bij de uitgave van het boek *Biblical Ethics: Tensions Between Justice and Mercy, Law and Love* bij Gorgias Press. Samen met anderen redigeerde hij ook het boek

In light of creating a good research context for second-year Master's students, doctoral students, academic personnel of ETF and guest researchers (junior and senior), in 2017 the Dean's office launched a new initiative of Into Religion Talks as a pilot project. Weekly meetings of one hour were held with presentations and joint interaction with the purpose of broadening perspectives on faith and theology, creating a platform for exchange and feedback on current research (internal and external), and offering an open space dialogue in an academic context on themes

outside of one's own research. This project has proven successful and was continued in the reporting year.

In order to further improve its research, ETF has initiated a research evaluation in which three external experts will evaluate the faculty's research. This is scheduled for March 6, 2020. During the reporting year, the Dean's office, in close consultation with the department chairmen and members of the research committee, produced a preparatory draft version of a self-evaluation report, in

which an overall research narrative was formulated and future research lines of the various research institutes and departments of ETF were worked out in more detail.

4.2.3 Research Committee

The Research Committee stimulates and coordinates research in the faculty and evaluates the research activities of the academic personnel.

During the reporting year the committee met four times according to the Internal Regulations. The committee has been working on an inventory of existing research expertise and further development of research programs. Also research surrounding the Master's theses was coordinated by the committee, while coordination of doctoral theses in the reporting year was the responsibility of a subcommittee, the Doctoral Committee (see § 4.4.4).

4.3 Research Programs

4.3.1 Research within the Departments

The largest amount of research within ETF is conducted within the six departments: (1) Old Testament, (2) New Testament, (3) Historical Theology, (4) Systematic Theology, (5) Practical Theology, and (6) Religious Studies and Missiology. Below, for each department the main areas of research are indicated and a number of significant results achieved in the reporting year are mentioned.

Old Testament

The Department of Old Testament conducts research on the Hebrew Bible and surrounding cultures. Biblical texts are studied in their original ancient Near Eastern context with the help of a broad range of historical, literary and

Paradigm Change in Pentateuchal Research, wat gepubliceerd werd door uitgeverij Harrassowitz. Daarnaast werd het boek *Theologie van het Oude Testament: De blijvende boodschap van de Hebreeuwse Bijbel*, onder redactie van Hendrik Koorevaar en Mart-Jan Paul, voor de vierde keer gedrukt bij uitgeverij Boekencentrum. Verder organiseerde de vakgroep op 22 mei een rondetafelgesprek met Willem-Jan de Wit (Evangelical Theological Seminary in Cairo, Egypte), die enkele maanden als researcher-in-residence aan de ETF verbleef en een presentatie gaf over de voorvindingen van zijn onderzoek.

Op 3 september gaf Herbert Klement zijn afscheidslezing. Hij stopt definitief met zijn activiteiten in onderzoek en onderwijs.

Nieuwe Testament

Onderzoek in de vakgroep Nieuwe Testament richt zich met name op twee onderzoekslijnen. Ten eerste wordt binnen de canon van het Nieuwe Testament onderzoek gedaan naar de onderlinge relaties tussen de verschillende delen van het Nieuwe Testament (evangelieën, handelingen, Paulus en katholieke brieven). Ten tweede wordt ingespeeld op de actuele discussie over de relatie tussen de canonieke boeken en andere vroegchristelijke literatuur. Daarin komen thema's aan bod zoals pseudepigrafie, historiografie, vroegchristelijke hymnen, gebeden en de doop. Deze tweede onderzoekslijn vindt met name plaats binnen het Research Center for Early Christianity (RCEC, zie § 4.3.2) en in samenwerking met de vakgroep Historische Theologie. Eveneens wordt in de vakgroep aandacht besteed aan Griekse taal instructie in de Nederlandstalige context.

Boris Paschke werd per 1 december bevorderd tot gasthoogleraar met de graad van hoofddocent.

Onder leiding van vakgroepvoorzitter Jacobus (Kobus) Kok werd het boek *Drawing and Transcending Boundaries in the New Testament and Early Christianity*, onder redactie van Jacobus (Kobus) Kok, Martin Webber en Jermo van Nes, uitgegeven bij LIT Verlag in de serie "Beiträge zum Verstehen der Bibel". Dit boek bevat papers die werden gepresenteerd tijdens een conferentie in Bronkhorstspuit, Zuid-Afrika, die in augustus 2017 door Jacobus (Kobus) Kok werd georganiseerd en gefinancierd werd door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), de Universiteit van Pretoria en het National Research Foundation (NRF) in Zuid-Afrika. Jacobus (Kobus) Kok redigeerde daarnaast samen met Steven van den Heuvel de bundel *Leading in a VUCA World: Integrating Leadership, Spirituality and Discernment*, die werd gepubliceerd bij uitgeverij Springer. Armin Baum redigeerde samen met Rob van

Houwelingen (TU Kampen) het boek *Theologie van het Nieuwe Testament in twintig thema's*, dat werd uitgegeven bij KokBoekencentrum. Daarin hadden ook Jacobus (Kobus) Kok en Boris Paschke een bijdrage.

linguistic methods. Questions relating to the use of Old Testament texts in the context of the Bible as a whole and in relation to the present world are an integral part of the department's activities. The canonical form of the texts is taken as the starting point of all investigations; however, questions about the pre-history of the texts are also addressed. Perspectives derived from other scientific fields like sociology, comparative religious studies and others are used where applicable. More recent approaches like liberationist, psychological or feminist interpretations are

taken into consideration. In addition to the Hebrew Bible, texts and cultures of the ancient Near East are studied. Early translations and interpretations of the Hebrew Bible as attested in the Septuagint and the Targumim are an additional part of the department's focus, as are interpretations found in rabbinic and early Christian sources.

During the reporting year, Koert van Bekkum took over the leadership of the department from Mart-Jan Paul, who had acted as interim department chairman.

Creighton Marlowe published the book *Other Voices in Old Testament Interpretation: Untraditional Explanations of Selected Popular Old Testament Texts and Topics* with Wipf & Stock. Markus Zehnder was co-editor of the book *Biblical Ethics: Tensions Between Justice and Mercy, Law and Love* published by Gorgias Press. Together with others, he also edited the book *Paradigm Change in Pentateuchal Research*, which was published by Harrassowitz Publishers. In addition, the book *Theologie van het Oude Testament: De blijvende boodschap van de Hebreeuwse Bijbel*, edited by Hendrik Koorevaar and Mart-Jan Paul, was printed for the fourth time by publisher Boekencentrum. Furthermore, on May 22, the department organized a round table discussion with Willem-Jan de Wit (Evangelical Theological Seminary in Cairo, Egypt), who stayed at ETF for several months as a researcher-in-residence and gave a presentation on the progress of his research.

On September 3 Herbert Klement gave his farewell lecture. He has ceased his activities in research and education.

New Testament

Research in the Department of New Testament focuses mainly on two lines of investigation. Firstly, within the canon of the New Testament, research is being conducted into the relationships among the various parts of the New

Testament (Gospels, Acts, Pauline and Catholic Epistles). Secondly, the department joins in the current debate regarding the relationship between the canonical books and other early Christian literature. This debate deals with subjects such as pseudepigraphy, historiography, early Christian hymns and prayers, and baptism. This second line of research is followed mainly within the Research Centre for Early Christianity (RCEC, see § 4.3.2) and in cooperation with the Department of Historical Theology. The department also gives attention to teaching Greek in a Dutch-speaking context.

On December 1 Boris Paschke was promoted to Guest Associate Professor.

Led by the department chairman Jacobus (Kobus) Kok, the book *Drawing and Transcending Boundaries in the New Testament and Early Christianity*, edited by Jacobus (Kobus) Kok, Martin Webber and Jermo van Nes, was published by LIT Verlag in the series "Beiträge zum Verstehen der Bibel." This book contains papers presented at a conference in Bronkhorstspuit, South Africa, organized by Jacobus (Kobus) Kok in August 2017 and funded by the Research Foundation - Flanders (FWO), the University of Pretoria and the National Research Foundation (NRF) in South Africa. Together with Steven van den Heuvel, Jacobus (Kobus) Kok also edited the collection *Leading in a VUCA World: Integrating Leadership, Spirituality and Discernment*, which was published by Springer. Together with Rob van Houwelingen (TU Kampen) Armin Baum edited the book *Theologie van het Nieuwe Testament in twintig thema's*, which was published by KokBoekencentrum. Jacobus (Kobus) Kok and Boris Paschke also contributed to that book.

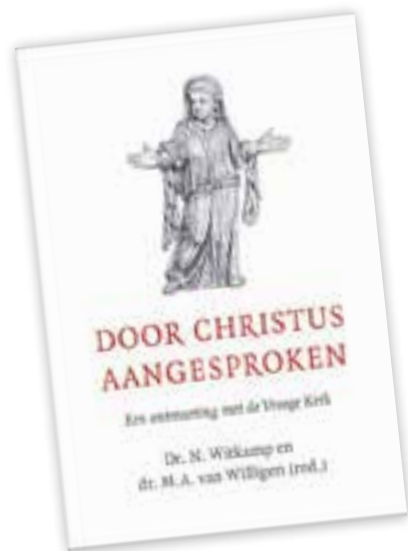
Other research activities of the department are included in the reporting of research related to the RCEC (see § 4.3.2).

De overige onderzoeksactiviteiten van de vakgroep Nieuwe Testament zijn opgenomen in de verslaggeving van het RCEC (zie § 4.3.2).

Historische Theologie

De vakgroep Historische Theologie vertrekt binnen haar onderzoek vanuit twee recente ontwikkelingen, de groeiende waardering voor de patristiek in de evangelische beweging en de recente herwaardering van de middeleeuwse en protestantse scholastiek. Beide invalshoeken dragen bij tot een beter verstaan van de Reformatie en haar relatie tot de Moderne Tijd.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de middeleeuwse scholastiek van de 13e en 14e eeuw (Bonaventura, Thomas van Aquino, Johannes Duns Scotus) en haar

doorwerking in latere theologie. Voor de 16e en 17e eeuw (protestantse orthodoxie en scholastiek) wordt samen- gewerkt met het werkgezelschap Oude Gereformeerde Theologie. Jonathan Edwards' theologie (18e eeuw) wordt bestudeerd in samenwerking met het Jonathan Edwards Center van Yale University (zie § 4.7.4). De vakgroep heeft daarnaast een traditie van onderzoek naar de geschiedenis van de evangelische beweging en protestantse kerken in Vlaanderen en Nederland in de 19e en 20e eeuw. Hiervoor is een samenwerking met Evadoc (zie § 4.7.3) uitgewerkt.

Op 6 september gaf Antonie Vos zijn afscheidslezing. Hij stopt definitief met zijn activiteiten in onderzoek en onderwijs. Per 1 september werd Aza Goudriaan aange- steld als gasthoogleraar in de vakgroep. Anne-Catherine Pardon werd per 1 november aangesteld als wetenschap- pelijk medewerker. Haar aanvraag voor een predoctoraal mandaat bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onder- zoek (FWO) werd gehonoreerd (promotor: Andreas Beck; co-promotor: Ann Peeters (VUB)). Het mandaat zal worden uitgevoerd in samenwerking met de Vrije Universi- teit Brussel. Verder werden Michaël Bouwens en Takayuki Yagi respectievelijk per 1 maart en 1 oktober aangesteld als vrijwillig wetenschappelijk medewerkers.

Donald Fairbairn was als co-auteur betrokken bij de uitgave van het boek *The Story of Creeds and Confes- sions: Tracing the Development of the Christian Faith* bij Baker Academic. Nathan Witkamp was co-redacteur van het boek *Door Christus aangesproken: Een ontmoeting met de Vroege Kerk*, dat werd uitgegeven bij Jongbloed. Andreas Beck en Anne-Catherine Pardon woonden tijdens het verslagjaar de redactievergadering bij van respectie- velijk de academische tijdschriften *Trajecta* en *Hokhma*. Een aanvraag van Rostislav Tkachenko om van 8-19 juli onderzoek te doen in het kader van het European Summer Study Program voor Oost-Europese onderzoekers aan

Wheaton College (Verenigde Staten) werd gehonoreerd. Daarnaast was doctoraatsstudent Jeffrey Baldwin (Griek Bible College in Athene, Griekenland) in de zomermaan- den te gast aan de ETF als researcher-in-residence om aan zijn proefschrift te werken.

De overige onderzoeksactiviteiten van de vakgroep Histo- rische Theologie zijn opgenomen in de verslaggeving van de onderzoeksinstituten RCEC, IPRS (zie § 4.3.2), Evadoc (zie § 4.7.3) en JECB (zie § 4.7.4).

Systematische Theologie

Het onderzoek in de vakgroep Systematische Theologie heeft drie thematische onderzoekslijnen.

De eerste onderzoekslijn richt zich op postmoderne theologie en theologisch-hermeneutische filosofie. Er wordt onderzoek gedaan naar de theologische aard van de interpretatie en de voortgaande interpretatieve aard van de theologische discussie door kritisch omgaan met en toepassen van hedendaagse en postmoderne filosofieën die het theologische landschap van vandaag vormen. De invloed van belangrijke continentale denkers zoals Heide- gger, Ricoeur, Frei, Lindbeck, Foucault, Marion en Derrida wordt bestudeerd. De tweede onderzoekslijn, moraaltheo- logie en ethiek in postmoderne context, houdt zich bezig met de rol van evangelische beweging in de hedendaagse maatschappij, met name op het gebied van ethiek en moraaltheologie. Het postmoderne klimaat heeft diverse verschuivingen teweeggebracht in de morele discus- sie en de ethische dialoog. Met het oog op de morele argumentatie worden nieuwe perspectieven onderzocht die zorgen voor een sterke stimulans richting christelijke waarden en normen. Ook wordt er onderzoek gedaan naar de noodzaak en mogelijkheid van een evangelische "publieke theologie". De onderliggende vraag is welke specifieke bijdrage christenen en kerken in de bredere

Historical Theology

In its research the Department of Historical Theology pays particular attention to two recent developments: the growing appreciation of patristics in the Evangelical movement and the recent re-evaluation of medieval and Protestant scholasticism. In turn, these two emphases contribute to a better understanding of the Reformation and its relationship to the modern era.

Two research institutes are linked to the department, both established in 2008 to stimulate local and international research. The Research Centre for Early Christianity (RCEC; see § 4.3.2) was established in cooperation with the Department of New Testament and focuses mainly on research into pre-Chalcedonian Christianity (before 451 C.E.). The Institute of Post-Reformation Studies (IPRS; see § 4.3.2) conducts research into the early modern era, the focus being on post-Reformation studies. Special attention is paid to medieval scholasticism of the 13th and 14th centuries (Bonaventure, Thomas Aquinas, John Duns Scotus) and its influence on later theology. For research on the 16th and 17th centuries (Protestant orthodoxy and scholasticism), there is collaboration with the Research group Classic Reformed Theology. The theology of Jonathan Edwards (18th century) is studied in collaboration with the Jonathan Edwards Center at Yale University (see § 4.7.4). The department also has a tradition of research into the history of the Evangelical movement and Protestant Churches in Flanders and the Netherlands in the 19th and 20th centuries. For this, collaboration has been developed with Evadoc (see § 4.7.3).

On September 6 Antonie Vos gave his farewell lecture. He has ceased his activities in research and education. From September 1 Aza Goudriaan was appointed guest professor in the department. Anne-Catherine Pardon was appointed junior researcher from November 1. Her

application for a pre-doctoral fellowship at the Research Foundation - Flanders (FWO) was honored (supervisor: Andreas Beck; co-supervisor: Ann Peeters (VUB)). The fellowship will be carried out in collaboration with the Vrije Universiteit Brussel. Furthermore, Michaël Bouwens and Takayuki Yagi were appointed as affiliated researchers from March 1 and October 1 respectively.

Donald Fairbairn was involved as co-author in publication of the book *The Story of Creeds and Confessions: Tracing the Development of the Christian Faith* by Baker Academic. Nathan Witkamp was co-editor of the book *Door Christus aangesproken: Een ontmoeting met de Vroege Kerk*, published by Jongbloed. Andreas Beck and Anne-Catherine Pardon attended the editorial meeting of

the academic journals *Trajecta* and *Hokhma* respectively during the reporting year. An application by Rostislav Tkachenko to conduct research from July 8-19 as part of the European Summer Study Program for Eastern European researchers at Wheaton College (United States) was granted. In addition, PhD student Jeffrey Baldwin (Greek Bible College in Athens, Greece) was a guest at ETF during the summer months as a researcher-in-residence to work on his dissertation.

Other research activities of the department are included in the reporting of research related to the institutes RCEC, IPRS (see § 4.3.2), Evadoc (see § 4.7.3) and JECB (see § 4.7.4).

Steven van den Heuvel redigeerde samen met Luk Bouckaert (KU Leuven) de bundel *Servant Leadership, Social Entrepreneurship and the Will to Serve: Spiritual Foundations and Business Applications*, dat uitgegeven werd door Palgrave Macmillan. Deze bundel bevat de bewerkte papers van een conferentie die in mei 2018 aan de ETF doorging, en bevat bijdragen van verschillende ETF-medewerkers, waaronder Patrick Nullens, Heiko Wenzel, Peirong Lin, Emilio Di Somma en Jack Barentsen. Verder was Jan Hoek co-auteur van het boek *'Ik zie een poort wijd open staan': Geloven in de verkiezende God*, dat werd uitgegeven bij KokBoekencentrum. Bij dezelfde uitgever verscheen van de hand van Raymond Hausoul het boek *Gods toekomst voor dieren: Van schepping tot nieuwe schepping*. Tevens verzorgde Sanghoon Lee op 22 maart een rondetafelgesprek met als thema "Resurrection and Time". Ook werd David Elliot (Catholic University of America in Washington, DC, Verenigde Staten) door de vakgroep uitgenodigd om op 4 juni een rondetafelgesprek te verzorgen met als titel "The Virtue of Christian Hope in an Age of Despair".

De vakgroepen Systematische Theologie en Praktische Theologie hebben in 2008 samen het ILSE opgericht. De onderzoeksactiviteiten binnen het ILSE zijn opgenomen in de verslaggeving van de onderzoeksinstituten (zie § 4.3.2).

Praktische Theologie

De vakgroep Praktische Theologie doet onderzoek naar de christelijke geloofspraktijk. Nu het christendom steeds minder het maatschappelijke waardenpatroon bepaalt, is de kerk als maatschappelijk instituut minder vanzelfsprekend geworden. Waar eens de kerk voorzag in sociale cohesie, vinden mensen nu hun weg in een veelvoud van netwerken en subculturen. Deze postmoderne en pluralistische context plaatst christelijke geloofsgemeenschappen voor de uitdaging zich te handhaven en tegelijkertijd

te innoveren. De vakgroep benadert de christelijke geloofspraktijk op diverse manieren om deze context en uitdaging te doorgronden en op nieuwe wegen te wijzen. Daarbij worden respect voor de christelijke traditie en de nood aan vernieuwing steeds in balans gehouden. Dit gebeurt door middel van drie onderzoeklijnen. De eerste onderzoeklijn, gemeenteopbouw en leiderschap, richt zich op veranderingen in de organisatiecultuur van geloofsgemeenschappen en de daarmee samenhangende uitdagingen en veranderingen voor kerkleiders. De tweede onderzoeklijn, rituele vorming door prediking, liturgie en kunst, onderzoekt het huidige zelfverstaan van gelovigen door middel van rituelen in de breedste zin van het woord. De derde onderzoeklijn, nieuwe wegen in christelijke educatie: de rol van spiritualiteit, richt zich op hoe kerken en scholen in bestaande en nieuwe praktijken bijdragen en kunnen bijdragen aan de godsdienstige identiteitsontwikkeling van jonge mensen.

Jos de Kock hield op 23 september zijn inaugurele rede als hoogleraar Praktisch Theologie, getiteld "Wait a Minute in Stressful Times: A Practical Theological Account on Learning in Encounter". De lezing werd in eigen beheer uitgegeven. Tevens werd hij tijdens de plechtigheid geïnstalleerd als nieuwe rector van de ETF.

Jack Barentsen redigeerde de bundel *Zoektocht naar hoop voor de stad: 100 jaar evangelische stadsgemeenten in Belgische grote steden*, dat werd gepubliceerd door uitgeverij Halewijn. René Erwich was als co-redacteur betrokken bij de uitgave van het boek *Met verwachting handelen: Hoop en professionele vorming*, dat werd uitgegeven bij KokBoekencentrum. Helge Stadelmann was co-redacteur van het boek *Johann Jakob Rambach (1693–1735): Praktischer Theologe und Schriftausleger*, dat werd gepubliceerd bij de Evangelische Verlagsanstalt. In deze bundel had ook Andreas Beck een bijdrage. Daarnaast

evangelische wereld kunnen leveren in een pluralistische, democratische samenleving. De derde onderzoeklijn, ecclesiologie en oecumene, onderzoekt de identiteit van de evangelische traditie binnen zowel denominationele als niet-denominationele, vrije kerkelijke groeperingen, in Europa en wereldwijd. Zij erkent de diversiteit van deze traditie zoals deze gevonden wordt binnen zowel de institutionele, ecclesiologische kerkvormen als de voortdurend groeiende organische, congregationale modellen. Bijzondere aandacht gaat naar de oecumenische betrokkenheid van evangelischen en pinksterchristenen en hun dialoog met de rooms-katholieke, orthodoxe, lutherse en gereformeerde tradities.

Sanghoon Lee werd per 1 augustus aangesteld als vrijwillig wetenschappelijk medewerker. Per 1 december werd Michael Northcott (voorheen University of Edinburgh, Verenigd Koninkrijk) aangesteld als deeltijd gasthoogleraar.

Systematic Theology

Research in the Department of Systematic Theology follows three thematic lines.

The first line of research focuses on postmodern theology and theological-hermeneutical philosophy. This research examines the theological nature of interpretation and the ongoing interpretive nature of theological discourse through critical engagement and appropriation of contemporary and postmodern philosophies shaping the theological landscape of today. The influences of such major continental figures as Heidegger, Ricoeur, Frei, Lindbeck, Foucault, Marion, and Derrida, among others, are considered.

The second line of research, moral theology and postmodern ethical discourse, concerns the role of Evangelicals in contemporary society, especially in the area of ethics

and moral theology. The climate of postmodernity has led to various shifts in moral discourse and ethical dialogue. Fresh perspectives for moral argumentation that provide compelling inclinations toward Christian principles and values are investigated. Research is also conducted into the necessity and possibility of an Evangelical 'public theology'. The underlying concern is to understand the particular contributions Christians and Churches in the broader Evangelical world can make in a pluralistic democratic setting.

The third line of research, ecclesiological studies and ecumenism, examines the identity of the Evangelical tradition, within both Church denominations and non-denominational Free Church movements in Europe and worldwide. This work acknowledges the diversity of this tradition both within institutional ecclesiological forms of government and in the ongoing growth of the organic, congregational Church models. Particular attention is paid to ecumenical involvement of Evangelicals and Pentecostals and their dialogue with Roman Catholic, Orthodox, Lutheran, and Reformed traditions.

Sanghoon Lee was appointed as affiliated researcher on August 1. On December 1 Michael Northcott (formerly University of Edinburgh, United Kingdom) was appointed part-time guest professor.

Steven van den Heuvel together with Luk Bouckaert (KU Leuven) edited the collection *Servant Leadership, Social Entrepreneurship and the Will to Serve: Spiritual Foundations and Business Applications*, published by Palgrave Macmillan. This collection contains the edited papers of a conference that took place at ETF in May 2018, and includes contributions from several ETF staff members, including Patrick Nullens, Heiko Wenzel, Peirong Lin, Emilio Di Somma and Jack Barentsen. Jan Hoek also

co-authored the book *'Ik zie een poort wijd open staan': Geloven in de verkiezende God*, which was published by KokBoekencentrum. Raymond Hausoul's book *Gods toekomst voor dieren: Van schepping tot nieuwe schepping* was published by the same publisher. Sanghoon Lee held a roundtable discussion on March 22 on the theme "Resurrection and Time." David Elliot (Catholic University of America in Washington, DC, United States) was also invited by the department to host a roundtable discussion on June 4 with the title "The Virtue of Christian Hope in an Age of Despair."

In 2008 the Departments of Systematic Theology and Practical Theology together founded the ILSE. ILSE research activities are included in reports of the research institutes (see § 4.3.2).

Practical Theology

The Department of Practical Theology conducts research on Christian faith practice. The influence of Christianity on the norms and values of Western societies has decreased significantly. As a consequence the societal role of the Church is no longer broadly accepted. Whereas in the past the Church provided social cohesion, people now find their way in a multitude of networks and subcultures. This postmodern and pluralist context challenges Christian communities of faith to maintain their own vitality, even as they adapt and innovate. The department approaches Christian faith praxis in various ways in order to understand this context and its challenge, as well as to indicate new directions forward. A careful balance is maintained between respect for Christian tradition and the need for renewal. This occurs by means of following three thematic lines of research. The first line, with a focus on church development and leadership, centers on changes in the organizational culture of faith communities as well as on the associated challenges for Church leaders. The second

was Jos Douma als medeauteur betrokken bij de publicatie van het boek *Samen luisteren in de stilte: Lectio divina met 40 oefeningen*, en schreef daarnaast het dagboek *Luister vandaag naar mijn stem: Gods Woord in jouw leven*. Beide boeken werden uitgegeven bij Royal Jongbloed.

De vakgroepen Systematische Theologie en Praktische Theologie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het ILSE. De onderzoeksactiviteiten binnen het ILSE zijn opgenomen in de verslaggeving van de onderzoeksinstituten (zie § 4.3.2).

Godsdienstwetenschappen en Missiologie

De vakgroep Godsdienstwetenschappen en Missiologie bestaat uit twee onderdelen waarbij zowel 'objectieve' als 'normatieve' aspecten van religies empirisch onderzocht worden. Het onderdeel Godsdienstwetenschappen onderzoekt theoretische aspecten van religies zoals de relatie tussen religie en culturele identiteit, maar ook de casuïstiek van religieuze dialoog met een focus op religieuze minderheden. Het onderdeel Missiologie maakt de verbinding tussen godsdienstwetenschappen en de theologie van de missiologie. Het geografisch centrum van het onderzoek ligt in Europa, maar ook onderzoeken in Afrika, Azië en Latijns Amerika verbreden het inzicht van christelijke presentie in de multireligieuze samenleving. Binnen de Europese context is er met name aandacht voor hedendaagse kerkplantingsprojecten, de vergelijking van religieuze waarden in Christendom en Islam, nieuwe vormen van christelijk getuigenis en missiologische theorievorming zoals 'Missional Theology'. Identiteitsdeconstructie en reconstructie van verschillende West-Europese migrantenkerken wordt geanalyseerd en gespiegeld aan traditionele protestants-evangelische kerken. Vanuit beide onderzoeksonderdelen worden ook thema's behandeld met een mondiale betekenis, zoals godsdienstvrijheid en godsdienstvervolgung.

Jelle Creemers fungeert sinds academiejaar 2018-2019 als vakgroepvoorzitter ad interim. Per 1 oktober 2018 is zijn postdoctoraal mandaat bij het FWO (50%) hernieuwd voor drie jaar (zie § 4.6.1). Bosco Bangura werd per 1 juli aangesteld als wetenschappelijk medewerker. Dit betreft een gezamenlijke aanstelling met de PThU. Georgia Du Plessis en Tatiana Kopaleishvili werden aangesteld als vrijwillig wetenschappelijk medewerker, respectievelijk per 1 februari en 1 oktober. Op 5 september gaf Klaus Müller zijn afscheidslezing. Hij stopt definitief met zijn activiteiten in onderzoek en onderwijs.

Jelle Creemers redigeerde samen met Hans Geybels (KU Leuven) het boek *Religion and State in Secular Europe Today: Theoretical Perspectives and Case Studies*, dat werd uitgegeven bij Peeters. Ook bezocht hij als expert van de Federale Synode samen met een delegatie van andere godsdiensten een bijeenkomst met minister Homans om van gedachten te wisselen naar aanleiding van een verschenen rapport dat werd opgesteld om de

erkenningcriteria van plaatselijke geloofsgemeenschappen te verstrengen. Tevens was hij betrokken bij een aanvraag voor het door de Europese Unie gefinancierde project "Educ8", een project wat zich richt op de ontwikkeling van degelijk godsdienstonderwijs als antidotum voor religieus geïnspireerd extremisme. De aanvraag werd goedgekeurd, en zal starten in 2020. Daarnaast diende hij met Bosco Bangura in samenwerking met Benno van den Toren (PThU) een aanvraag in bij de Henry Luce Foundation, getiteld "Immigrant Pentecostalism and Liberal Neutrality in the Low Countries". Verder schreef Bart Wallet het boek *Ontkomen: Het vluchtverhaal van Albert en Ella Andriesse-van den Bergh 1940-1941*, dat werd gepubliceerd bij uitgeverij Mozaïek. Op 15 januari verzorgde Pieter Boersema een rondetafelgesprek naar aanleiding van zijn in 2018 verschenen monografie *Culturele normen en religieuze waarden – een sociaal-culturele analyse van en onderzoeksmodel voor cultuurverschillen*. Tabitha Moyo was verantwoordelijk voor de organisatie van de Into Religion Talks (zie § 4.2.2).

line of research, ritual formation through preaching, liturgy and art, researches the self-understanding of believers by means of rituals in the broadest sense of the word. The third line of research, new ways in Christian education: the role of spirituality, focuses on how churches and schools contribute to existing and new practices and can contribute to the religious identity formation of young people.

Jos de Kock delivered his inaugural address on September 23 as Professor of Practical Theology, entitled "Wait a Minute in Stressful Times: A Practical Theological Account on Learning in Encounter." The lecture was self-published. During the ceremony he was also installed as the new rector of ETF.

Jack Barentsen edited the collection *Zoektocht naar hoop voor de stad: 100 jaar evangelische stadsgemeenten in Belgische grote steden*, which was published by Halewijn. René Erwich was involved as co-editor in the publication of the book *Met verwachting handelen: Hoop en professionele vorming*, which was published by KokBoekencentrum. Helge Stadelmann was co-editor of the book *Johann*

Jakob Rambach (1693-1735): Praktischer Theologe und Schriftausleger, which was published by Evangelische Verlagsanstalt. Andreas Beck also contributed to this collection. In addition, Jos Douma was involved as co-author in the publication of the book *Samen luisteren in de stilte: Lectio divina met 40 oefeningen* and also wrote the diary *Luister vandaag naar mijn stem: Gods Woord in jouw leven*. Both books were published by Royal Jongbloed.

The Departments of Systematic Theology and Practical Theology are jointly responsible for the ILSE. ILSE research activities are included in the reports of the research institutes (see § 4.3.2).

Religious Studies and Missiology

The Department of Religious Studies and Missiology consists of two parts in which both 'objective' and 'normative' aspects of religions are empirically investigated. The Religious Studies section researches theoretical aspects of religions, such as the relationship between religion and cultural identity, but also the casuistry of religious dialogue, with a focus on religious minorities. The Missiology section makes the link between religious studies and the theology of missions. The geographic center of the research lies in Europe, but additional research in African, Asian or Latin American contexts allows broader perspectives on Christian presence in multi-religious societies. Within the European context, attention is particularly paid to church planting projects, comparison of religious values in Christianity and Islam, new forms of Christian witness and development of missiological theories such as 'Missional Theology'. The deconstruction and reconstruction of identity of various Western European migrant Churches is analyzed and compared with traditional Protestant Evangelical Churches. Both research sections also deal with topics of global significance, such as freedom of religion and religious persecution.

Since the beginning of the 2018-2019 academic year, Jelle Creemers has served as interim department chairman. On October 1, 2018 his postdoctoral fellowship with FWO (50%) was renewed for three years (see section 4.6.1).

Bosco Bangura was appointed as senior researcher from July 1. This is a joint appointment with the PThU. Georgia Du Plessis and Tatiana Kopaleishvili were appointed as affiliated researchers from February 1 and October 1 respectively. On September 5 Klaus Müller gave his farewell lecture. He has ceased his activities in research and education.

Together with Hans Geybels (KU Leuven), Jelle Creemers edited the book *Religion and State in Secular Europe Today: Theoretical Perspectives and Case Studies*, published by Peeters. As an expert of the Federale Synode, together with a delegation of other religions, he also took part in a meeting with Minister Homans to exchange views on a published report that was produced to tighten the recognition criteria of local faith communities. He was also involved in an application for the "Educ8" project funded by the European Union, which aims to develop solid religious education as an antidote to religiously inspired extremism. The application was approved, and will start in 2020. He also submitted an application to the Henry Luce Foundation with Bosco Bangura in cooperation with Benno van den Toren (PThU), entitled "Immigrant Pentecostalism and Liberal Neutrality in the Low Countries." Bart Wallet also wrote the book *Ontkomen: Het vluchtverhaal van Albert en Ella Andriessse-van den Bergh 1940-1941*, published by Mozaïek. On January 15 Pieter Boersema held a roundtable discussion following the publication of his monograph *Culturele normen en religieuze waarden – een sociaal-culturele analyse van een onderzoeksmodel voor cultuurverschillen* in 2018. Tabitha Moyo was responsible for the organization of the Into Religion Talks (see § 4.2.2).

4.3.2 Instituten en onderzoekscentra

Er zijn aan de ETF drie onderzoeksinstituten die interdisciplinair onderzoek op de terreinen van het vroege christendom, de vroegmoderne tijd, en leiderschap en sociale ethiek faciliteren. Daarnaast heeft de ETF een institutionele verankering in verschillende (inter)nationale onderzoeksgroepen en -instituten, zoals het Jonathan Edwards Center Benelux (JECB), de Research Group John Duns Scotus (RJDS), Oude Gereformeerde Theologie (OGTh), en het archief- en documentatiecentrum Evadoc (zie § 4.7).

Research Center for Early Christianity (RCEC)

Het RCEC richt zich in haar onderzoek met name op de ontwikkeling van vroegchristelijke identiteit in haar verschillende dimensies (zoals geloofsbelijdenissen, spiritualiteit, liturgie, kerkorde). Het instituut is een samenwerking van onderzoekers uit de vakgroepen Nieuwe Testament en Historische Theologie onder leiding van Jacobus (Kobus) Kok en Maria Verhoeff.

Onderzoekers verbonden aan het RCEC schreven in het verslagjaar diverse publicaties op hun naam. Zo verscheen in het verslagjaar onder andere het boek *Drawing and Transcending Boundaries in the New Testament and Early Christianity* onder redactie van Jacobus (Kobus) Kok, Martin Webber en Jermo van Nes. Het werd uitgegeven bij LIT Verlag in de serie "Beiträge zum Verstehen der Bibel". Verder bezocht Maria Verhoeff op 8 februari een symposium ter gelegenheid van de transitie van het Centrum voor Patristisch Onderzoek naar het Centre for the Study of Early Christianity (CSEC) aan de Vrije Universiteit Amsterdam (in samenwerking met de Universiteit van Tilburg).

Aan het RCEC zijn negen onderzoekers verbonden, onder wie twee promovendi.

Institute of Post-Reformation Studies (IPRS)

Onder leiding van Andreas Beck is het IPRS, waarin de rijkdom van de verschillende reformaties onderzocht wordt, verder uitgebouwd. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan (de wortels van) de evangelische beweging, het puritanisme en de gereformeerde orthodoxie van de 17e eeuw. Ook de relatie van deze stromingen met het katholicisme is voorwerp van onderzoek, waarbij gemeenschappelijke wortels in de middeleeuwen worden bestudeerd.

De onderzoekers verbonden aan het IPRS hebben in 2019 naast het publiceren van wetenschappelijke artikelen verschillende activiteiten ondernomen.

Senior onderzoekers Andreas Beck, Antonie Vos, Dolf te Velde, Philip Fisk en junior onderzoeker Matthias Mangold werkten als leden van het werkgezelschap Oude Gereformeerde Theologie (OGTh; Classic Reformed Theology Research Group) mee aan de becommentarieerde vertaling en editie van de *Synopsis Purioris Theologiae* (Leiden, 1625). Het derde deel van de wetenschappelijke uitgave, de Latijnse tekst en Engelse vertaling van de disputaties werd voorbereid voor uitgave bij Brill in 2020. Als voorzitter van het OGTh zat Andreas Beck tijdens het verslagjaar enkele vergaderingen voor. Samen met Dolf te Velde heeft hij Takayuki Yagi begeleid bij een postdoctorale aanvraag ter attentie van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO).

Als lid van de kernredactie heeft Andreas Beck de redactievergadering van het tijdschrift *Trajecta: Religion, Culture and Society in the Low Countries* bijgewoond. Ook vergaderde onder leiding van Andreas Beck de subgroep van de Research Group John Duns Scotus, sinds 2014 geaffilieerd aan de ETF en het IPRS in het bijzonder, tweemaal aan de ETF.

Aan het IPRS zijn elf onderzoekers verbonden, onder wie zeven promovendi.

Institute of Leadership and Social Ethics (ILSE)

Het ILSE beoogt de ontwikkeling en doordenking van een christelijk perspectief op leiderschap en dit in het bredere verband van een rechtvaardige en duurzame samenleving.

Naast onderzoek en onderwijs richt het ILSE zich sterk op dienstverlening naar maatschappij, politiek en kerk. De bestuurscommissie heeft in het verslagjaar twee keer vergaderd.

4.3.2 Institutes and Research Centers

Three research institutes at ETF facilitate interdisciplinary research in the areas of early Christianity, early modern times, and leadership and social ethics. In addition, ETF has an institutional anchoring in different (inter)national research groups and institutes, such as the Jonathan Edwards Center Benelux (JECB), the Research Group John Duns Scotus (RJDS), Classic Reformed Theology (OGTh), and the documentation and archive center Evadoc (see § 4.7).

Research Center for Early Christianity (RCEC)

RCEC focuses its research particularly on the development of early Christian identity in its different dimensions (creeds, spirituality, liturgy, church order, etc.). The institute is a collaboration of researchers from the Departments of New Testament and Historical Theology led by Jacobus (Kobus) Kok and Maria Verhoeff.

Researchers affiliated with RCEC had several publications during the reporting year.

In the reporting year, the book *Drawing and Transcending Boundaries in the New Testament and Early Christianity*, edited by Jacobus (Kobus) Kok, Martin Webber and Jermo van Nes, was published by LIT Verlag in the series “Beiträge zum Verstehen der Bibel.” Furthermore, Maria Verhoeff visited a symposium on February 8 on the

occasion of the transition of the Centrum voor Patristisch Onderzoek to the Centre for the Study of Early Christianity (CSEC) at the Vrije Universiteit Amsterdam (in collaboration with Tilburg University).

Nine researchers, including two doctoral students, are connected to RCEC.

Institute of Post-Reformation Studies (IPRS)

Under the leadership of Andreas Beck the IPRS, which explores the riches of various reformation streams, has expanded further. Special attention is given to (the origins of) the Evangelical movement, Puritanism, and Reformed Orthodoxy of the 17th Century. Also how these streams relate to Catholicism is of special interest in view of their common roots in the Middle Ages.

Researchers linked to IPRS have undertaken several activities in 2019 in addition to publishing academic articles.

Senior researchers Andreas Beck, Antonie Vos, Dolf te Velde, Philip Fisk and junior researcher Matthias Mangold, as members of the Classic Reformed Theology Research Group (OGTh), are contributing to the annotated translation and edition of the Synopsis Purioris Theologiae (Leiden, 1625). The third part of this academic publication, the Latin text and the English translation of the disputations was prepared for publication by Brill in 2020. As chairman of OGTh, Andreas Beck led several meetings during the

reporting year. Together with Dolf te Velde, he supervised Takayuki Yagi with his application for a postdoctoral fellowship of the Research Foundation - Flanders (FWO).

As a member of the board of editors, Andreas Beck attended the editorial meeting of the journal *Trajecta: Religion, Culture and Society in the Low Countries*. The subgroup of the Research Group John Duns Scotus, affiliated to ETF and IPRS in particular since 2014, met twice at ETF with Andreas Beck as chairman.

Eleven researchers, including seven doctoral students, are connected to IPRS.

Institute of Leadership and Social Ethics (ILSE)

ILSE aims to cultivate and develop a Christian perspective on leadership and this in a broader context of a just and sustainable society.

In addition to research and education, ILSE focuses on service to society, government, and church. The steering committee met two times in the reporting year.

In addition to work on publications, a master class was organized on January 17 in Rotterdam during the reporting year on the theme “Hoop als drijfveer: Inzicht in hoop voor succesvolle transitie” as part of the project “Hoop als drijfveer: verdieping, verfijning en concretiseren van de hoopbarometer” (see § 4.6.2). In the same context, an

Naast het werken aan publicaties werd tijdens het verslagjaar op 17 januari in Rotterdam een masterclass georganiseerd met als thema “Hoop als drijfveer: Inzicht in hoop voor succesvolle transitie” in het kader van het project “Hoop als drijfveer: verdieping, verfijning en concretisering van de hoopbarometer” (zie § 4.6.2). In hetzelfde kader werd op de ETF in de zomer een expertmeeting georganiseerd, waarbij betrokken auteurs van de wetenschappelijke bundel *Historical and Multidisciplinary Perspectives on Hope*, die onder redactie van Steven van den Heuvel in 2020 zal verschijnen bij uitgeverij Springer, bij elkaar kwamen. 25 januari ging er ook een eendaags trainingsevent door aan de ETF met als thema “Countering Mission Drift in Faith-based Organizations”. Van 22 tot en met 23 februari vond de jaarlijkse ILSE-conferentie plaats met als titel “Being Human in a Technological Age: Rethinking Theological Anthropology” in het kader van het project “Moral Discernment in an Age of Complex Technology: Tools for Pastors in Europe” (zie § 4.6.2). De hoofdsprekers waren Brian Brock (University of Aberdeen, Verenigd Koninkrijk), Brent Waters (Garrett-Evangelical Theological Seminary, Verenigde Staten) en Henk Jochemsen (Universiteit Wageningen). Verder werd begin juni in het Vredespaleis te Den Haag een symposium georganiseerd met als thema “*Homo Amans*: Towards a Relational Anthropology - Fostering an Economics of Human Flourishing” in het kader van het “*Homo Amans*” project (zie § 4.6.2). Onder de hoofdsprekers waren Deirdre McCloskey (University of Illinois at Chicago, Verenigde Staten), Rebekka Klein (Universität Bochum, Duitsland) en Wesley Wildman (Boston University, Verenigde Staten). Tot slot gaf Patrick Nullens op 19 november een workshop tijdens de “Social Impact Day” in de stad Zwolle in het kader van het project “Spark Your Future” (zie § 4.6.2).

Er zijn twaalf onderzoekers, onder wie vijf promovendi, verbonden aan het ILSE.

4.4 Doctoraatsprogramma

4.4.1 Inleiding

De ETF heeft al ruim 30 jaar een doctoraatsprogramma. Eind 2019 waren er 36 doctoraatsstudenten. Het doctoraatsprogramma vormt voor de ETF een belangrijke stimulans voor het onderzoek. Ieder jaar komt er een relatief groot aantal aanmeldingen binnen, maar slechts een klein deel van de aanmeldingen kan worden gehonoreerd. Regelmatig stelt de studentenraad van het doctoraatsprogramma samen met de administratie een nieuwsbrief op voor de deelnemers aan het doctoraatsprogramma om hen te informeren over relevante ontwikkelingen en belangrijke zaken. In het verslagjaar verscheen deze nieuwsbrief twee keer.

4.4.2 Jaarlijks colloquium en promoties

Promoties kunnen aan de ETF het gehele jaar door plaatsvinden, maar meestal gebeurt dit tijdens de zogenaamde doctoraatsweek. Deze vindt ieder jaar in de eerste week van september plaats. Tijdens de week houden promovendi in de verschillende fasen van hun studie lezingen. De 34e doctoraatsweek vond plaats van 2 tot en met 6 september met als thema “Building Bridges: Enabling Encounters”. Diverse leden van het academisch personeel hielden een lezing. Herbert Klement, Klaus Müller en Antonie Vos gaven elk een afscheidslezing naar aanleiding van hun emeritaat. In 2019 hebben in totaal vier promovendi met succes hun proefschrift verdedigd:

Op 8 juli promoveerde Jeremy Lim op zijn proefschrift “Korean Migrant Churches in Germany: An Analysis of Cultural Religious Differences between the First and Second Generation Korean Christians with Focus on Bicultural Identity”. De promotor was Pieter Boersema samen met co-promotor John Choi.

expert meeting was organized at ETF in the summer, at which authors involved in the academic collection *Historical and Multidisciplinary Perspectives on Hope*, to be edited by Steven van den Heuvel and to be published by Springer in 2020, convened. On January 25 a one-day training event took place at ETF on the theme “Countering Mission Drift in Faith-based Organizations.” The annual ILSE conference took place on February 22-23 entitled “Being Human in a Technological Age: Rethinking Theological Anthropology” as part of the project “Moral Discernment in an Age of Complex Technology: Tools for Pastors in Europe” (see § 4.6.2). The main speakers were Brian Brock (University of Aberdeen, United Kingdom), Brent Waters (Garrett-Evangelical Theological Seminary, United States) and Henk Jochemsen (Wageningen University).

Furthermore, at the beginning of June a symposium was organized in the Peace Palace in The Hague on the theme “Homo Amans: Towards a Relational Anthropology - Fostering an Economics of Human Flourishing” as part of the “Homo Amans” project (see section 4.6.2). Among the main speakers were Deirdre McCloskey (University of Illinois at Chicago, United States), Rebekka Klein (Universität Bochum, Germany) and Wesley Wildman (Boston University, United States). Finally, on November 19, Patrick Nullens gave a workshop during the “Social Impact Day” in the city of Zwolle as part of the “Spark Your Future” project (see section 4.6.2).

Twelve researchers, including five doctoral students, are connected to ILSE.

4.4 Doctoral Program (PhD)

4.4.1 Introduction

ETF has been offering a doctoral program for over 30 years and at the end of 2019 counted 36 doctoral students. The doctoral program forms an important stimulus for ETF to conduct research. Every year numerous applications are received for the program but only some of these can be accepted. The PhD Student Council and the administration regularly publish a newsletter for participants in the doctoral program, to inform them about relevant developments and important issues. This newsletter was published two times in the reporting year.

4.4.2 Annual Colloquium and Promotions

Promotions can take place at ETF throughout the year, but they usually happen during the weeklong doctoral colloquium. This occurs every year in the first week of September. During this week, doctoral students in the different phases of their studies present papers. The 34th doctoral colloquium took place from September 2-6 with the theme “Building Bridges: Enabling Encounters.” Several members of the academic staff also gave lectures. Herbert Klement, Klaus Müller and Antonie Vos each gave their farewell lecture on the occasion of their retirement. In 2019 a total of four doctoral students successfully defended their dissertations:

On July 8 Jeremy Lim obtained a doctorate with his dissertation “Korean Migrant Churches in Germany: An Analysis of Cultural Religious Differences between the First and Second Generation Korean Christians with Focus on Bicultural Identity.” The promoter was Pieter Boersema together with co-promoter John Choi.

Tijdens de doctoraatsweek promoveerde op 3 september Pamela LaBreche op haar proefschrift “Locals as Stakeholders: An Investigation of the Contribution of Romanian Evangelicals to North American Missionary Ministry Evaluation” onder leiding van promotor Klaus Müller en co-promotor Anne-Marie Kool (Evangelical Theological Seminary in Osijek, Kroatië). Ook Daniel Gleich verdedigde met succes zijn proefschrift “Die lukanischen Paulusreden: Ein sprachlicher und inhaltlicher Vergleich zwischen dem paulinischen Redestoff in Apg 9-28 und dem *Corpus Paulinum*” (4 september). Zijn promotor was Armin Baum. Tot slot promoveerde Yevgeny Ustinovich op zijn proefschrift “‘Rabbi’ in the Gospel of John: A Sociolinguistic Approach to Speech Accommodation on the Intratextual and Extratextual Levels” onder begeleiding van promotor Jacobus (Kobus) Kok (5 september).

4.4.3 Evolutie aantal doctoraatsstudenten

In het verslagjaar zijn vier kandidaten gestart met het doctoraatsprogramma en zes aanvaard om in 2020 te beginnen. Er was één vroegtijdige stopzetting. Diverse initiatieven worden genomen om goede nieuwe studenten aan te trekken voor het doctoraatsprogramma. In 2017 is een predoctoraal programma uitgewerkt met het oog op potentiële promovendi die nog niet voldoen aan de toelatingsvoorwaarden (tweejarige geaccrediteerde master of equivalent) en een deel van het masterprogramma als predoctoraal programma kunnen volgen. In 2019-2020 zijn er twee studenten gestart met een predoctoraal programma.

Van de vele aanmeldingen werden door de doctoraatscommissie (zie § 4.4.4) de beste en meest veelbelovende kandidaten geselecteerd. Ook is er een gezamenlijk doctoraat in het kader van CERET (zie § 4.7.2) in voorbereiding.

“In het verslagjaar zijn vier kandidaten gestart met het doctoraatsprogramma en zes aanvaard om in 2020 te beginnen.”

4.4.4 Doctoraatscommissie

Gezien het hoge aantal promovendi, is het coördinerend werk van de doctoraatscommissie, een subcommissie van de onderzoekscommissie, van groot belang. De doctoraatscommissie heeft in het verslagjaar zeven keer vergaderd. De commissie is grotendeels op dezelfde wijze samengesteld als de onderzoekscommissie. Naast een vertegenwoordiging van alle zes vakgroepen participeren ook een vertegenwoordiger van de promovendi en de vicedecaan als leden van de commissie. Kerntaken van de commissie zijn toezicht op de kwaliteit van de doctoraatsopleiding; zorgen voor een evenwichtige samenstelling van de promotiecommissies met inbegrip van externe referenten, meestal professoren aan West-Europese universiteiten; en besluitname over de toelating van kandidaat-promovendi tot het doctoraatsprogramma aan de ETF.

4.5 Onderzoeksoutput

4.5.1 Inleiding

Bij het opstellen van de lijst van de onderzoeksoutput zijn de gebruikelijke categorieën van wetenschappelijke publicaties, vakpublicaties en populariserende publicaties gehanteerd. Wetenschappelijke publicaties zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en richten zich op het (internationaal) forum van onderzoekers. Ze verschijnen meestal in de vorm van artikelen in *peer-reviewed* tijdschriften of bundels, of als monografieën in *peer-reviewed* reeksen. Vakpublicaties zijn eveneens gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, maar ze richten zich

During the doctoral colloquium on September 3, Pamela LaBreche obtained a doctorate with her dissertation “Locals as Stakeholders: An Investigation of the Contribution of Romanian Evangelicals to North American Missionary Ministry Evaluation” led by promoter Klaus Müller and co-promoter Anne-Marie Kool (Evangelical Theological Seminary in Osijek, Croatia). Daniel Gleich also successfully defended his dissertation “Die lukanischen Paulusreden: Ein sprachlicher und inhaltlicher Vergleich zwischen dem paulinischen Redestoff in Apg 9-28 und dem Corpus Paulinum” (September 4). His promoter was Armin Baum. Finally, Yevgeny Ustinovich obtained a doctorate with his dissertation “‘Rabbi’ in the Gospel of John: A Sociolinguistic Approach to Speech Accommodation on the Intratextual and Extratextual Levels” under the guidance of promoter Jacobus (Kobus) Kok (September 5).

4.4.3 Evolution of the Number of Doctoral Students

In the reporting year four candidates started with the doctoral program and six were accepted to start in 2020. There was one discontinuation. Several initiatives are being taken to attract good new students for the doctoral program. In 2017 a predoctoral program was developed for potential doctoral students who do not yet meet the admission requirements (two year accredited master or equivalent) and who can follow part of the Master’s program as a predoctoral program. In the 2019-2020 academic year, two students started a predoctoral program.

Out of the many applicants, the Doctoral Committee (see § 4.4.4) selected the most promising and best candidates. A joint doctorate is in preparation under CERET (see § 4.7.2).

“In the reporting year four candidates started with the doctoral program and six were accepted to start in 2020.”

4.4.4 Doctoral Committee

Given the high number of doctoral students, the coordinating task of the Doctoral Committee, is of great importance. The Doctoral Committee, a subcommittee of the Research Committee, held seven meetings in the reporting year. For the most part it is composed like the Research Committee. In addition to representation of all six departments, a doctoral student representative and the Academic Vice-Dean participate as members of the committee. Key tasks of the committee include quality control of the doctoral program, creating balanced promotion committees including external referees, mostly professors of Western European universities, and deciding on the admission of students into the doctoral program.

4.5 Research Output

4.5.1 Introduction

For compiling the list, the usual categories of scholarly publications, professional publications and popular publications were used. Scholarly publications are based on academic research and speak to the (international) forum of researchers. They usually appear in the form of articles in peer reviewed journals or compilations or as a monograph in peer reviewed series. Professional publications are also based on academic research, but speak to the professionally interested. Popular publications are distilled from academic research as well, however for these the target audience is different, namely non-theologians.

In order to be able to archive the increasing research output of ETF and make it accessible, Jelle Creemers and Maria Verhoeff visited the Department of Economy, Science and Innovation on February 18 to discuss a possible

eerder op professioneel geïnteresseerden. Ook populairiserende publicaties zijn afgeleid van wetenschappelijk onderzoek. Het doelpubliek is hier echter anders, namelijk niet-theologen.

Om de toenemende onderzoeksoutput van de ETF goed te kunnen archiveren en toegankelijk maken bezochten Jelle Creemers en Maria Verhoeff op 18 februari het departement Economie, Wetenschap en Innovatie om te spreken over een mogelijke aansluiting van de ETF bij het FRIS (Flanders Research Information Space) onderzoeksporaal. In dit kader verzorgde Stefanie van Rysseghem (Vrije Universiteit Brussel) op 13 december een informatiesessie over FRIS voor de bibliothecaresse en het decanaat.

4.5.2 Overzicht publicaties

De tabellen hiernaast geven een overzicht van alle publicaties van onderzoekers die aan de ETF werkzaam waren in 2019. Om dubbeltellingen te voorkomen is de output van onderzoekers die eveneens een aanstelling hebben aan een andere universitaire instelling, pro rata hun aanstelling aan de ETF geteld. De tabellen zijn gespecificeerd naar de zes vakgroepen: Oude Testament (OT), Nieuwe Testament (NT), Historische Theologie (HT), Systematische Theologie (ST), Praktische Theologie (PT) en Godsdienstwetenschappen en Missiologie (GM).

Wetenschappelijke publicaties

Vakgroep	OT	NT	HT	ST	PT	GM	Totaal
Monografieën	1	0	0	1	1	0	3
Artikelen	5	15	7	19	7	3	56
Redactie boeken/ bundels/ proceedings	0	2	1	1	0	1	5
Dissertaties	0	1	0	0	0	2	3

Vakpublicaties

Vakgroep	OT	NT	HT	ST	PT	GM	Totaal
Boeken	0	0	0	0	0	0	0
Artikelen	4	3	1	0	6	2	16
Redactie boeken/ bundels/ proceedings	0	0	0	0	1	0	1
Recensies	2	10	2	3	0	2	19

Populariserende publicaties

Vakgroep	OT	NT	HT	ST	PT	GM	Totaal
Boeken	1	0	1	1	2	0	5
Artikelen	1	0	2	5	0	0	8

4.5.3 Wetenschappelijke conferenties en academische lezingen

Doorheen het verslagjaar hebben vrijwel alle leden van het academisch personeel papers gepresenteerd of lezingen gehouden op wetenschappelijke conferenties of studiedagen. Zo werden er papers gepresenteerd op (twee)jaarlijks terugkerende bijeenkomsten van genootschappen, zoals de Central and Eastern European Association for Mission Studies in Osijek, Kroatië (Jelle Creemers), het Colloquium Biblicum Lovaniense in Leuven (Jermo van Nes), de European Academy of Religion in Bologna, Italië (Koert van Bekkum, Emilio di Somma), European Association of Biblical Studies in Warschau, Polen (Heiko Wenzel), Evangelical Theological Society in San Diego, Verenigde Staten (Creighton Marlowe, Jeremy Otten), Facharbeitsgruppe Neues Testament in Marburg, Duitsland (Armin Baum, Jermo van Nes), International Association for Mission Studies in Bonn, Duitsland (Tatiana Kopaleishvili), International Reformed Theological Institute Conference in Amsterdam (Pieter Boersema), International Society for the

Sociology of Religion in Barcelona, Spanje (Jelle Creemers), International Organization for the Study of the Old Testament in Aberdeen, Schotland (Koert van Bekkum), International Society of Biblical Literature in Rome, Italië (Creighton Marlowe, Jacobus (Kobus) Kok, Jeremy Otten), Leuven Encounters in Systematic Theology in Leuven (Michaël Bauwens), Religious Education Association in Toronto, Canada (Jos de Kock), Society for the Study of Theology in Warwick, Engeland (Dolf te Velde), Society of Biblical Literature in San Diego, Verenigde Staten (Koert van Bekkum, Creighton Marlowe, Markus Zehnder, Jacobus (Kobus) Kok), Tyndale Fellowship in Cambridge, Engeland (Armin Baum) en de World Christianity Conference in Princeton, Verenigde Staten (Bosco Bangura).

connection of ETF to the FRIS (Flanders Research Information Space) research portal. In this context Stefanie van Rysseghem (Vrije Universiteit Brussel) gave an information session on FRIS for the librarian and the Academic Dean's office on December 13.

4.5.2 Overview of Publications

The following tables give an overview of all publications of researchers working at ETF in 2019. To avoid double counting, the output of researchers who also have an appointment at another university is counted pro rata their appointment at ETF. The tables are specified according to the six departments: Old Testament (OT), New Testament

(NT), Historical Theology (HT), Systematic Theology (ST), Practical Theology (PT) and Religious Studies and Missiology (RM).

Academic Publications

Department	OT	NT	HT	ST	PT	RM	Total
Monographs	1	0	0	1	1	0	3
Articles	5	15	7	19	7	3	56
Edited books/collections/proceedings	0	2	1	1	0	1	5
Dissertations	0	1	0	0	0	2	3

Professional Publications

Department	OT	NT	HT	ST	PT	RM	Total
Books	0	0	0	0	0	0	0
Articles	4	3	1	0	6	2	16
Edited books/collections/proceedings	0	0	0	0	1	0	1
Reviews	2	10	2	3	0	2	19

Popular Publications

Department	OT	NT	HT	ST	PT	RM	Total
Books	1	0	1	1	2	0	5
Articles	1	0	2	5	0	0	8

4.5.3 Scholarly Conferences and Academic Lectures

During the reporting year nearly all members of the academic personnel presented papers or gave lectures at academic conferences or study days.

Papers were presented at (bi)annual meetings of societies, such as the Central and Eastern European Association for Mission Studies in Osijek, Croatia (Jelle Creemers), the Colloquium Biblicum Lovaniense in Leuven (Jermo van Nes), the European Academy of Religion in Bologna, Italy (Koert van Bekkum, Emilio di Somma), European Association of Biblical Studies in Warsaw, Poland (Heiko Wenzel), Evangelical Theological Society in San Diego, United States (Creighton Marlowe, Jeremy Otten), Facharbeitsgruppe Neues Testament in Marburg, Germany (Armin Baum, Jermo van Nes), International Association for Mission Studies in Bonn, Germany (Tatiana Kopaleishvili), International Reformed Theological Institute Conference in Amsterdam (Pieter Boersema), International Society for the Sociology of Religion in Barcelona, Spain (Jelle Creemers), International Organization for the Study of the Old Testament in Aberdeen, Scotland (Koert van Bekkum), International Society of Biblical Literature in Rome, Italy (Creighton Marlowe, Jacobus (Kobus) Kok, Jeremy Otten), Leuven Encounters in Systematic Theology in Leuven (Michaël Bauwens), Religious Education Association in Toronto, Canada (Jos de Kock), Society for the Study of Theology in Warwick, England (Dolf te Velde), Society of Biblical Literature in San Diego, United States (Koert van Bekkum, Creighton Marlowe, Markus Zehnder, Jacobus (Kobus) Kok), Tyndale Fellowship in Cambridge, England (Armin Baum) and the World Christianity Conference in Princeton, United States (Bosco Bangura).

Several members of the academic staff of ETF also gave lectures at specific symposia and conferences, such as the ILSE conference "Being Human in a Technological Age: Rethinking Theological Anthropology" (Jack Barentsen, Peirong Lin, Ron Michener, Jermo van Nes, Patrick Nullens, Emilio di Somma, Steven van den Heuvel, Drake Williams) at ETF, the TU Kampen study day "De impact van het evangelie: Een nieuwe theologie van het Nieuwe

Ook gaven diverse leden van het academisch personeel van de ETF lezingen op specifieke symposia en conferenties, zoals de aan de ETF gehouden ILSE conferentie “Being Human in a Technological Age: Rethinking Theological Anthropology” (Jack Barentsen, Peirong Lin, Ron Michener, Jermo van Nes, Patrick Nullens, Emilio di Somma, Steven van den Heuvel, Drake Williams), de studiedag van de TU Kampen “De impact van het evangelie: Een nieuwe theologie van het Nieuwe Testament voor kerk en academie” (Armin Baum, Jacobus (Kobus) Kok), het symposium “Getuigen uit de Vroege Kerk” aan de Theologische Universiteit Apeldoorn (Nathan Witkamp), het “Puritan Research Center Colloquium” van het Puritan Reformed Theological Seminary, Verenigde Staten (Philip Fisk), de “International Conference on Patristic Studies” aan de Oxford University, Engeland (Viacheslav Lytvynenko), de internationale conferentie “The Theology of Dort (1618-1619): Confessional Consolidation, Conflictual Contexts, and Continuing Consequences” aan de Rijksuniversiteit Groningen (Dolf te Velde), de “Willensfreiheit und göttliches Handeln” conferentie van de International Academy of Philosophy in München, Duitsland (Michaël Bauwens), de conferentie “The Ahmadiyya Muslim Community in Scholarly Perspective” aan de Faculteit voor Vergelijkende Godsdienstwetenschappen in Antwerpen (Heiko Wenzel), de “Consultation Contextuality and Universality in the Science and Religion Debate” in Oxford, Engeland (Patrick Nullens), de conferentie “The Church and Public: Love in Action” in Lviv, Oekraïne (Steven van den Heuvel), de “International Association for Mission Studies – Europe” conferentie in Sankt Augustin, Duitsland (Jelle Creemers, Christof Sauer), en de “Third International Winter School in Jewish Studies” in Athene, Griekenland (Bart Wallet).

Het gebeurt steeds vaker dat onderzoekers werkzaam aan de ETF uitgenodigd worden om lezingen te geven in binnen- en buitenland. Andreas Beck en Philip Fisk

gaven op uitnodiging elk een lezing tijdens de “Yale & the International Jonathan Edwards Conference” aan de Yale Divinity School, Yale University, Verenigde Staten. Armin Baum nam op uitnodiging deel aan een podiumdiscussie over de vraag “Wahrhaftig auferstanden?” aan de Philipps-Universität Marburg, Duitsland. Dolf te Velde werd uitgenodigd voor een gastlezing aan het Westminster Seminary in Californië, Verenigde Staten. Jermo van Nes gaf op uitnodiging een lezing tijdens de conferentie “Ethics in Titus: Exploring an Individual-Text Approach to the Pastoral Epistles” van het Research Center for Ethics in Antiquity and Christianity aan de Johannes Gutenberg Universität Mainz, Duitsland. Michaël Bauwens werd uitgenodigd voor het geven van een seminar tijdens het “Kolloquium zur antiken und mittelalterlichen Philosophie” aan de Ruhr-Universität Bochum, Duitsland. Bosco Bangura werd uitgenodigd voor het geven van een seminar aan de Missionsakademie van de Universität Hamburg, Duitsland. Christof Sauer was als keynotespreker uitgenodigd voor de Summerschool of the Conference of European Churches, on Human Rights, Freedom of Expression, Theology and Populism in Lissabon, Portugal. Evert van de Poll was keynote spreker bij de Spring Conference of the Swiss Association of Evangelical Missions in Männedorf, Zwitserland.

“Het gebeurt steeds vaker dat onderzoekers werkzaam aan de ETF uitgenodigd worden om lezingen te geven in binnen- en buitenland.”

“With increasing frequency researchers from ETF are being invited to present lectures both in Belgium and elsewhere”

Testament voor kerk en academie” (Armin Baum, Jacobus (Kobus) Kok), the symposium “Getuigen uit de Vroege Kerk” at the Theological University of Apeldoorn (Nathan Witkamp), the “Puritan Research Center Colloquium” of the Puritan Reformed Theological Seminary, United States (Philip Fisk), the “International Conference on Patristic Studies” at Oxford University, England (Viacheslav Lytvynenko), the International Conference “The Theology of Dort (1618-1619): Confessional Consolidation, Conflictual Contexts, and Continuing Consequences” at the University of Groningen (Dolf in Velde), the “Willensfreiheit und göttliches Handeln” conference of the International Academy of Philosophy in Munich, Germany (Michaël Bauwens), the conference “The Ahmadiyya Muslim Community in Scholarly Perspective” at the Faculty for Comparative Study of Religion and Humanism in Antwerp (Heiko Wenzel), the “Consultation Contextuality and Universality in the Science and Religion Debate” in Oxford, England (Patrick Nullens), the conference “The Church and Public: Love in Action” in Lviv, Ukraine (Steven van den Heuvel), the “International Association for Mission Studies – Europe” conference in Sankt Augustin, Germany (Jelle Creemers, Christof Sauer), and the “Third International Winter School in Jewish Studies” in Athens, Greece (Bart Wallet).

With increasing frequency researchers from ETF are being invited to present lectures both in Belgium and elsewhere. Andreas Beck and Philip Fisk were each invited to give a lecture at the “Yale & the International Jonathan Edwards Conference” at Yale Divinity School, Yale University, United States. Armin Baum was invited to take part in a stage discussion on the question “Wahrhaftig auferstanden?” at the University of Marburg, Germany. Dolf te Velde was invited for a guest lecture at the Westminster Seminary in California, United States. Jermo van Nes was invited to

give a lecture at the conference “Ethics in Titus: Exploring an Individual-Text Approach to the Pastoral Epistles” of the Research Center for Ethics in Antiquity and Christianity at the Johannes Gutenberg University Mainz, Germany. Michaël Bauwens was invited to give a seminar during the “Kolloquium zur antiken und mittelalterlichen Philosophie” at the Ruhr-University Bochum, Germany. Bosco Bangura was invited to give a seminar at the Missionsakademie of the Universität Hamburg, Germany. Christof Sauer was invited as keynote speaker at the Summerschool of the

De ETF of academisch personeel van de ETF was betrokken als (co-)organisator of op andere wijze in specifieke symposia en congressen. Zo fungeerde Steven van den Heuvel als secretaris tijdens twee bijeenkomsten van de Werkgroep Theologische Ethiek (onderdeel van de Nederlandse Onderzoeksschool Wijsbegeerte). Ook was hij betrokken bij de organisatie van de jaarlijkse ILSE-conferentie "Being Human in a Technological Age: Rethinking Theological Anthropology" aan de ETF. Peirong Lin was

medeorganisator van het seminar "Countering Mission Drift in Faith based Organizations" wat eveneens doorging aan de ETF. Patrick Nullens en Jermo van Nes organiseerden het symposium "*Homo Amans: Towards a Relational Anthropology Fostering an Economics of Human Flourishing*" in het Vredespaleis in Den Haag. Jelle Creemers organiseerde samen met Nadia Fadil (KU Leuven) de sessie "Redefining 'Secularism': European States and the Regulation of (Minority) Religions" tijdens de International Society for the Sociology of Religion conferentie in Barcelona, Spanje.

Veelal worden de gepresenteerde papers in proceedings, bundels of wetenschappelijke tijdschriften gepubliceerd. Daarnaast konden personeelsleden uit de meeste vakgroepen tijdens gastcolleges aan diverse instellingen voor hoger onderwijs resultaten van hun onderzoek presenteren. Groeiende netwerken met onderzoekers van andere universitaire instellingen hebben vaak tot interessante uitnodigingen voor conferenties en lezingen geleid. Ook participeren leden van het academisch personeel van de ETF met enige regelmaat in de beoordelingscommissie van een proefschrift aan universiteiten in binnen- en buitenland.

4.6 Extern gefinancierd onderzoek

4.6.1 Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)

Als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs, die ook doctoraatsdiploma's toekent, kan de ETF op eigen initiatief mandaten en projecten bij het FWO indienen. In het kader van het stimuleren van kwaliteitsvol onderzoek is gewerkt volgens een interne procedure om potentiële FWO-aanvragen vroegtijdig te detecteren, op te volgen en verder te integreren in de bestaande

instrumenten voor de uitbouw van het onderzoeksbeleid. Voor de aanvraagronde van 1 maart werd er een aanvraag ingediend voor een predoctoraal mandaat en voor de aanvraagronde van 1 december werd een aanvraag voor een postdoctoraal mandaat ingediend. Het predoctoraal mandaat, ingediend door Anne-Catherine Pardon (promotor: Andreas Beck, co-promotor: Ann Peeters, VUB), werd gehonoreerd en heeft als titel: "Gerhard Kittel, Lutheran Theologian of the Third Reich? An Evaluation of His Ideology through Critical Discourse Analysis". Tijdens het verslagjaar werkte Jelle Creemers aan zijn postdoctoraal (hernieuwings)mandaat, getiteld "We All Share the Same Secular Values - Right? An Investigation into the Employment of Human Rights and Citizenship Discourses in the Belgian Public Management of Religion and the Effects on the Protestant Minority" Een senior postdoctoraal mandaat uit de vakgroep Godsdienstwetenschappen en Missiologie werd helaas niet gehonoreerd.

Op 12 maart vond de jaarlijkse informatiebijeenkomst over FWO voor de ETF-masterstudenten plaats.

4.6.2 Overig extern gefinancierd onderzoek

Hoop als drijfveer

Begin 2016 startte een onderzoeksproject rond hoop, dat gefinancierd wordt door de Goldschmeding Foundation Steven van den Heuvel is als senior onderzoeker verbonden aan dit project. In het verslagjaar is de derde fase uitgevoerd waarin de hoopbarometer nader werd verfijnd en toegepast.

Homo Amans

In juni 2018 is het project "*Homo Amans: Een relationeel mensbeeld voor werk en economie*", dat ook door de Goldschmeding Foundation gefinancierd wordt, van start gegaan. Het doel van dit project was in de eerste fase om

Conference of European Churches, on Human Rights, Freedom of Expression, Theology and Populism in Lisbon, Portugal. Evert van de Poll was keynote speaker at the Spring Conference of the Swiss Association of Evangelical Missions in Männedorf, Switzerland.

ETF or academic staff of ETF were involved as (co-) organizers or in other ways in specific symposia and conferences. Steven van den Heuvel acted as secretary during two meetings of the Study group Theological Ethics (part of the Dutch Research School of Philosophy). He was also involved in the organization of the annual ILSE conference “Being Human in a Technological Age: Rethinking Theological Anthropology” at ETF. Peirong Lin was

co-organizer of the seminar “Countering Mission Drift in Faith based Organizations” which also took place at ETF. Patrick Nullens and Jermo van Nes organized the symposium “Homo Amans: Towards a Relational Anthropology Fostering an Economics of Human Flourishing” in the Peace Palace in The Hague. Jelle Creemers, together with Nadia Fadil (KU Leuven), organized the session “Redefining ‘Secularism: European States and the Regulation of (Minority) Religions’ during the International Society for the Sociology of Religion conference in Barcelona, Spain.

Often these presented papers are published in proceedings, collections or academic journals. In addition, staff members from most departments were able to present the

results of their research during guest lectures at various institutions of higher education. Growing networks with researchers from other universities have often lead to interesting invitations to conferences and seminars. Also, academic staff members regularly participate in the evaluation of dissertations at universities in Belgium and other countries.

4.6 Externally Funded Research

4.6.1 Research Foundation - Flanders (FWO)

As a statutory registered institution of higher education that may also grant doctoral degrees, ETF can submit mandates and projects to the FWO on its own initiative. In the context of promoting quality research, during 2016 an internal procedure was followed to identify potential FWO applications early on, to monitor them, and further integrate them into existing instruments for the development of research policy. For the application round ending on March 1, an application for a PhD fellowship was submitted and for the application round ending on December 1, an application for a postdoctoral fellowship was submitted.

The PhD fellowship, submitted by Anne-Catherine Pardon entitled: “Gerhard Kittel, Lutheran Theologian of the Third Reich? An Evaluation of His Ideology through Critical Discourse Analysis.” (promoter: Andreas Beck, co-promoter: Ann Peeters, VUB), was awarded.

During the reporting year Jelle Creemers worked on his (renewed) postdoctoral fellowship, entitled “We All Share the Same Secular Values - Right? An Investigation into the Employment of Human Rights and Citizenship Discourses in the Belgian Public Management of Religion and the

een grootschalig internationaal en multidisciplinair onderzoek rond menswaardige economie op te zetten. In de zomer van 2019 werd daartoe een internationale conferentie georganiseerd in het Vredespaleis in Den Haag.

Moral Discernment in an Age of Complex Technology

In 2017 is het onderzoeksproject “Moral Discernment in an Age of Complex Technology: Tools for Pastors in Europe” onder leiding van Patrick Nullens en Steven van den Heuvel, gefinancierd door The Blankemeyer Foundation, gestart met een looptijd van drie jaar. Dit project heeft als doel voorgangers in de Europese context toe te rusten bij het creëren van een gemeenschap van dialoog en moreel onderscheidingsvermogen met betrekking tot

nieuwe technologische ontwikkelingen. Een preekwedstrijd uitgeschreven over het thema “Leven in een technologisch tijdperk” werd gewonnen door Embert Messelink, student theologie en directeur van natuurbeweging A Rocha Nederland. Het project werd tijdens het verslagjaar succesvol afgerond.

Spark Your Future

Een spin-off van het project “Hoop als drijfveer” is het project “Spark Your Future” (voorheen “Hoop en duurzaamheid in Zwolle”), waarbij onderzoeksinstituut ILSE, in samenwerking met onder andere de gemeente Zwolle en met financiering van het Nederlandse chemiebedrijf Koninklijke DSM NV, tijdens de Social Impact Day op 19 november in Zwolle een workshop heeft gerealiseerd.

Towards an Environmental Ethic of ‘Fittingness’

Steven van den Heuvel diende tijdens het verslagjaar met succes een aanvraag in bij het Issachar Fund, getiteld “Towards an Environmental Ethic of ‘Fittingness’: An Aesthetic Contribution to Environmental Ethics”. In dit project wordt onderzocht in hoeverre het esthetische concept ‘fittingness’ een bijdrage kan leveren aan de huidige milieu-ethiek. Binnen dit project past een gefinancierde aanstelling van promovenda Leslie Herrmann van november 2019 tot en met december 2020.

4.7 Samenwerking en internationalisering

4.7.1. Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER)

Deze door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) geaccrediteerde Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap (NOSTER) overkoepelt een groot deel van het onderzoek op gebied van theologie en religiewetenschappen binnen het Nederlandse taalgebied.

Op 4 februari en 3 juni nam Maria Verhoeff deel aan de vergadering van het schoolbestuur van NOSTER.

NOSTER kent regelmatig subsidies toe aan themagroepen waarbij onderzoekers uit verschillende instellingen samenwerken. Andreas Beck, Antonie Vos, Dolf te Velde, Philip Fisk en Matthias Mangold participeren in de themagroep rond de becommentarieerde vertaling en editie van de Synopsis Purioris Theologiae (Leiden, 1625) (zie § 4.3.2). Jack Barentsen participeert in een NOSTER-themagroep over religieus leiderschap.

Effects on the Protestant Minority.” A senior postdoctoral fellowship application from the Department of Religious Studies and Missiology was unfortunately not honored.

The annual information session on FWO for ETF master's students took place on 12 March.

4.6.2 Other Externally Funded Research

Driven by Hope

At the beginning of 2016 a research project on hope commenced, financed by the Goldschmeding Foundation. Steven van den Heuvel is connected to this project as senior researcher. During the reporting year the third phase was carried out in which the hope barometer was further refined and applied.

Homo Amans

In June 2018, the project “Homo Amans: A Relational Anthropology For Work and Economy,” also financed by the Goldschmeding Foundation, was launched. In the first phase of this project the aim was to set up a large-scale international and multidisciplinary research project on humane economics. To this end, an international conference was organized in the Peace Palace in The Hague in the summer of 2019.

Moral Discernment in an Age of Complex Technology

In 2017 the research project “Moral Discernment in an Age of Complex Technology: Tools for Pastors in Europe,” led by Patrick Nullens and Steven van den Heuvel, financed by The Blankemeyer Foundation, started for a three year term. This project aims to help church leaders in the European context to create a community of dialogue and moral discernment concerning new technological developments. A sermon competition on the theme “Living

in a Technological Age” was won by Embert Messelink, theology student and director of the nature conservation movement A Rocha in the Netherlands. The project was successfully completed during the reporting year.

Spark Your Future

A spin-off of the project “Driven by Hope” is the project “Spark Your Future” (formerly “Hope and Sustainability in Zwolle”), in which research institute ILSE organized a workshop during the Social Impact Day on November 19 in Zwolle, in cooperation with among others. the municipality of Zwolle and financed by the Dutch chemical Royal DSM.

Towards an Environmental Ethic or Fittingness

During the reporting year, Steven van den Heuvel successfully submitted an application to the Issachar Fund, entitled “Towards an Environmental Ethic of 'Fittingness': An Aesthetic Contribution to Environmental Ethics.” This project investigates to what extent the aesthetic concept of 'fittingness' can contribute to current environmental ethics. A funded appointment of PhD student Leslie Herrmann from November 2019 until December 2020 is part of this project.

4.7. Cooperation and Internationalization

4.7.1 Netherlands School of Advanced Studies in Theology and Religion (NOSTER)

This Netherlands School of Advanced Studies in Theology and Religion (NOSTER), accredited by the Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW), is a major platform for research and training in the fields of theology and religious studies in the Dutch speaking area.

4.7.2 Center for Excellence in Reformed and Evangelical Theology (CERET)

Sinds 2014 heeft de ETF met de TU Kampen voor verdere samenwerking CERET opgericht met als doel het gezamenlijk stimuleren van excellentie in onderzoek en onderwijs in het brede spectrum van reformatische en evangelische theologie. Een belangrijk onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst vormt het stimuleren van gezamenlijke doctoraten tussen beide instellingen. Op 22 maart en 27 mei vond er overleg plaats met de stuurgroep van CERET. Het convenant werd voor vijf jaar hernieuwd, en tevens werd besloten om Takayuki Yagi in het kader van CERET voor drie maanden aan te stellen om een postdoctorale aanvraag te kunnen doen bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO).

In het verslagjaar is er tevens een nieuw gezamenlijk doctoraatsonderzoek in het kader van CERET in voorbereiding.

4.7.3 Evadoc

Evadoc is het Belgische archief- en documentatiecentrum voor kerken, levensbeschouwelijke organisaties en personen die behoren tot de protestants-evangelische geloofsgemeenschap. Evadoc werkt nauw samen met KADOC (KU Leuven). Andreas Beck is bestuursvoorzitter van Evadoc en tevens lid van de stuurgroep KADOC-Evadoc. Hij bezocht de vergaderingen van deze stuurgroep op 21 januari, 10 april en 27 augustus. Ook zat hij op 17 mei de algemene vergadering van Evadoc voor. Postdoctoraal onderzoeker Aaldert Prins is consulent publiekswerking en communicatie van Evadoc. Ook vierde Evadoc haar tienjarige jubileum. Naar aanleiding daarvan bezocht Andreas Beck een extra KADOC-seminarie op 17 oktober, en ging er op 19 oktober een studiedag door aan de ETF met als titel "10 jaar Evadoc: Evangelisch erfgoed in Vlaanderen."

Andreas Beck verwelkomde de gasten, en er waren lezingen van onder meer Jelle Creemers en Aaldert Prins. Tijdens de studiedag werd een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend tussen Evadoc en KADOC voor de periode 2019-2023.

4.7.4 Overige onderzoekssamenwerking

Gedurende de verslagperiode was er vanuit de ETF een interuniversitaire samenwerking met zowel Vlaamse als buitenlandse universiteiten.

Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies (FPTR)

De ETF en de FPTR hebben een gezamenlijke onderzoeksverantwoordelijkheid in het kader van de onderzoeksfinanciering. Eind 2017 is een nieuw gezamenlijk onderzoeksplan (2018-2022) ingediend bij het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming op basis waarvan de onderzoeksfinanciering wordt berekend.

Het decanaat heeft het jaarrapport opgesteld over het door de ETF en FPTR gedane onderzoek inclusief bijbehorende output (conferenties, artikelen, doctoraten). Op 30 maart werd het jaarrapport overgemaakt aan het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Freie Theologische Hochschule (FTH) Giessen

Met de FTH wordt samengewerkt bij een aantal onderzoeksprojecten. Dit heeft inmiddels geleid tot het inrichten van postdocplaatsen voor medewerkers van de FTH aan de ETF. Daarnaast is Andreas Beck voorzitter van de Hochschulrat (wetenschappelijk adviesraad) van de FTH. Tijdens het verslagjaar is er gewerkt aan de versterking van de samenwerking met betrekking tot het doen van coöperatieve promoties. Hiertoe werd op 23 september een samenwerkingsovereenkomst getekend.

“Tijdens het verslagjaar is er gewerkt aan de versterking van de samenwerking met de FTH met betrekking tot het doen van coöperatieve promoties.”

On February 4 and June 3 Maria Verhoeff participated in the meeting of the Schools Board of NOSTER.

NOSTER regularly grants subsidies to theme groups in which researchers from different institutions collaborate. Andreas Beck, Antonie Vos, Dolf te Velde, Philip Fisk, and Matthias Mangold are active in the research group on the annotated translation and edition of the *Synopsis Purioris Theologiae* (Leiden, 1625) (see § 4.3.2). Jack Barentsen participates in a NOSTER research collaboration group on religious leadership.

“During the reporting year, efforts were made to strengthen cooperation with FTH in relation to cooperative doctorates.”

4.7.2 Center for Excellence in Reformed and Evangelical Theology (CERET)

In 2014 ETF and TU Kampen set up CERET for further collaboration with the aim of jointly promoting excellence in research and education in the broad spectrum of Reformed and Evangelical theology.

An important aspect of this cooperation agreement is to encourage joint doctorates between the two institutions. The steering committee of CERET had meetings on March 22 and May 27.

The covenant was renewed for five years, and a decision was made to appoint Takayuki Yagi within the framework of CERET for three months in order to be able to submit a postdoctoral fellowship application to the Research Foundation - Flanders (FWO).

In the reporting year a new joint doctoral research project is in preparation within the framework of CERET.

4.7.3 Evadoc

Evadoc is the Belgian archives and documentation center for churches, religious organizations and people belonging to the Protestant Evangelical faith community. Evadoc works closely with KADOC (KU Leuven). Andreas Beck is chairman of the board of Evadoc as well as a member of the steering committee KADOC-Evadoc. He attended meetings of this steering committee on January 21, April 10 and August 27. He also chaired the General Assembly of Evadoc on May 17. Postdoctoral researcher Aaldert Prins is a Public Relations and Communications Consultant at Evadoc. Evadoc also celebrated its tenth anniversary. As a result Andreas Beck attended an extra KADOC seminar on October 17, and on October 19 a study day was held at ETF entitled “10 jaar Evadoc: Evangelisch erfgoed in Vlaanderen.” Andreas Beck welcomed the guests, and there were lectures by among others Jelle Creemers and Aaldert Prins. During the seminar a new cooperation agreement was signed between Evadoc and KADOC for the period 2019-2023.

4.7.4 Other Research Cooperation

During the reporting period, there was inter-university cooperation between ETF and both Flemish and foreign universities.

Faculteit voor Protestantse Theologie en Religie-studies (FPTR)

ETF and FPTR have a joint research responsibility in the context of research funding. At the end of 2017 a new joint research plan (2018-2022) was submitted to the ministry based on which the research funding is calculated.

The Dean's office prepared the annual report of joint research performance by ETF and FPTR including relevant

Jonathan Edwards Center Benelux (JECB)

Het Jonathan Edwards Center Benelux is een onderzoeksinstituut opgericht in samenwerking met de VU en geaffilieerd aan het Jonathan Edwards Center van Yale University. Het stimuleert en faciliteert onderzoek naar Jonathan Edwards (1703-1758).

Andreas Beck en Philip Fisk verzorgden beide een lezing tijdens de “Yale & the International Jonathan Edwards Conference” aan de Yale Divinity School, Yale University (2-4 October). Momenteel zijn zij met Wim van Vlastuin (VU) en in samenwerking met Kenneth Minkema en Adriaan Neele (Yale) bezig met de voorbereidingen van de volgende

Global Jonathan Edwards Conference “Rationality and Spirituality: Retrieving Jonathan Edwards for Understanding Religion and Spirituality in Human Experience Today”, die 24 tot 28 augustus 2020 georganiseerd zal worden door het Jonathan Edwards Center Benelux aan de ETF.

KU Leuven

Intensieve samenwerking bestaat er in het kader van Evadoc en KADOC (zie § 4.7.3).

Vanuit het ILSE is er samenwerking met de onderzoeksgroep Anthropos van de KU Leuven. Daarnaast zijn er verschillende interpersoonlijke samenwerkingen.

Oude Gereformeerde Theologie (OGTh)

Interuniversitair, oorspronkelijk Utrechts werkgezelschap opgericht in 1982 met als doelstelling het bestuderen van vroegmoderne scholastieke theologie. De onderzoeksgroep OGTh is samengekomen op 15 maart, en het bestuur op 4 december. Tijdens het verslagjaar hebben zij het derde deel van de becommentarieerde vertaling en editie van de Synopsis Purioris Theologiae (Leiden, 1625) afgerond, dat gepubliceerd zal worden door Brill in 2020 (zie § 4.3.2).

Protestantse Theologische Universiteit (PThU)

Op regelmatige basis en indien nodig wordt bestuurlijk overleg gezocht tussen de PThU en ETF Leuven. In het verslagjaar waren er diverse interpersoonlijke samenwerkingen op het gebied van onderzoek.

Refo500 en RefoRC

ETF is partner van Refo500 en RefoRC, het internationale platform dat kennis, deskundigheid, ideeën, producten en activiteiten aanbiedt naar aanleiding van vijfhonderd jaar reformatie. Tijdens het verslagjaar werd het zogenaamde Coram Deo programma opgericht. In dit kader heeft de ETF samen met de Theologische Universiteit Apeldoorn en Driestar Educatief de mogelijkheden verkend om gezamenlijk een conferentie over ethisch leiderschap te organiseren.

Theologische Universiteit Kampen (TU Kampen)

De ETF en de TU Kampen hebben in 2014 gezamenlijk CERET opgezet, waarin een deel van het onderzoek gezamenlijk wordt uitgevoerd (zie § 4.7.2).

Vrije Universiteit Amsterdam (VU)

In het verslagjaar waren er verschillende interpersoonlijke samenwerkingen.

output (conferences, articles, doctorates). On March 30 the annual report was submitted to the Flemish Ministry of Education and Training.

Freie Theologische Hochschule (FTH) Giessen

FTH and ETF collaborate on a number of research projects. This has led to the creation of postdoctoral positions for staff members of FTH at ETF. In addition, Andreas Beck is chairman of the Hochschulrat (scholarly advisory board) of FTH. During the reporting year, efforts were made to strengthen cooperation in relation to cooperative doctorates. To this end, a cooperation agreement was signed on September 23.

Jonathan Edwards Center Benelux (JECB)

The Jonathan Edwards Center Benelux is a research institute established in cooperation with the VU Amsterdam and affiliated with the Jonathan Edwards Center at Yale University. It encourages and facilitates research on Jonathan Edwards (1703-1758).

Andreas Beck and Philip Fisk both gave lectures at the “Yale & the International Jonathan Edwards Conference” at Yale Divinity School, Yale University (October 2-4). They are currently working with Wim van Vlastuin (VU Amsterdam) and in collaboration with Kenneth Minkema and Adriaan Neele (Yale) on preparations for the next Global Jonathan Edwards Conference entitled “Rationality and Spirituality: Retrieving Jonathan Edwards for Understanding Religion and Spirituality in Human Experience Today,” to be held from August 24-28, 2020 and organized by the Jonathan Edwards Center Benelux at ETF.

KU Leuven

Intensive cooperation exists within the framework of Evadoc and KADOC (see § 4.7.3).

Collaboration also takes place between the Anthropolos Research Group, Faculty of Theology and Religious Studies, KU Leuven and ILSE. In addition, there are various interpersonal collaborations.

Classic Reformed Theology (OGTh)

Originally founded at Utrecht University in 1982, this interuniversity research group exists for the purpose of studying early modern scholastic theology. The research group OGTh met on March 15 and the Steering Group on December 4. During the reporting year the third volume of the annotated translation and edition of the Synopsis Purioris Theologiae (Leiden, 1625) was finished, that will be published by Brill in 2020 (see § 4.3.2).

Protestant Theological University (PThU)

Executive consultation occurs between PThU and ETF on a regular basis and when necessary. During the reporting year several collaborative efforts took place.

Refo500 and RefoRC

ETF is a partner of Refo500 and RefoRC, the international platform that offers knowledge, expertise, ideas, products and events, in connection with the five hundred year legacy of the Reformation.

During the reporting year, the Coram Deo program was established. Within this framework, ETF together with the Theological University of Apeldoorn and Driestar Educatief explored the possibilities of jointly organizing a conference on ethical leadership.

Theological University in Kampen (TU Kampen)

In 2014 ETF and TU Kampen co-founded CERET, in which some research is carried out jointly (see § 4.7.2).

Vrije Universiteit Amsterdam (VU Amsterdam)

During the reporting year, various interpersonal collaborations took place.

05

—
Dienstverlening
Service

5.1 Inleiding

Academische dienstverlening en valorisatie zijn naast onderwijs en onderzoek belangrijke opdrachten voor een universitaire faculteit. Wetenschappelijke kennis krijgt toegevoegde waarde door deze niet alleen te vermeerderen en te delen tussen vakgenoten, maar ook ten dienste te stellen aan de maatschappij en het beroepenveld. De ETF vindt deze vorm van dienstverlening belangrijk en ze onderneemt tal van activiteiten die onder deze noemer te plaatsen zijn. Het onderstaande overzicht geeft een impressie, maar beoogt niet volledig te zijn. Dit hoofdstuk gaat in op de dienstverlenende activiteiten (§ 5.2), het Leuven Center for Christian Studies (§ 5.3) en samenwerkingsverbanden in dit kader (§ 5.4).

5.2 Dienstverlenende activiteiten

ETF Summer Colloquium

Van 19 tot en met 24 augustus organiseerde de ETF haar jaarlijkse Summer Colloquium. In het verslagjaar namen er 29 mensen deel, onder wie zes niet-studenten (21%), met name beroepsmatig geïnteresseerden (zie § 3.3.3 ETF Open University).

Studiedagen

De ETF organiseert jaarlijks enkele conferenties en/of studiedagen over actuele thema's voor kerken, christelijke organisaties en geïnteresseerden. Het doel van deze conferenties is de deelnemers te ondersteunen in het Bijbels en theologisch doordenken van hedendaagse vragen en knelpunten in kerk en samenleving. Op 11 mei was er een studiedag met het thema "Artificiële intelligentie: bedreigend of hoopgevend?" dat kadert in het onderzoeksproject rondom technologie van ILSE met als doel om pastors handvaten te bieden wanneer ze tegen vragen aanlopen over de huidige ontwikkeling op het gebied van kunstmatige intelligentie. Lezingen werden verzorgd door Patrick Nullens, Henk Jochemsen en Jack Barentsen. Er waren 24 aanwezigen.

Studienamiddagen

De ETF organiseert regelmatig studienamiddagen voor leiders van verschillende kerkelijke denominaties uit België. Op 22 november vond een studienamiddag plaats voor de leiders van de denominaties ECV/VEG/VIANOVA/WVP. Pieter Boersema en Bosco Bangura hebben thematische lezingen verzorgd over migratie en de kerk. Er waren 20 deelnemers.

Overig

De ETF heeft een jarenlange samenwerking met Cranmer Hall, onderdeel van St John's College, Durham University. Binnen deze samenwerking organiseert de ETF met de Anglicaanse Eredienst in België een tweeweekse *Mission Study Bloc* en ontvangt verschillende *ordinands* als onderdeel van hun opleiding. Van 10 tot en met 21 juni verbleven zes *ordinands* in het LCCS. Ook academisch personeel van de ETF leverde een bijdrage aan deze studieweken.

De medewerkers brengen op vele terreinen hun academische expertise in ten dienste van kerk en samenleving. In

het recente verleden zijn er een aantal Nederlandstalige Bijbelvertalingen verschenen waaraan ETF-medewerkers hebben bijgedragen. Verder verschenen er populariserende publicaties op het terrein van religiegeschiedenis, ethiek, religie en samenleving. Ook wordt er zeer regelmatig bijgedragen aan commentaarreeksen, bijbelverklaringen, encyclopedieën en woordenboeken.

Nast deze dienstverlening aan de gedrukte en digitale pers, leveren medewerkers ook zeer regelmatig diensten aan kerkelijke en parakerkelijke organisaties, door spreekbeurten, bestuurlijke bijdragen en zondagse prediking.

05

Service

5.1 Introduction

Academic service and valorization in addition to education and research are important tasks for a university faculty. Scholarly knowledge receives added value not only when it grows and is shared with professional colleagues, but also to the extent it serves society and the workplace. ETF considers this kind of service important and undertakes many activities that can be placed under this heading. The following overview gives an impression, but does not aim to be comprehensive.

This chapter will expand more on service-oriented activities (§ 5.2), the Leuven Center for Christian Studies (§ 5.3), and collaborations in this context (§ 5.4).

5.2 Service-Oriented Activities

ETF Summer Colloquium

From August 19-24 ETF held its annual Summer Colloquium. In the reporting year there were a total of 29 participants, of which six non-students (21%), including professionally interested parties (see § 3.3.3 ETF Open University).

Study Days

ETF annually organizes a number of conferences and/or study days on current issues for churches, Christian organizations and other interested people. The purpose of these conferences is to support participants with their biblical and theological reflection on contemporary questions and issues in church and society. On May 11 a study day was held on the theme “Artificiële intelligentie: bedreigend of hoopgevend?” that is part of the ILSE research project on technology which aims to offer pastors tools when they encounter questions about the current development in the field of artificial intelligence. Lectures were delivered by Patrick Nullens, Henk Jochemsen and Jack Barentsen. There were 24 attendees.

Training Sessions

ETF regularly organizes training sessions for leaders of various denominations in Belgium. On November 22 a workshop was held for leaders of the denominations BEZ/ECV/VEG/WVP. Pieter Boersema and Bosco Bangura presented thematic lectures on migration and the church. There were 20 participants.

Other

ETF has a long-standing cooperation with Cranmer Hall, part of St John's College, Durham University. Within this cooperation, ETF and the Anglican Church in Belgium organize a two-week Mission Study Bloc and receive various ordinands as part of their training. From June

5.3 Leuven Center for Christian Studies (LCCS)

5.3.1 Algemeen

De ETF heeft het Leuven Center for Christian Studies (LCCS) opgericht om een deel van haar dienstverleningstaak duidelijker vorm te geven. Het LCCS is een ontmoetingsplek binnen een academische leergemeenschap dichtbij Brussel, het politieke hart van Europa, en faciliteert uitwisseling van kennis, ideeën en ervaringen. Op die manier streeft ze naar groei van mensen uit verschillende gemeenschappen (academie/onderwijs, kerk en maatschappij) verbonden in de missie van de ETF.

Concreet faciliteert het LCCS conferenties, kleine bijeenkomsten en studieverloven, met of zonder een bijdrage van de ETF als academische instelling. Het LCCS staat onder leiding van een hospitality manager en heeft qua faciliteiten de beschikking over 18 gastenkamers, 5 conferentieruimtes, 2 keukens, de kapel, de 5 leslokalen van de ETF, de refter en een bar/lounge en kan daarmee groepen tot 250 mensen ontvangen. Zo nodig maakt LCCS gebruik van faciliteiten van de KU Leuven. Het LCCS is aantrekkelijk door haar centrale, bereikbare ligging en de academische

verbondenheid met de ETF (inclusief de theologische bibliotheek van de ETF) en de nabije ligging van de KU Leuven met haar uitgebreide theologische bibliotheek. Op 1 november is Bianca Dujacquier als tijdelijke hospitality manager gestart.

5.3.2 Enkele belangrijke activiteiten

- Van 16 tot en met 18 januari vond een bestuursvergadering plaats van de European Evangelical Alliance (EEA).
- Op 16 februari vond de kinderwerkersdag van het EJV plaats.
- Van 25 tot en met 29 maart vond de jaarlijkse retraite plaats van de Zuid-Afrikaanse zendingen van de Nederduits Gereformeerde Kerk die in Europa actief zijn.
- Van 30 maart tot en met 12 april verbleef een groep Franssprekende Afrikaanse postdoctorale onderzoekers in het LCCS in het kader van het Langham Research Residency programma.
- Op 10 mei vierde de BEZ (nu: VIANOVA) haar honderdjarig bestaan.
- Op 18 mei vond een vergadering plaats van een ARPEE-commissie voor ziekenhuisaalmoezeniers.
- Een groep afgevaardigden van de Navigators uit heel Europa vertoefde van 3 tot en met 11 augustus op onze campus voor toerusting, gebed, plannen maken en ontmoeting en stak daarbij ook de handen uit de mouwen voor werkzaamheden aan het gebouw van de ETF.
- Op 21 september, 19 oktober, 16 november en 14 december organiseerde het EJV haar instructeurscursus.
- Een groep oud-studenten van het voormalige Bijbelinstituut België (BIB) hield op 12 oktober een alumnibijeenkomst.

- Evadoc vierde haar tienjarig bestaan met een studien- en ontmoetingsdag op 19 oktober.
- Op 23 november vond de toerustingsdag van de Evangelische Kerk Leuven plaats.
- Op 30 november vond de Global Leadership Summit plaats.
- Op 16 december vond de leiderschapsconferentie van de Evangelische Christengemeenten Vlaanderen (ECV) plaats.
- Regelmatig hebben onderzoekers en studenten in verband met een onderzoeks-/studieverblijf gebruik gemaakt van de faciliteiten van LCCS.

10-21, six ordinands stayed at the LCCS. Academic personnel of ETF also contributed to these study weeks.

In many areas ETF staff are able to use their academic expertise to serve the Church and society. In the recent past a number of Dutch Bible translations were published to which ETF staff contributed. Frequently they also contribute to commentary series, Bible commentaries, encyclopedias and dictionaries.

In addition to these services to printed and digital press, staff members regularly provide services to church and parachurch organizations, by speaking engagements, administrative expertise and Sunday preaching.

5.3 Leuven Center for Christian Studies (LCCS)

5.3.1 General

ETF has established the Leuven Center for Christian Studies (LCCS) to facilitate a more concrete fulfillment of part of its community service. LCCS is a meeting place within an academic learning community near to Brussels, the political heart of Europe, and facilitates the exchange of knowledge, ideas and experience. Thus it strives for developing human potential in different communities (academic/education, church and society) connected to the mission of ETF.

Specifically LCCS facilitates conferences, small meetings and sabbaticals, with or without a contribution from ETF as an academic institution. LCCS is led by a hospitality manager and has at its disposal as facilities 18 guestrooms, 5 conference rooms, 2 kitchens, a large chapel, the 5 classrooms of ETF, the dining hall and a lounge. With

that it can accommodate groups of up to 250 people. If necessary LCCS also uses facilities of KU Leuven. LCCS is attractive because of its central, accessible location, the academic connection with ETF (including the theological library of ETF), and the proximity of KU Leuven with its extensive theological library. On November 1 Bianca Dujacquier started as temporary hospitality manager.

5.3.2 Several Important Activities

- From January 16-18 the European Evangelical Alliance (EEA) had a board meeting.
- On February 16 the EJV Children's Workers' Day took place.
- From March 25-29 LCCS hosted the annual retreat of the South African missionaries of the Dutch Reformed Church in South Africa (NGK) who are active in Europe.
- From March 30 to April 12, a group of French-speaking African postdoctoral researchers stayed at the

LCCS as part of the Langham Research Residency program.

- On May 10, the BEM (now: VIANOVA) celebrated its centenary.
- On May 18, an ARPEE Commission for hospital chaplains had a meeting.
- A group of delegates of the Navigators from all over Europe visited our campus from August 3-11 for equipping, prayer, planning and meeting, and also rolled up their sleeves to work in the ETF building.
- On September 21, October 19, November 16 and December 14, the EJV organized its instructor course.
- A group of alumni of the former Belgian Bible Institute (BIB) held an alumni meeting on October 12.
- Evadoc celebrated its tenth anniversary with a study and encounter day on October 19.
- On November 23, the Evangelische Kerk Leuven had their equipping day.
- On November 30, the Global Leadership Summit took place.

- Verder huurt de Evangelische Kerk Leuven voor hun wekelijkse samenkomsten en andere activiteiten verschillende ruimtes van het LCCS. Verschillende ruimtes van de ETF worden eens per maand op zondagnamiddag verhuurd aan de Jerusalem Community uit Leuven voor hun gebedsbijeenkomsten.
- Het LCCS ondersteunde daarnaast nog tal van conferenties, studiedagen, en onderwijsactiviteiten die door de ETF en haar onderzoeksgroepen en -instituten (mede-) georganiseerd werden. Deze activiteiten worden elders in het jaarverslag vermeld.

5.4 Samenwerkingen

Instituut voor Bijbelse Vorming (IBV)

Het Instituut voor Bijbelse Vorming (IBV) biedt een driejarige, deeltijdse opleiding op hoger onderwijsniveau ten behoeve van kerkelijk werk of onderwijs. ETF faciliteert door het beschikbaar stellen van voorzieningen en docenten en andere staf van de ETF die vanuit hun expertise onder meer betrokken zijn bij de werking en ontwikkeling van het IBV. In oktober 2019 stonden er 48 studenten ingeschreven voor dit driejarige programma.

Evadoc

Het archief en documentatiecentrum van de protestantse en evangelische beweging, Evadoc, is opgericht door de Federale Synode en door de ETF. De ETF hecht belang aan het archiveren, vastleggen en documenteren van de ontwikkeling van het terrein dat tot deze beweging behoort. De oprichting van Evadoc is in goed overleg met KADOC tot stand gekomen en vanaf het begin is er een samenwerkingsovereenkomst tussen deze instellingen. De hoogleraren van de ETF die bestuurlijk betrokken zijn bij Evadoc participeren ook in de adviesraad van KADOC. In het jaarverslag van KADOC worden ook de activiteiten opgenomen die vanuit Evadoc georganiseerd zijn. Tijdens het verslagjaar vierde Evadoc haar tienjarig bestaan met een KADOC-seminarie op 17 oktober en een studie- en ontmoetingsdag op 19 oktober (zie § 4.7.3).

Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs (PEGO)

De ETF leidt ook op tot het behalen van het diploma van leraar, hetgeen in Vlaanderen kadert binnen het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs (PEGO). Met het comité PEGO is periodiek overleg over de ontwikkelingen op het domein van het godsdienstonderwijs. In dit kader is ook een basisvakkenpakket vastgelegd voor theologische vorming van (aspirant-)leerkrachten PEGO (zie § 3.3.2). De ETF wordt soms om advies gevraagd bij dossiers rond de beoordeling van elders behaalde diploma's.

- On December 16 the Evangelische Christengemeenten Vlaanderen (ECV) leadership conference took place.
- Researchers and students have regularly used the facilities of LCCS for a research/study stay.
- Furthermore, the Evangelische Kerk Leuven rents different rooms of LCCS for their weekly meetings and other activities. Several rooms of ETF are rented to the Jerusalem Community of Leuven once a month on Sunday afternoon for their prayer meetings.
- Additionally, LCCS provided logistical support for numerous conferences, seminars, as well as educational activities organized by ETF and its research groups and institutes. These activities are mentioned elsewhere in the annual report.

5.4 Collaborations

Instituut voor Bijbelse Vorming (IBV)

IBV [Institute for Biblical Formation] offers a three-year, part-time, higher education level training program to benefit church work and education. ETF facilitates by providing the facilities as well as teaching and administrative staff who participate in the operation and development of IBV according to their expertise. In October 2019 there were 48 students enrolled in this three-year program.

Evadoc

The archives and documentation center for the Protestant Evangelical movement, Evadoc, was established by the Federale Synode and ETF. ETF attaches importance

to archiving, recording and documenting the development of the field that belongs to this movement. Evadoc was established after close consultation with KADOC and from the beginning there has been a cooperation agreement between these institutions. Professors of ETF who are involved in the governance of Evadoc also participate in the advisory board of KADOC. The annual report of KADOC includes activities organized by Evadoc. During the reporting year, Evadoc celebrated its tenth anniversary with a KADOC seminar on October 17 and a study and encounter day on October 19 (see § 4.7.3).

Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs (PEGO)

ETF also provides training for a teacher's degree for religious education, in Flanders within PEGO [Protestant Evangelical Religious Education]. Periodically the PEGO committee is consulted on developments in the field of religious education. In this context, a basic curriculum has been established for theological training of (prospective) teachers in PEGO (see § 3.3.2). ETF is sometimes asked for advice concerning the assessment of diplomas attained elsewhere.

06

—
Personeel
Personnel

06

Personeel

6.1 Inleiding

De medewerkers van de ETF vormen het belangrijkste kapitaal van de instelling. Of het nu gaat om de uitvoering van de onderwijs- en onderzoeksopdracht of om de ondersteuning daarvan, de inzet van gemotiveerde werknemers speelt een cruciale rol bij de realisatie van de doelstellingen. In het verslagjaar had een lid van de directie te kampen met langdurige ziekte.

In de volgende paragrafen wordt respectievelijk ingegaan op het systeem van interne kwaliteitszorg (§ 6.2), de interne communicatie (§ 6.3), de werking van de directie (§ 6.4), de werking van het academisch personeel (§ 6.5) en de werking van het administratief en technisch personeel (§ 6.6).

6.2 Interne kwaliteitszorg

Om de kwaliteit op het gebied van de inzet van medewerkers te waarborgen is, evenals voorgaande jaren, met het residentieel academisch personeel een jaaropdracht overeengekomen en hebben ook de evaluaties van de voorgaande jaaropdrachten plaatsgevonden. Met het niet-residentieel academisch personeel wordt in de meeste gevallen gewerkt met een formele evaluatie na vijf jaar en een tussentijdse evaluatie na twee of drie jaar. Dit is vastgelegd in het kwaliteitshandboek van de ETF.

Bij het opstellen van de beoordelingen van het academisch personeel met een onderwijsstaak wordt onder meer gebruik gemaakt van de cursusevaluaties door de studenten.

De jaarlijkse evaluatiegesprekken over 2019 met het residentieel academisch personeel (AP) en het administratief en technisch personeel (ATP) zijn in het voorjaar van 2020 gepland.

Op het einde van academiejaar 2018-2019 is de jaarlijkse personeelsenquête gehouden die gebruikt wordt om de tevredenheid van werknemers en daarmee de werking van de ETF op het juiste peil te houden. Uit de resultaten komt een positief beeld naar voren. Men ervaart een positief, inspirerend en christelijk werkklimaat. Een hoog percentage ervaart het werken op de ETF als positief. De ETF kent bevolgen en betrokken medewerkers. De werkdruk

wordt, met name bij administratief en technisch personeel, als vrij hoog ervaren

Op 7 juni vond de jaarlijkse personeelsretraite met als thema “Relax (Rest Eat Laugh Admire Xplore)” plaats in de abdij van Tongerlo. Naast teambuildings- en ontspanningsactiviteiten werden de thema’s studentenwerving en alumni-beleid in kleine groepen besproken.

Tijdens het verslagjaar werd ook het arbeidsreglement aangepast.

6.3 Interne communicatie

Vier keer per jaar vindt een stafontmoeting plaats waarin de medewerkers geïnformeerd worden over het door het bestuur gevoerde beleid. Daarnaast houdt de directie iedere week op woensdag een korte bijeenkomst met het personeel, waarna het besprokene ook via een interne email gecommuniceerd wordt. In mei/juni wordt jaarlijks een retraite met directie en medewerkers gehouden.

In het voorjaar stelt de directie een jaarverslag op waarin de resultaten van het onderwijs, onderzoek en dienstverlening besproken worden. Tijdens de personeelsretraite van 7 juni is het jaarverslag van 2018 besproken.

6.4 Directie

In 2019 was de directie als volgt samengesteld: Jos de Kock (rector vanaf 23 september), Andreas Beck (rector/decaan tot 22 september, decaan vanaf 23 september), Jelle Creemers (vice-decaan onderwijs tot 22 september), Maria Verhoeff (vice-decaan onderzoek tot 22 september en vice-decaan vanaf 23 september), Gerson Veldhuizen (administratief directeur) en Jeroen Le Jeune (administratief directeur ad interim vanaf 1 augustus). De directie

06

Personnel

6.1 Introduction

The ETF staff is the most important asset of the institution. Whether it is about performing an educational or research assignment, or the support thereof, the commitment of motivated employees plays a crucial role in the realization of the mission of ETF. During the reporting year a member of the Executive Administration had to contend with long-term illness.

The following paragraphs deal successively with the system of internal quality control (§ 6.2), internal communication (§ 6.3), workings of the Executive Administration (§ 6.4), workings of Academic Personnel (§ 6.5) and workings of Administrative and Technical Personnel (§ 6.6).

6.2 Internal Quality Control

To guarantee and maintain quality of work and participation of personnel, yearly assignments were agreed on with all residential academic personnel, just as in previous years, and evaluations of the previous yearly assignments were held. Non-residential academic personnel are usually formally evaluated after five years, with a mid-term

evaluation after two or three years. These procedures are all recorded in the Quality Manual.

In the assessment of academic personnel with a teaching assignment, course evaluations completed by students are taken into account.

The annual evaluation meetings concerning 2019 with residential academic personnel (AP) and administrative and technical personnel (ATP) are scheduled for spring 2020.

At the end of the 2018-2019 academic year the annual personnel survey was held. It is used to keep the staff satisfaction level and consequently the good functioning of ETF up to mark. The results are positive. Staff experience a positive, inspirational and Christian working environment. A high percentage experiences working at ETF as positive. ETF has motivated and committed staff members. The work pressure, especially for administrative and technical staff, is perceived as quite high.

On 7 June the annual staff retreat took place at Tongerlo Abbey on the theme “Relax (Rest Eat Laugh Admire Xplore).” In addition to team building and recreational activities, the themes of student recruitment and alumni policy were discussed in small groups.

During the reporting year the employment regulations were also adapted.

6.3 Internal Communication

Four times a year, a staff meeting is held during which staff is informed about the policy carried out by the Board of Trustees. In addition, every week on Wednesday the Executive Administration holds a short meeting with the

staff, after which the topics discussed are communicated through an internal e-mail. In May/June, an annual retreat is held with the Executive Administration and staff.

In spring, the Executive Administration produces an annual report summarizing the results of education, research and services provided. During the staff retreat on June 7, the 2018 annual report was discussed.

6.4 Executive Administration

In 2019 the Executive Administration consisted of: Jos de Kock (Rector since September 23), Andreas Beck (Rector/Academic Dean until September 22, Academic Dean since September 23), Jelle Creemers (Academic Vice-Dean of Education until September 22), Maria Verhoeff (Academic Vice-Dean of Research until September 22 and Academic Vice-Dean since September 23), Gerson Veldhuizen (Administrative Director) and Jeroen Le Jeune (Acting Administrative Director since August 1). In principle, the executive administration meets weekly.

vergadert in principe wekelijks. Vanaf het academiejaar 2019-2020 participeert de vicedecaan met adviserende stem.

De raad van bestuur besloot tijdens haar vergadering op 11 april op advies van de faculteitsraad Jos de Kock aan te stellen als nieuwe rector met ingang van het academiejaar 2019-2020. Tijdens de vergadering van de raad van bestuur van 13 juni werd Andreas Beck op voorstel van de faculteitsraad herkozen tot decaan voor een termijn van drie jaar. Wegens ziekte was Gerson Veldhuizen in de eerste helft van het verslagjaar gedurende enkele maanden volledig in ziekteverlof en hervatte hij later deeltijds zijn werkzaamheden. Vanaf 1 augustus werd zijn functie daarom deeltijds waargenomen door Jeroen Le Jeune.

Tijdens de opening van het academiejaar 2019-2020 op 23 september vond de plechtige installatie van Jos de Kock als nieuw rector plaats en werd Andreas Beck bedankt voor het bekleden van de functie van rector in academiejaar 2018-2019.

6.5 Academisch personeel

Het academisch personeel (AP) is verdeeld over zes vakgroepen en wordt onderscheiden in de volgende categorieën: Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP), Assisterend Academisch Personeel (AAP) en Bijzonder Academisch Personeel (BAP).

Einde 2019 bestond het AP uit 28,2 vte (voltijds equivalenten), waarvan 10,95 vte ZAP, 2,2 vte AAP en 15,05 vte BAP.

De volgende paragrafen geven de cijfers van einde 2019 weer, alsook de belangrijkste wijzigingen die in het verslagjaar plaatsvonden.

6.5.1 Vakgroep Oude Testament

2,4 vte ZAP;
0,5 vte AAP.

- **Herbert Klement** is sinds 23 september met emeritaat.
- Per 23 september is **Koert van Bekkum** vakgroepvoorzitter.

6.5.2 Vakgroep Nieuwe Testament

3 vte ZAP (waarvan 1 vte ziekteverlof);
2,4 vte BAP.

- **Boris Paschke** is per 1 december bevorderd tot gashoofddocent.

6.5.3 Vakgroep Historische Theologie

1,7 vte ZAP;
1,5 vte AAP;
5 vte BAP.

- **Michaël Bauwens** is sinds 1 maart voor 0,1 vte als vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.
- De aanstelling van **Hélène Evers** is op 1 september gewijzigd naar gastdocent (BAP).
- De aanstelling van **Donald Fairbairn** is op 1 oktober gewijzigd naar gashoogleraar (BAP).
- **Aza Goudriaan** is op 1 september voor 0,2 vte als gashoogleraar aangesteld.
- Per 1 november werkt **Anne-Catherine Pardon** met een FWO-predocoraal mandaat en is haar aanstelling gewijzigd naar wetenschappelijk medewerker (BAP).
- **Dolf te Velde** is per 1 september bevorderd tot hoofddocent.
- **Antonie Vos** is sinds 23 september met emeritaat.
- **Takayuki Yagi** is sinds 1 oktober voor 0,5 vte als vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden (BAP).

From the 2019-2020 academic year the Vice Dean will participate in an advisory capacity.

During its meeting on April 11 the Board of Trustees, on a positive advice from the Faculty Council, decided to appoint Jos de Kock as the new rector from the start of the 2019-2020 academic year. At the meeting of the Board of Trustees on June 13, Andreas Beck was re-elected as Academic Dean for a term of three years as proposed by the Faculty Council. Due to illness, Gerson Veldhuizen was on full time sick leave for a few months in the first half of the reporting year and later resumed his activities on a part-time basis. From August 1, his position was therefore taken over on a part-time basis by Jeroen Le Jeune.

During the opening of the 2019-2020 academic year on September 23, Jos de Kock was installed as the new rector and Andreas Beck was thanked for taking on the function of rector during the 2018-2019 academic year.

6.5 Academic Personnel

The academic staff (AP) is divided into six departments and falls under the following categories: Independent Academic Personnel (IAP), Assistant Academic Personnel (AAP) and Special Academic Personnel (SAP).

At the end of 2019 the AP consisted of 28.2 fte (full time equivalents), of which 10.95 fte IAP, 2.2 fte AAP and 15.05 fte SAP.

The following paragraphs give the totals at the end of 2018, as well as the most important changes that took place during the year.

6.5.1 Department of Old Testament

2.4 fte IAP;
0.5 fte AAP.

- **Herbert Klement** retired and was accorded emeritus status on September 23.

- **Koert van Bekkum** was appointed chairman of the department effective September 23.

6.5.2 Department of New Testament

3 fte IAP (of which 1.0 fte sick leave);
2.4 fte SAP.

- **Boris Paschke** was promoted to guest associate professor from December 1.

6.5.3 Department of Historical Theology

1.7 fte IAP;
1.5 fte AAP;
5.0 fte SAP.

- **Michaël Bauwens** was appointed as affiliated researcher of the department with a workload of 0.1 fte effective March 1.
- The appointment of **Hélène Evers** changed to guest professor (rank: assistant professor) (SAP) on September 1.
- The appointment of **Donald Fairbairn** changed to guest professor (SAP) on October 1.
- **Aza Goudriaan** was appointed as guest professor with a workload of 0.2 fte on September 1.
- Since November 1 **Anne-Catherine Pardon** has a FWO PhD fellowship and her appointment was changed to junior researcher (BAP).
- **Dolf te Velde** was promoted to associate professor on September 1.
- **Antonie Vos** retired and was accorded emeritus status on September 23.
- **Takayuki Yagi** was appointed as affiliated researcher of the department with a workload of 0.5 fte effective October 1.

6.5.4 Vakgroep Systematische Theologie

2,2 vte ZAP;
3,3 vte BAP.

- **Emilio Di Somma** is sinds 1 juli voor 0,2 vte als vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.
- **Leslie Herrmann** is sinds 1 november voor 1,0 vte als wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.
- **Sanghoon Lee** is sinds 1 augustus voor 0,2 vte als vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.
- **Michael Northcott** is op 1 december voor 0,5 vte als gasthoogleraar aangesteld.
- De aanstelling van **Patrick Nullens** als gewoon hoogleraar is per 1 april verminderd naar 0,5 vte.
- **Steven van den Heuvel** werd op 1 juni voor 0,5 vte aangesteld tot docent (ZAP). Zijn aanstelling als doctor-assistent werd beëindigd.

6.5.5 Vakgroep Praktische Theologie

1,8 vte ZAP;
0,7 vte BAP.

- **Jos de Kock** werd op 1 september aangesteld tot hoogleraar (ZAP) voor 1,0 vte. Zijn aanstelling als gasthoofddocent werd beëindigd.
- De aanstelling van **René Erwich** is op 1 april gewijzigd naar gasthoofddocent (BAP).
- De aanstelling van **Helge Stadelmann** is op 1 september gewijzigd naar gasthoogleraar (BAP).

6.5.6 Vakgroep Godsdienstwetenschappen en Missiologie

0,85 vte ZAP;
0,2 vte AAP;
3,65 vte BAP.

- **Bosco Bangura** is sinds 17 januari voor 0,2 vte als vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden. Zijn aanstelling is per 1 juli gewijzigd naar wetenschappelijk medewerker en uitgebreid tot 1,0 vte. Dit betreft een gezamenlijke aanstelling met de PThU.
- De aanstelling van **Jelle Creemers** als hoofddocent werd per 1 oktober verminderd tot 0,25 vte en zijn FWO-postdoctoraal mandaat uitgebreid tot 0,75 vte. Zijn aanstelling als vicedecaan onderwijs is beëindigd per 22 september.
- **Georgia du Plessis** is sinds 1 februari voor 0,2 vte als vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.
- **Tatiana Kopaleishvili** is sinds 1 oktober voor 0,5 vte als vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de vakgroep verbonden.
- **Klaus Müller** is sinds 23 september met emeritaat.

6.5.7 Lerarenopleiding en didactische ondersteuning

Geen bijzonderheden te melden.

6.5.8 Pensioenleeftijd personeel

Gelet op art. 3.3.5.1 van het huishoudelijk reglement heeft de raad van bestuur aan de (gast)professoren Pieter Boersema, Jan Hoek, Hendrik Koorevaar, Creighton Marlowe, Helge Stadelmann, Evert van de Poll en Martin Webber, die in het academiejaar 2018-2019 de leeftijd van 65 jaar of hoger hebben bereikt, toelating verleend om activiteiten op het terrein van onderwijs, onderzoek of dienstverlening verder te zetten in het academiejaar 2019-2020 doorgaans binnen het kader van het bijzonder academisch personeel. In het geval van professor Koorevaar, die in het academiejaar 2018-2019 de leeftijd van 70 jaar of hoger heeft bereikt, werd deze toelating uitzonderlijk gegeven.

6.5.4 Department of Systematic Theology

2.2 fte IAP;
3.3 fte SAP.

- **Emilio Di Somma** was appointed as affiliated researcher of the department with a workload of 0.2 fte effective July 1.
- **Leslie Herrmann** was appointed as junior researcher of the department with a workload of 1.0 fte effective November 1.
- **Sanghoon Lee** was appointed as affiliated researcher of the department with a workload of 0.2 fte effective August 1.
- **Michael Northcott** was appointed as guest professor with a workload 0.5 fte on December 1.
- The appointment of **Patrick Nullens** as full professor has been reduced to 0.5 fte from April 1.
- **Steven van den Heuvel** was appointed assistant professor (IAP) for 0.5 fte on June 1. His appointment as postdoctoral researcher was concluded.

6.5.5 Department of Practical Theology

1.8 fte IAP;
0.7 fte SAP.

- **Jos de Kock** was appointed as professor (IAP) with a workload of 1.0 fte effective September 1. His appointment as guest professor (rank: associate professor) was terminated.
- The appointment of **René Erwich** changed to guest professor (rank: associate professor) (SAP) on April 1.
- The appointment of **Helge Stadelmann** changed to guest professor (SAP) on September 1.

6.5.6 Department of Religious Studies and Missiology

0.85 fte IAP;
0.2 fte AAP;
3.65 fte SAP.

- **Bosco Bangura** was appointed as affiliated researcher of the department with a workload of 0.2 fte effective January 17. His appointment changed to senior researcher and was increased to 1.0 fte on July 1. This is a joint appointment with PThU.
- The appointment of **Jelle Creemers** as associate professor was reduced to 0.25 fte on October 1 and his FWO postdoctoral fellowship was increased to 0.75 fte. His appointment as Academic Vice-Dean of Education ended on September 22.
- **Georgia du Plessis** was appointed as affiliated researcher of the department with a workload of 0.2 fte effective February 1.
- **Tatiana Kopaleishvili** was appointed as affiliated researcher of the department with a workload of 0.5 fte effective October 1.
- **Klaus Müller** retired and was accorded emeritus status on September 23.

6.5.7 Teacher Training and Didactical Support

There are no changes in staff to report.

6.5.8 Retirement Age of Personnel

In accordance with article 3.3.5.1 of ETF's Internal Regulations, the Board of Trustees has allowed the (guest) professors Pieter Boersema, Jan Hoek, Hendrik Koorevaar, Creighton Marlowe, Helge Stadelmann, Evert van de Poll and Martin Webber, who in the course of the 2018-2019 academic year reached the age of 65 or older, to continue

6.6 Administratief en technisch personeel

Periodiek is er een overleg met het administratief en technisch personeel (ATP). In het verslagjaar zijn er enkele wijzigingen geweest binnen het ATP.

- **Corike Baan** is sinds 1 augustus vrijwilliger op de receptie.
- **Paul de Pender** is op 1 september gestart als assistent-boekhouder.
- **Bianca Dujacquier** is op 24 januari gestopt als assistent-boekhouder ter vervanging van Astrid Ooms die vanaf 28 januari terugkeerde uit bevallingsverlof en heeft van 9 augustus tot en met 20 september de afdeling kort ondersteund. Op 1 november is Bianca Dujacquier gestart als tijdelijk hospitality manager.
- **Jeroen Kamphorst** heeft per 21 januari zijn werkzaamheden als onderhoudsverantwoordelijke beëindigd.
- **Petra Laagland Winder** heeft per 22 november haar werkzaamheden als hospitality manager beëindigd.
- **Guy Matthieu** is op 7 februari gestart als vrijwilliger bij de bibliotheek.
- **Astrid Ooms** heeft per 31 juli haar werkzaamheden als assistent-boekhouder beëindigd.
- **Christine Ouwehand** is per 30 juni gestopt als vrijwilliger op de receptie.
- **Laura Roman** werkt sinds 3 september als vrijwilliger PR.
- **Mirjam Vantieghem** is op 23 september gestart als bibliotheekconsulent.
- **Sanne van Dijk** werkte van 7 januari tot en met 22 november als tijdelijke beleidsmatige ondersteuning van de directie.
- **Liesbet Van Gysegem** is op 2 januari aangesteld als bibliothecaris.

Verder heeft de ETF verschillende jobstudenten in dienst voor onder andere de receptie en schoonmaakwerkzaamheden.

De ETF heeft nog enkele (vrijwilligers)vacatures openstaan.

6.7 Diversiteit

In het verslagjaar had 59 van de 79 personeelsleden (incl. vrijwilligers) een niet-Belgische nationaliteit. De vijf meest voorkomende niet-Belgische nationaliteiten zijn Nederlands, Duits, Amerikaans, Zuid-Afrikaans, Oekraïens. Het academisch personeel kent een hoger aandeel niet-Belgen dan het administratief en technisch personeel. Bijna een op vijf academische personeelsleden is vrouw. De man-vrouwverhouding bij het administratief en technisch personeel is ongeveer gelijk.

their activities in the areas of education, research or service in the 2019-2020 academic year usually within the context of Special Academic Personnel. In the case of professor Koorevaar who reached the age of 70 or older in the 2018-2019 academic year, special permission was given to continue.

6.6 Administrative and Technical Personnel

Periodically there is consultation with the administrative and technical personnel (ATP). In the reporting year there have been several changes within the ATP.

- **Corike Baan** started as a volunteer at the reception on August 1.
- **Paul de Pender** started as assistant bookkeeper on September 1.
- **Bianca Dujacquier** finished her job as assistant bookkeeper on January 24 after replacing Astrid Ooms who returned from maternity leave on January 28, and returned to briefly support the department from August 9 to September 20. On November 1 Bianca Dujacquier started as temporary hospitality manager.
- **Jeroen Kamphorst** resigned as maintenance manager on January 21.

- **Petra Laagland Winder** resigned as hospitality manager on November 22.
- **Guy Matthieu** started as a volunteer in the library on February 7.
- **Astrid Ooms** resigned as assistant bookkeeper on July 31.
- **Christine Ouwehand** ended her work as a volunteer at the reception on June 30.
- **Laura Roman** has been working as a PR volunteer since September 3.
- **Mirjam Vantieghem** started as library consultant on September 23.
- **Sanne van Dijk** worked as a temporary policy advisor to the Executive Administration from January 7 until November 22.
- **Liesbet Van Gysegem** started as librarian on January 2.

ETF also employs various student workers for, among other things, the reception and cleaning activities.

ETF has a few open vacancies (for volunteers).

6.7 Diversity

In the reporting year, 59 of the 79 staff members (including volunteers) had a non-Belgian nationality. The five most common non-Belgian nationalities are Dutch, German, American, South African, and Ukrainian. The academic staff has a higher percentage of non-Belgians than the administrative and technical staff. Almost one in five academic staff members is female. The male-female ratio of the administrative and technical staff is approximately equal.

07

—
Voorzieningen
Facilities

7.1 Inleiding

De ETF bevindt zich in Heverlee, een deelgemeente van Leuven. De campus van de ETF met studentenkamers, appartementen, gastenkamers, kapel en refter was voorheen een Franstalig Jezuïetenseminarie (zie § 7.2). De later aangebouwde boekentoren van de Jezuïeten, die werd gebruikt als bibliotheek, functioneert nu als academisch centrum.

De ETF vindt het belangrijk dat de studenten in een omgeving studeren waar ze gestimuleerd worden in hun studie en persoonlijke ontwikkeling. De ETF is een relatief kleine onderwijsinstelling en biedt binnen de bestaande mogelijkheden een bescheiden aanbod van ondersteunende diensten. De instelling heeft een campus met woongelegenheden voor studenten en creëert gemeenschapsvorming binnen haar muren vanuit een christelijke identiteit.

In de volgende paragrafen wordt respectievelijk ingegaan op de infrastructuur (§ 7.2), de begeleiding (§ 7.3), de studentenactiviteiten (§ 7.4), de communicatie (§ 7.5) en de automatisering (§ 7.6).

7.2 Infrastructuur

7.2.1 Huisvesting

In het academisch centrum heeft de ETF op de begane grond zes leslokalen en collegezalen, met variërend ruimte voor acht tot zestig personen. De kantoren van de medewerkers bevinden zich in het academisch centrum op de vierde en vijfde verdieping. Er zijn 26 werkplekken beschikbaar voor het academisch personeel en 20 werkplekken voor het administratief en technisch personeel. De bibliotheek, gevestigd in het academisch gebouw, beschikt over vijf werkplekken voor personeel. Tussen het academisch gebouw en het voormalig seminariegebouw bevindt zich de inkom en de receptie.

In het voormalig seminariegebouw heeft de ETF de beschikking over een kapel die ruimte biedt aan 250 personen. Er is een refter op de eerste verdieping voor

grote ontmoetingen als recepties en diners. Daarnaast is een grote studentenkeuken aanwezig.

De ETF heeft op haar campus in het voormalig seminariegebouw een peda met bijna zestig woonverblijven, variërend van eenvoudig ingerichte kamers tot studio's met keuken en sanitair die geschikt zijn voor dubbele bewoning. Prijzen variëren van € 3.020 tot € 6.360 per jaar. In de huurprijs zijn enkele collectieve voorzieningen inbegrepen.

Eind 2019 telde de campus 65 bewoners. De ETF bereikte hiermee een bezettingsgraad van nagenoeg honderd procent. Voor de studentenkamers wordt geen subsidie ontvangen; het betreft dus niet-betoelagde verhuur. Toch ligt de huur voor een studentenkamer onder de gemiddelde marktprijs in Leuven.

Omdat de ETF veel internationale activiteiten organiseert en huisvest, is het belangrijk om buitenlandse gastdocenten en studenten die in het kader van een Erasmus+ uitwisseling op de campus verblijven, te kunnen ontvangen. Hiervoor stelt de ETF 18 permanente gastenkamers met keukenvoorziening ter beschikking onder de naam van het Leuven Center for Christian Studies (LCCS). Hetzelfde geldt voor vijf conferentieruimtes en twee keukens.

Verder heeft de ETF studieruimtes, een gebedskapel, een bar/lounge voor studenten en een ontspanningsruimte voor de staf. Enkele kantoren in het gebouw worden verhuurd aan organisaties als het Evangelisch Jeugdverbond (EJV) en ABC Ministries. De ETF heeft een conciërge in dienst die het beheer doet van de gebouwen en het verhuur van de peda.

In 2019 zijn er enkele investeringen gedaan in infrastructuurele voorzieningen.

07

Facilities

7.1 Introduction

The ETF campus is located in Heverlee, a district of Leuven. The ETF campus with its student rooms, apartments, guestrooms, chapel, and dining hall, formerly housed a French-speaking Jesuit seminary (see § 7.2). The 'book tower' built later by the Jesuits and then used as a library, now functions as the academic center.

For ETF it is of vital importance that students study in an environment where they are stimulated in both their academic and personal development. ETF is a relatively small institution and within the existing possibilities it offers a modest range of support services. ETF has a campus with housing for students and fosters community building within its walls from a Christian identity.

The following sections will discuss the infrastructure (§ 7.2), guidance (§ 7.3), student activities (§ 7.4), communication (§ 7.5) and automation (§ 7.6).

7.2 Infrastructure

7.2.1 Housing

In the academic center, on the ground floor, ETF has six lecture and seminar rooms, varying in capacity from eight to sixty persons. Offices of staff are in the academic building on the fourth and fifth floors. 26 workstations are available

for academic personnel and 20 workstations for administrative and technical personnel. The library, located in the academic building, has five workstations for personnel. The main entrance and the reception are located between the academic building and the former seminary building.

In the former seminary building ETF has a chapel that can accommodate up to 250 people. A dining hall on the ground floor can accommodate large groups for receptions and dinners. Next to the dining hall is a large student kitchen.

In the former seminary building ETF provides student accommodation with sixty rooms that vary from furnished single rooms to large studios, suitable for two people, with private kitchen and bathroom facilities. Rental prices vary from € 3,020 to € 6,360 for the year. Included in this price are some communal commodities.

At the end of 2019 the campus housed 65 people. ETF thus reached an occupancy rate of nearly 100%. ETF receives no government support for student rooms, so rental prices are not subsidized. However rent for a student room at ETF is lower than the average price on the rental market in Leuven.

Since ETF organizes and hosts many international events, it is important for it to be able to provide accommodations for foreign guest lecturers and students who come through the Erasmus exchange program. For this purpose, ETF has 18 guestrooms with a fully equipped communal kitchen permanently available through the Leuven Center for Christian Studies (LCCS). The same applies to the five conference rooms and two kitchens.

ETF also has study areas, a prayer chapel, a student lounge and a recreation room for staff. Some offices in

7.2.2 Bibliotheek

De academische bibliotheek met protestants-evangelische focus beschikt over een groeiende collectie van bijna 100.000 titels. Dankzij het jaarlijks budget en schenkingen konden in 2019 2.416 boeken worden toegevoegd aan de collectie. Materialen worden geclassificeerd volgens de Library of Congress Classification. Momenteel legt zich de bibliotheek toe op de verdere uitbouw van het digitale aanbod.

De ETF is geabonneerd op online databanken zoals ProQuest Religion, EBSCO (Religion and Philosophy Collection) en ATLA Serials. Deze online abonnementen

zijn 24 uur per dag beschikbaar. Studenten en docenten maken frequent gebruik van dit aanbod.

De ETF-bibliotheek biedt draadloos internet, scan-, print- en kopieerfaciliteiten, maar bovenal rust en ruimte om te studeren. Gebruikersvriendelijke software biedt toegang tot een online openbare catalogus beschikbaar via library.etf.edu. Sinds september 2019 beschikt de bibliotheek ook over een self-checkout systeem waardoor gebruikers tijdens de openingsuren ook boeken kunnen inleveren en meenemen wanneer de balie onbemand is.

De studenten en personeelsleden van de ETF krijgen automatisch een bibliotheekkaart. Ook bezoekers kunnen gebruikmaken van de faciliteiten, na registratie en betaling van een jaarbijdrage van € 7. ETF-alumni kunnen gratis een bibliotheekkaart aanvragen. Gebruikers kunnen de bibliotheek ook volgen via Facebook en Twitter en een maandelijkse nieuwsbrief.

De bibliotheek wordt grotendeels door studenten opgehouden, onder supervisie van de bibliothecaresse.

Drie toegewijde vrijwilligers werken wekelijks minimaal één dag in de bibliotheek. Het is dankzij de hulp van vrijwilligers, zoals studenten, mensen uit kerkelijke gemeenschappen en zendelingen, dat de bibliotheek goed kan functioneren.

Studenten en staf van de ETF kunnen gratis een lidmaatschap van de KU Leuven bibliotheken aanvragen en worden aangemoedigd om gebruik te maken van de Maurits Sabbebibliotheek van de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven. Dit lidmaatschap geeft tevens toegang tot de centrale bibliotheek en andere relevante vakbibliotheken van de KU Leuven, zoals die van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte.

7.3 Begeleiding

7.3.1 Gemeenschapsvorming

De ETF wil bewust aandacht schenken aan de persoonlijke en geestelijke ontwikkeling van de studenten in relatie tot hun omgeving. Daarom houdt de ETF wekelijks een viering in de kapel waarbij staf en studenten betrokken zijn en aansluitend een gemeenschappelijke maaltijd. Voor studenten en staf zijn er elke week gezamenlijke momenten voor mededelingen en is er dagelijks een gezamenlijke koffiepauze.

De werkgroep spiritualiteit reikt handvatten en kaders aan om de onderlinge verbondenheid en geestelijke groei van zowel studenten als personeel te bevorderen. Rond de vastentijd en advent zijn extra activiteiten georganiseerd. Periodiek worden de activiteiten van de werkgroep geëvalueerd.

Op 24 april was er een paaskapeldienst gecombineerd met een lunch voor alle staf, studenten en peda-bewoners. 29 mei werd een barbecue georganiseerd voor studenten en staf ter bevordering van de onderlinge contacten. 18 december vond de jaarlijkse gezamenlijke kerstviering plaats.

André Le Roux en Anne-Catherine Pardon functioneren als studentenpastors. Anne-Catherine Pardon was verantwoordelijk voor de wekelijkse kapelvieringen en heeft dit aan het eind van het verslagjaar overgedragen aan Leslie Herrmann. Jacobus (Kobus) Kok is het aanspreekpunt voor het kringwerk en het mentoraat.

Nadrukkelijk wordt gesteld dat de student zelf verantwoordelijk blijft voor zijn persoonlijke en geestelijke ontwikkeling. De student wordt bovendien aangemoedigd deel te

the building are rented out to organizations such as the Evangelisch Jeugdverbond (EJV) and ABC Ministries. ETF employs a concierge who manages the buildings and rental of student accommodations.

In 2019 some investments were made in infrastructure.

7.2.2 Library

ETF's academic library contains a growing collection of nearly 100,000 titles, with a Protestant Evangelical focus. Thanks to both the annual budget and donations 2,416 books were added to the collection in 2019. Materials are classified according to the Library of Congress classification system. The library is currently concentrating on expanding the digital collection.

ETF has subscriptions to online databases such as ProQuest Religion, EBSCO (Religion and Philosophy Collection) and ATLA Serials. These online subscriptions are available to students and lecturers 24 hours a day. Students and teachers frequently use this service.

The ETF library offers wireless internet as well as scanning, printing and copying facilities, but above all a quiet study space. User-friendly software provides access to an online public access catalog, available at library.etf.edu. Since September 2019, the library also has a self-checkout system, allowing users to return and check out books during opening hours, also when the circulation desk is not staffed.

ETF students and staff automatically receive a library card. Visitors can also use the facilities after registration and payment of an annual fee of €7. ETF alumni can apply for a free library card. Users can also follow the library through Facebook and Twitter, along with a monthly newsletter.

The library is primarily kept open by students, with the supervision of the librarian.

Three dedicated volunteers work at least one day a week in the library. It is through the help of volunteers, including students, people from church communities and missionaries that the library is able to function well.

ETF students and staff can apply for free membership in KU Leuven libraries and they are encouraged to use the Maurits Sabbe library of the Faculty of Theology and Religious Studies. This will also give them access to the Central Library as well as other relevant faculty-specific libraries of KU Leuven, including the Institute for Philosophy.

7.3 Guidance

7.3.1 Community Building

ETF purposely pays attention to the personal and spiritual development of students in relation to their environment. For this reason ETF holds a weekly service in the chapel, involving staff and students, followed by a communal meal. Each week there are shared times for announcements as well as a daily joint coffee break for students and staff.

The committee on spirituality sets a framework and provides tools for staff and students to encourage fellowship and spiritual growth. At the times of Lent and Advent extra activities were organized. Periodically, the activities of the committee are evaluated.

On April 24 an Easter chapel service combined with a luncheon for all staff, students and campus residents was organized. On May 29 a barbecue was organized for

students and staff to promote mutual relationships. On December 18 the annual Christmas celebration for staff and students took place.

André Le Roux and Anne-Catherine Pardon function as student pastors. Anne-Catherine Pardon had also been responsible for coordinating weekly chapel services and passed this responsibility on to Leslie Herrmann at the end of the reporting year. Jacobus (Kobus) Kok is the contact person for small groups and mentoring.

It is strongly emphasized that each student remains responsible for his or her own personal and spiritual growth. Students are also encouraged to participate in activities and groups, both inside and outside of ETF, which can contribute to personal and spiritual growth.

nemen aan activiteiten en groepen, binnen en buiten de ETF, die een bijdrage kunnen leveren aan persoonlijke en geestelijke groei.

7.3.2 Studiebegeleiding

De studiebegeleiding vindt voornamelijk plaats in de vorm van mentoraat en zogenoemde kringen. Tijdens het verslagjaar kregen alle voltijdse eerstejaars bachelorstudenten een mentor aangewezen, die zowel klassikaal als individueel met hen samenkwam. Daarnaast konden de tweede- en derdejaars bachelorstudenten zich inschrijven voor mentoraat op vrijwillige basis. Voor de masterstudenten geldt hetzelfde systeem van vrijwillige inschrijvingen. Naast deze studiegerichte benadering worden masterstudenten aangemoedigd om zelf kleine groepjes te vormen, vergelijkbaar met de kringen van de bachelorstudenten.

Uit bevestigingen van studenten blijkt dat een groot deel van de studenten positief is over de studiebegeleiding. Bovendien zijn de studentenraad en het academisch secretariaat goed bereikbaar als er zich probleemsituaties zouden voordoen. Ook de bereikbaarheid van de docenten is over het algemeen genomen ruim voldoende. Studenten die psychosociale begeleiding nodig hebben, kunnen terecht bij het studentenpastoraat of worden doorverwezen naar gepaste hulpverlening.

7.3.3 Begeleiding van de instroom

De aanmeldingsprocedure is een goed bruikbaar instrument om de motivatie en verwachtingen van aankomende studenten te vergelijken met het aanbod van de beschikbare onderwijsprogramma's. Zodoende kan de uitval in het eerste studiejaar van de bacheloropleiding aanzienlijk worden beperkt. In het academiejaar 2018-2019 betrof het in het eerste studiejaar van het voltijds programma één

uitvaller. In het ETF Open University (deeltijds) bachelorprogramma was er ook één uitvaller in het eerste jaar.

Ook de instroom van masterstudenten die elders een bachelorsdiploma hebben gehaald, wordt begeleid. Voor hen is er, net als voor de eerstejaarsstudenten, een introductie van gebouwen, opleiding, diensten en de stad. Er was in het eerste masterjaar in het academiejaar 2018-2019 zowel in het voltijds programma als in het ETF Open University (deeltijds) masterprogramma geen uitvaller.

7.3.4 Ombudsfunctionaris

Aan de ETF zijn er drie ombudsfunctionarissen aangesteld (een voor de bachelor, een voor de master en een voor het doctoraat) die de belangen van de individuele studenten verdedigen. Voorafgaand aan de examens wordt steeds bekendgemaakt hoe de ombudsfunctionaris te bereiken is.

In 2019 hebben de ombudsfunctionarissen alle klachten door bemiddeling kunnen oplossen. Er is geen gebruik gemaakt van externe beroepsmogelijkheden.

7.4 Studentenactiviteiten

7.4.1 Studentenraad

De studentenraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden. Er is in 2019 viermaal overleg geweest tussen de directie, onderwijsadministratie en de studentenraad. De studentenraad is lid van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). De studentenraad organiseerde op 28 november samen met de vakgroep Praktische Theologie een pastorale trainingdag.

7.4.2 Studentenvereniging

In 2011 is de studentenvereniging PAAP (Per Aspera Ad Perfectiora) opgericht. De faculteit stelt een ruimte beschikbaar aan de studenten om de activiteiten te kunnen laten plaatsvinden. In 2019 zijn er door PAAP en de werkgroep spiritualiteit vier spiritualiteitsavonden georganiseerd. Op 8 mei vond het jaarlijkse PAAP-symposium plaats. Het thema was "Omzien naar elkaar" en de sprekers waren Peter van de Kamp, Eveline van Staalduine-Sulman, Eleonora Hof en Jesse de Haan. De studenten hebben opnieuw een bestuur gekozen dat jaarlijks vernieuwd wordt en door de ETF zijn een aantal materiële randvoorwaarden gecreëerd.

7.3.2 Study Guidance

Study support is largely expressed through mentoring and small groups. During the reporting year all full-time first year Bachelor's students were assigned a mentor, who met with them both as a group and individually. The first year Bachelor's students were also divided into small groups led by a member of the independent academic personnel or the assistant academic personnel. Additionally second and third year Bachelor's students can sign up voluntarily for mentoring. The voluntary sign up also applies to Master's students. Apart from this study focused approach, Master's students are encouraged to form their own small groups, similar to the Bachelor small groups.

Surveys of students show that many students are positive about study guidance. In addition, the Student Council and the Academic Secretariat are readily accessible if problem situations arise. Accessibility of the teachers is generally ample. Students who require psychosocial support can contact the student pastors or be referred to appropriate counseling.

7.3.3 Enrollment Guidance

The application procedure is a useful method to compare motivation and expectations of prospective students with the range of available educational programs. Thus, the dropout rate during the first year of the Bachelor's program can be reduced substantially. In the 2018-2019 academic year one first year student dropped out of the full-time residential program. The ETF Open University (part-time) Bachelor's program also had one dropout in the first year.

Enrollment of Master's students who have obtained a Bachelor's degree elsewhere is also supervised. For these students, as is the case for first year students, an

introduction to the building, program, services and the city is offered. There were no dropouts in the first year of the full-time residential Master's program or in the ETF Open University (part-time) Master's program during the 2018-2019 academic year.

7.3.4 Ombuds Service

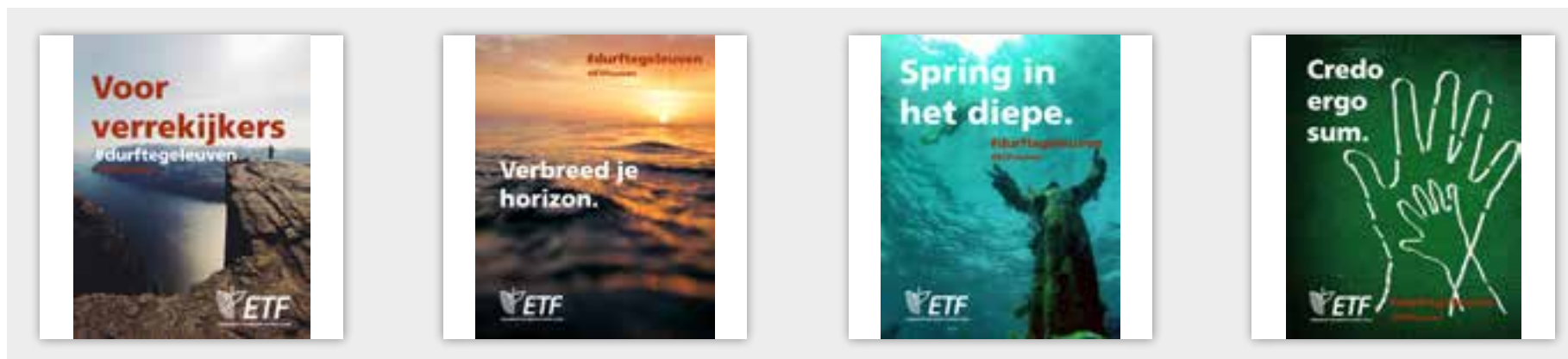
At ETF three ombudspersons are appointed (one for the Bachelor's, one for the Master's and one for the Doctoral programs) as mediator between individual examiners and individual students. Prior to the examinations it is always clearly announced how the ombudspersons can be reached.

In 2019 ombudspersons were able to solve all complaints through mediation. No external appeals were required.

7.4 Student Activities

7.4.1 Student Council

The Student Council consists of a minimum of eight and a maximum of twelve members. In 2019 four meetings between the Executive Administration, Academic Secretariat and the Student Council were held. The Student Council is a member of the National Union of Students in Flanders-Belgium (VWS). On November 28 the Student

7.4.3 Introductieweekend

Het jaarlijkse introductieweekend voor nieuwe studenten bachelor en master werd van 21-23 september gehouden. Het introductieweekend voor de eerstejaarsstudenten van de bachelor werd georganiseerd door tweedejaars en derdejaars bachelorstudenten. Het introductieweekend voor de nieuwe masterstudenten werd georganiseerd door tweedejaars masterstudenten.

7.4.4 Jongerenactiviteiten

De ETF vindt het belangrijk dat de studenten in aanraking komen met jongeren in Vlaanderen. Voor elke student van de bachelorsopleiding is er daarom in samenwerking met het Evangelisch Jeugdverbond (EJV) een activiteit die betrekking heeft op jongeren. De activiteiten betreffen het schrijven van artikelen over de geloofspraktijk voor de website van het EJV, het geven van een workshop op de EJV-jongerendag en pastorale ondersteuning op deze jongerendag.

7.5 Marketing en communicatie

De ETF stuurt regelmatig nieuwsbrieven naar haar achterban, onder wie vele alumni, die voor een belangrijk deel bijdraagt aan de financiële kaders van de instelling. Ook stond de ETF-stand bij allerlei (jongeren)activiteiten in Vlaanderen en Nederland. Verder is de ETF actief aanwezig op sociale media. Zo was er o.a. een instagramcampagne tijdens de paasvakantie.

De ETF is via tientallen persartikels in de Vlaamse en Nederlandse pers zichtbaar geweest.

Een fondswerver is ingehuurd voor het werven van donaties voor studiebeurzen voor internationale studenten en het verduurzamen van de gebouwen. Deze wordt mede gefinancierd door de stichting Agaton Ergon.

In 2019 zijn er twee overleggen geweest met een werkgroep bestaande uit staf, deeltijdstudenten en alumni. De focus van de overleggen is om het netwerk van (financieel) betrokken studenten en alumni te vergroten.

Jelle Creemers en Veerle Groeneveld hebben van 20 tot en met 22 november via een Erasmus+-uitwisseling de University of Helsinki bezocht in functie van vergelijking van studentenwerving en communicatiestrategieën.

7.6 Automatisering

De ETF heeft 46 werkplekken met bijbehorende computeruitrusting. Daarnaast zijn er een aantal servers operationeel voor o.a. mailverkeer, bibliotheekbeheer, digitale leeromgeving, studentenadministratie en bestandsopslag. Draadloze internettoegang is aanwezig op de gehele campus. Het netwerk is beveiligd tegen risico's. In 2019 heeft de ETF verdere maatregelen genomen rondom de nieuwe Europese privacywetgeving General Data Protection Management (GDPR) die op 25 mei 2018 in voege getreden is. De digitale leeromgeving is gebaseerd op Chamilo Learning Management System. Koha, een open source geïntegreerd bibliotheekstelsel, wordt ingezet voor het beheer van de bibliotheekcatalogus. Verder heeft de ETF mobile-video-conference-functionaliteit die onder andere wordt ingezet voor afstandsonderwijs.

Council together with the Department of Practical Theology organized a pastoral training day.

7.4.2 Student Association

In 2011 the student association PAAP (Per Aspera Ad Perfectiora) was established. ETF has made a large room available for students to hold their activities. In 2019 PAAP and the committee on spirituality organized four evening gatherings. On May 8 the annual PAAP symposium took place on the theme "Looking after each other." Speakers were Peter van de Kamp, Eveline van Staalduine-Sulman, Eleonora Hof and Jesse de Haan. Students once again elected a steering committee renewed annually. ETF provided supplies and meeting facilities.

7.4.3 Introductory Weekend

The yearly introductory weekend for new Bachelor's and Master's students was held on September 21-23. The weekend for first year Bachelor's students was organized by second and third year students. The weekend for new Master's students was organized by second year Master's students.

7.4.4 Youth Activities

For ETF it is important that students have contact with youth in Flanders. Thus, for each student of the Bachelor's

program there is an activity, in cooperation with the Evangelisch Jeugdverbond (EJV), which relates to young people. These activities involve writing articles on religious practice for the EJV website, giving a workshop or providing pastoral support on the EJV youth day.

7.5 Marketing and Communication

ETF regularly sends newsletters to its support base, including many alumni, who make an important contribution to the financial framework of the institution. The ETF booth was once again present at all kinds of (youth) activities in Flanders and the Netherlands. Furthermore, ETF is actively present on social media. For example, there was an instagram campaign during the Easter holidays.

ETF was visible through dozens of press articles in the Flemish and Dutch press.

A fundraiser has been hired to raise donations for scholarships for international students and sustainability of the buildings. This is partly financed by the foundation Agaton Ergon.

In 2019 there were two consultations with a working group consisting of staff, part-time students and alumni. The focus of these consultations is to expand the network of (financially) involved students and alumni.

Jelle Creemers and Veerle Groeneveld visited the University of Helsinki from November 20-22 under funding from Erasmus+ for benchmarking of student recruitment and communication strategies.

7.6 Automation

ETF has approximately 46 workstations with the necessary computer equipment. In addition, a number of servers are operational for e-mail traffic, library management, digital learning environment, student administration and file storage. Wireless internet access is available throughout the campus. The network is protected against threats. In 2019 ETF took further measures concerning the new European privacy legislation General Data Protection Management (GDPR) which became effective on May 25, 2018. The digital learning environment is based on the Chamilo Learning Management System. Koha, an open source integrated library system, is used to manage the library catalogue. ETF also has mobile video conferencing functionality that is used for distance learning among other things.

08

—
Financiën
Finances

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de cijfers gepresenteerd over het boekjaar dat loopt van 1 januari tot en met 31 december 2019. Deze cijfers zijn gecontroleerd door de bedrijfsrevisor. De goedkeurende verklaring van de bedrijfsrevisor is opgenomen als bijlage 1 in dit jaarverslag. In de volgende paragrafen komen achtereenvolgens de resultatenrekening (§ 8.2), de balans (§ 8.3), en de financiering (§ 8.4) aan de orde.

8.2 Resultatenrekening

RESULTATENBEREKENING 2019	EURO
Bedrijfsopbrengsten	2.085.805
Omzet	1.437.538
Overheidstoelagen en subsidies	809.451
Studiegelden	271.540
Huisvesting peda	219.831
Vergoeding gebruik lokalen	27.540
Conferenties	66.153
Boeken en cursusmaterialen	43.023
Giften en legaten	289.526
Giften België	36.626
Giften Nederland	126.086
Giften Europa / USA	36.814
Bestemde giften / Legaten	90.000
Vierde geldstroom	358.741
Schenkeningen onderzoeksprojecten	358.741
Financiële opbrengsten	5.246
TOTAAL OPBRENGSTEN	2.091.051
Bedrijfskosten	2.070.802
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	13.547
Diensten en diversen	561.882
Bezoldigingen, soc. lasten, pensioenen	1.260.572
Afschrijvingen op opricht., vaste activa	195.950
Waardevermind. voorraden, bestell., enz.	-588
Voorzieningen risico's en kosten	31.403
Andere bedrijfskosten	8.036
Financiële kosten	3.762
Uitzonderlijke kosten	89
TOTAAL KOSTEN	2.074.653
RESULTAAT	16.398

08

Finances

8.1 Introduction

In this chapter figures are presented for the financial year that runs from January 1 to December 31, 2019. These figures have been audited. The approved report of the auditor is included in the appendix of this annual report. The following sections include an overview of the revenue and expenditures (§ 8.2), the balance sheet (§ 8.3), and funding (§ 8.4).

8.2 Statement of Revenue and Expenditures

REVENUE AND EXPENDITURE 2019	EURO	DOLLAR
Revenue	2,085,805	2,334,726
Turnover	1,437,538	1,609,095
Government Subsidies	809,451	906,051
Tuition Fees	271,540	303,946
Accommodation Fees	219,831	246,066
Room Hire	27,540	30,827
Conference Fees	66,153	74,048
Books and Other Course Materials	43,023	48,157
Gifts and Donations	289,526	324,078
Gifts from Belgium	36,626	40,997
Gifts from the Netherlands	126,086	141,133
Gifts from Europe and USA	36,814	41,207
Designated Gifts / Legacies	90,000	100,741
Fourth Stream of Funds	358,741	401,553
Donations for Research Projects	358,741	401,553
Financial Income	5,246	5,872
TOTAL REVENUE	2,091,051	2,340,598
Expenditures	2,070,802	2,317,933
Commodities and Materials	13,547	15,164
Goods and Services	561,882	628,937
Salaries	1,260,572	1,411,009
Depreciation	195,950	219,335
Devaluation	-588	-658
Provisions for Liabilities and Charges	31,403	35,151
Other Expenditure	8,036	8,995
Financial Costs	3,762	8,995
Extraordinary Costs	89	4,211
TOTAL EXPENDITURE	2,074,653	2,322,144
RESULT	16,398	18,454

8.3 Balans

ACTIVA (31 DEC 2019)	EURO
VASTE ACTIVA	2.467.009
Immateriële vaste activa	0
Materiële vaste activa	2.466.910
Terreinen en gebouwen	2.296.066
Installaties machines en uitrusting	93.846
Meubilair en rollend materieel	75.717
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	1.281
Financiële vaste activa	99
Andere financiële vaste activa	99
VLOTTENDE ACTIVA	1.204.537
Vorraden en bestellingen in uitvoering	8.192
Vorderingen op ten hoogste een jaar	601.597
Liquide middelen	543.753
Overlopende rekeningen	50.995
TOTAAL ACTIVA	3.671.546

PASSIVA (31 DEC 2019)	EURO
EIGEN VERMOGEN	2.835.198
Fondsen van de vereniging	4.443.545
Beginvermogen	3.190.055
Permanente financiering	1.253.490
Bestemde fondsen	45.061
Fondsen voor projecten	0
Fondsen voor groot onderhoud	17.184
Fondsen voor personeelslasten	27.877
Overgedragen resultaat	-1.653.408
VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN	176.864
Voorzieningen voor risico's en kosten	176.864
VREEMD VERMOGEN	659.484
Schulden op meer dan een jaar	681
Financiële schulden	681
Schulden op ten hoogste een jaar	435.920
Schulden > een jaar, binnen een jaar vervallend	0
Handelsschulden	55.231
Ontvangen vooruitbetalingen	105.026
Schulden mbt belastingen, bezol., soc. lasten	132.975
Overige schulden	142.688
Overlopende rekeningen	222.883
TOTAAL PASSIVA	3.671.546

8.4 Financiering

De ETF ontvangt als ambtshalve geregistreerde instelling voor hoger onderwijs van de Vlaamse overheid beperkte financiering voor onderwijs en onderzoek ter grootte van € 765.505 (zogenoemde eerste geldstroom). Wat betreft de bekostiging van het onderwijs is door de wetgever gekozen voor een mechanisme dat nauw aansluit bij wat gebruikelijk is bij de universiteiten in Vlaanderen. Wat betreft de bekostiging van het onderzoek is er met de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies (FPTR) in Brussel een gezamenlijk onderzoeksplan waarover ook in het verslagjaar werd gerapporteerd bij de overheid.

De ETF doet grote inspanningen om deze beperkte financiering aan te vullen met middelen uit de zogenoemde tweede, derde en vierde geldstroom. Twee stafleden voeren een door het FWO gefinancierd fundamenteel basisonderzoek uit (tweede geldstroom). Eveneens lopen er in het verslagjaar vier extern gefinancierde toegepast wetenschappelijke onderzoeksprojecten ter grootte van € 358.741 (vierde geldstroom). Bovendien worden ook onderzoeksprojecten gezamenlijk met andere universiteiten uitgevoerd en financieel gedragen. Verder zijn er enkele extern gefinancierde aanstellingen.

Overige inkomstenbronnen zijn onder andere individuele of institutionele gevers, inkomsten uit studentengelden, pedaverhuur en de werking van het LCCS. De ETF heeft in het verslagjaar € 90.000 aan legaten ontvangen. Er is één Nederlandse stichting bereid gevonden elk jaar significant bij te dragen aan het studiebeursfonds.

Naar aanleiding van het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 oktober 2015 betreffende controle en single audit (in werking sinds 1 januari 2016) beheert de ETF een permanent dossier. De ETF wordt gecontroleerd door een bedrijfsrevisor volgens het principe van de single audit en rapporteert naar de overheid volgens de ESR-code (Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen).

8.3 Balance sheet

ASSETS (31 DEC 2019)	EURO	DOLLAR
FIXED ASSETS	2,467,009	2,761,423
Intangible Fixed Assets	0	0
Tangible Fixed Assets	2,466,910	2,761,312
Grounds and Buildings	2,296,066	2,570,079
Machinery and Equipment	93,846	105,046
Furniture and Vehicles	75,717	84,753
Assets under Construction	1,281	1,434
Financial Fixed Assets	99	111
Other Fixed Financial Assets	99	111
CURRENT ASSETS	1,204,537	1,348,287
Stock and Orders	8,192	9,170
Amounts Receivable within One Year	601,597	673,392
Cash	543,753	608,644
Deferred Charges and Accrued Income	50,995	57,081
TOTAL ASSETS	3,671,546	4,109,710

EQUITY AND LIABILITY (31 DEC 2019)	EURO	DOLLAR
EQUITY	2,835,198	3,173,550
Capital	4,443,545	4,973,837
Starting Capital	3,190,055	3,570,756
Permanent Financing	1,253,490	1,403,081
Specific Reserves	45,061	50,439
Reserve for Projects	0	0
Reserve for Maintenance	17,184	19,235
Reserve for Salaries	27,877	31,204
Accumulated Profits (Losses)	-1,653,408	-1,850,726
PROVISIONS FOR LIABILITIES AND CHARGES	176,864	197,971
Provisions for Liabilities and Charges	176,864	197,971
LONG TERM LIABILITIES	659,484	738,189
Liabilities for More than One Year	681	762
Financial Debts	681	762
Liabilities for a Maximum Of One Year	435,920	487,942
Debts > One Year, Concluded within One Year	0	0
Outstanding Invoices	55,231	61,822
Advance Payments Received	105,026	117,560
Taxes, Remuneration and Social Security	132,975	148,844
Other Debts	142,688	159,716
Accrued Charges and Deferred Income	222,883	249,485
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES	3,671,546	4,109,710

8.4 Financing

As a statutory registered institution of higher education, ETF receives limited funding for education and research amounting to €765,505 (so called first stream of funds) from the Flemish Government. Regarding funding for education, the legislature chose a mechanism that closely matches what is common for universities in Flanders. Regarding e funding for research a joint research plan exists, together with the Faculteit voor Protestantse Theologie en Religie-studies (FPTR) in Brussels, for which again a progress report was sent to the government in the reporting year.

ETF is making extra efforts to supplement this limited funding with resources from the so-called second, third and fourth streams of funds. Two staff members are doing fundamental basic research funded by the Research Foundation - Flanders (FWO, second stream of funds). Four externally funded applied scientific research projects amounting to €358,741 (fourth stream of funds) were carried out in the reporting year. Furthermore several other research projects are being carried out and financially supported jointly with other universities. There are also a number of externally funded staff appointments.

Other income sources include individual and institutional donors, income from student fees, rent of student accommodations, and LCCS operations. In the reporting year ETF received € 90,000 in bequests. A Dutch foundation has been found who is willing to make a significant annual contribution to the scholarship fund.

As a result of the decree of the Flemish Government dd. October 9, 2015 relative to inspection and single audit (in effect since January 1, 2016) ETF manages a permanent file. ETF is audited by a company auditor according to the single audit structure and reports to the government according to the ESA-code (European System of National and Regional Accounts).

Bijlage 01

Verslag van de bedrijfsrevisor aan de algemene vergadering van de vereniging Evangelische Theologische Faculteit VZW over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

In het kader van de controle van de jaarrekening van Evangelische Theologische Faculteit VZW (de "vereniging"), leggen wij u ons bedrijfsrevisoraal verslag voor. Onderhavig verslag wordt niet afgeleverd in het kader van een mandaat van commissaris van de vereniging. Dit bevat ons verslag over de jaarrekening.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van bedrijfsrevisor door de raad van bestuur. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de controle van de jaarrekening van Evangelische Theologische Faculteit VZW uitgevoerd gedurende zeven opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van de vereniging, die de balans op 31 december 2019 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van 3.671.546 EUR en waarvan de resultatenrekening afsluit met een positief resultaat van het boekjaar van 16.398 EUR.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de vereniging per 31 december 2019, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor voor de controle van de jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vereniging de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de vereniging om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de bedrijfsrevisor voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een bedrijfsrevisoraal verslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na. Een controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de vereniging noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de vereniging ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;

Appendix 01

Auditor's report to the general meeting of members of the association Evangelische Theologische Faculteit vzw for the year ended December 31, 2019

(Free translation)

In the context of the audit of the annual accounts of the organisation Evangelische Theologische Faculteit vzw (the Organisation), we hereby present our auditor's report. This report is not delivered within the context of a statutory audit mandate. It includes our opinion on the audit of the annual accounts.

We have been appointed as auditor by the board of directors. Our mandate will expire on the date of the general meeting of members which will deliberate on the annual accounts closed on December 31, 2019. We have performed the statutory audit of the annual accounts of Evangelische Theologische Faculteit for seven consecutive years.

Report on the audit of the annual accounts

Unqualified opinion

We have audited the annual accounts of the Organisation, which comprise the balance sheet as at December 31, 2019, the profit and loss account for the year then ended and the notes to the annual accounts, characterised by a balance sheet total of 3.671.546 EUR and a profit and loss account showing a profit for the year of 16.398 EUR.

In our opinion, the annual accounts give a true and fair view of the Organisation's net equity and financial position as at December 31, 2019, as well as of its results for the year then ended, in accordance with the financial reporting framework applicable in Belgium.

Basis for unqualified opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs) as applicable in Belgium. Our responsibilities under those standards are further described in the "Auditor's responsibilities for the audit of the annual accounts" section in this report. We have complied with all the ethical requirements that are relevant to the audit of annual accounts in Belgium, including those concerning independence.

We have obtained from the board of directors and the officials of the Organisation the explanations and information necessary for performing our audit.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Responsibilities of the board of directors for the annual accounts

The board of directors is responsible for the preparation of annual accounts that give a true and fair view in accordance with the financial reporting framework applicable in Belgium, and for such internal control as the board of directors determines is necessary to enable the preparation of annual accounts that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the annual accounts, the board of directors is responsible for assessing the Organisation's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the board of directors either intends to liquidate the Organisation or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Auditor's responsibilities for the audit of the annual accounts

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the annual accounts as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue a statutory auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these annual accounts.

In conducting our audit, we comply with the legal, regulatory and normative framework applicable to the audit of the financial statements in Belgium. However, an audit does not provide any assurance as to the future viability of the association, nor as to the efficiency or effectiveness with which the governing body has undertaken or will conduct the association's business operations.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the annual accounts, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control;
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Organisation's internal control;

Bijlage 01

- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vereniging om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons bedrijfsrevisoraal verslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons bedrijfsrevisoraal verslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Gebruik van onderhavig verslag

Gezien het verslag uitgebracht is in het kader van een contractuele opdracht is het enkel bestemd om de algemene vergadering in te lichten. Dit verslag kan in geen geval het voorwerp uitmaken van een neerlegging bij de balanscentrale van de Nationale Bank van België.

Antwerpen, 25 maart 2020

Clybouw Bedrijfsrevisoren BV
Vertegenwoordigd door

Arnaud Clybouw
Bestuurder

Appendix 01

- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by the board of directors;
- Conclude on the appropriateness of the board of directors' use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Organisation's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the annual accounts or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Organisation to cease to continue as a going concern;
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the annual accounts and whether the annual accounts represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with the board of directors regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identified during our audit.

Use of this report

Since this report has been issued in the context of a contractual assignment, it is only intended to inform the General Assembly. Under no circumstances can this report be the subject of a filing with the balance sheet center of the National Bank of Belgium.

Antwerp, March 25, 2020

Clybouw Réviseurs d'entreprises
Auditor
Represented by

Annual Clybouw
Partner

Colofon

Tekst

Andreas Beck
Jos de Kock
Julie Gelling
Veerle Groeneveld
Bernard Vantieghem
Jermo van Nes
Gerson Veldhuizen
Maria Verhoeff
Martin Webber

Hoofdredactie

Gerson Veldhuizen

Eindredactie

Veerle Groeneveld

Foto's

ETF Leuven
Angel Angelov
Ruben de Blik
Stef Gilissen
Danielle Knot
Larry Peck
Laura Roman

Vormgeving

Left Lane graphic design

Verantwoordelijke uitgever

Jos de Kock

Evangelische Theologische Faculteit vzw
Ondernemingsnummer 0411.947.023
RPR Leuven

April 2020

Colophon

Text

Andreas Beck
Jos de Kock
Julie Gelling
Veerle Groeneveld
Bernard Vantieghem
Jermo van Nes
Gerson Veldhuizen
Maria Verhoeff
Martin Webber

Editor-in-chief

Gerson Veldhuizen

Final Editor

Veerle Groeneveld

Photographs

ETF Leuven
Angel Angelov
Ruben de Bliet
Stef Gilissen
Danielle Knot
Larry Peck
Laura Roman

Layout

Left Lane graphic design

Responsible for publication

Jos de Kock

Evangelische Theologische Faculteit vzw
Company registration number 0411.947.023
RPR Leuven

April 2020

Evangelische Theologische Faculteit, Leuven

Sint-Jansbergsesteenweg 97
3001 Leuven
+32 16 20 08 95